

Vládní návrh

ZÁKON

ze dne 2013

o státním zastupitelství

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ

POSTAVENÍ A PŮSOBNOST STÁTNÍHO ZASTUPITELSTVÍ A ZÁKLADNÍ ZÁSADY JEHO ČINNOSTI

Obecná ustanovení

§ 1

Státní zastupitelství je soustavou orgánů určených k zastupování veřejné žaloby v trestním řízení a k výkonu další působnosti při ochraně veřejného zájmu v zákonem svěřených věcech.

§ 2

(1) Státní zastupitelství vykonává svou působnost nezávisle a nestranně, podílí se na výkonu spravedlnosti a přispívá k naplňování principů právního státu; přitom respektuje a chrání lidskou důstojnost, rovnost všech před zákonem a dbá, aby každý jeho postup byl v souladu se zákonem, rychlý, odborný a účinný. Nikdo nesmí do nezávislého a nestranného výkonu působnosti státního zastupitelství zasahovat.

(2) Působnost státního zastupitelství ve věcech mu svěřených vykonávají státní zástupci; v rozsahu a za podmínek stanovených tímto zákonem nebo jiným právním předpisem se na provádění úkonů v působnosti státního zastupitelství mohou podílet právní čekatelé, asistenti státních zástupců, vyšší úředníci státního zastupitelství a ostatní zaměstnanci. Jiné orgány nebo osoby je nesmějí při jejím výkonu nahrazovat anebo zastupovat. Vedoucí státní zástupci a jimi pověřeni státní zástupci jsou povinni při výkonu svých oprávnění vykonávaných podle tohoto zákona respektovat nezávislost státních zástupců na jakýchkoli vnějších vlivech a jejich nestrannost a samostatnost při vyřizování věcí svěřených do působnosti státního zastupitelství.

(3) Vyšší státní zastupitelství nesmí zasahovat do vyřizování věcí, ke kterým je podle zákona příslušné nižší státní zastupitelství, jinak než způsobem a v rozsahu stanovenými tímto zákonem nebo jiným právním předpisem.

§ 3

Působnost státního zastupitelství

(1) Státní zastupitelství v rozsahu, za podmínek a způsobem stanoveným zákonem

a) zastupuje veřejnou žalobu v trestním řízení,

- b) vykonává dozor nad dodržováním právních předpisů v místech, kde se vykonává vazba, trest odnětí svobody, ústavní ochranné léčení, zabezpečovací detence, ochranná nebo ústavní výchova a v jiných místech, kde je podle zákonného oprávnění omezována osobní svoboda,
- c) chrání veřejný zájem v jiném než trestním řízení,
- d) je justičním orgánem v oblasti mezinárodní justiční spolupráce ve věcech trestních,
- e) plní další úkoly, stanoví-li tak tento zákon nebo jiný právní předpis.

(2) V souladu se svou zákonem stanovenou působností se státní zastupitelství podílí na prevenci kriminality a pomoci obětem trestných činů.

ČÁST DRUHÁ POSTAVENÍ STÁTNÍCH ZÁSTUPCŮ

§ 4

Základní ustanovení

(1) Státní zástupce vykonává působnost státního zastupitelství; jím provedené úkony se považují za úkony státního zastupitelství.

(2) Funkce státního zástupce je veřejnou funkcí.

(3) Funkce státního zástupce je neslučitelná s funkcí soudce nebo přísedícího s výjimkou přísedícího senátu kárného soudu, s funkcí poslance nebo senátora Parlamentu, s funkcí ve veřejné správě a s jinými činnostmi, o nichž to stanoví zákon.

Povinnosti státních zástupců

§ 5

(1) Státní zástupce je při výkonu funkce povinen řádně plnit své úkoly a respektovat přitom zásady, které zákon pro činnost státního zastupitelství stanoví; zejména je povinen postupovat nezávisle, nestranně, odborně, odpovědně, v souladu se zákonem a bez zbytečných průtahů. Jakýkoli zásah nebo jiný vliv, jehož důsledkem by mohlo být porušení některé z těchto povinností, je státní zástupce povinen odmítnout.

(2) Státní zástupce je povinen zdržet se při výkonu své funkce, ve svém osobním životě i při výkonu svých politických práv všeho, co by mohlo vzbuzovat důvodné pochybnosti o dodržování povinností uvedených v odstavci 1, ohrozit vážnost funkce státního zástupce nebo vážnost státního zastupitelství anebo ohrozit důvěru v nestranný a odborný výkon působnosti státního zastupitelství nebo státního zástupce.

(3) Státní zástupce zejména

- a) je povinen svoji funkci vykonávat bez předpojatosti, a to i ve vztahu k osobám, s nimiž při výkonu své funkce jedná,

- b) se nesmí ve výkonu své funkce nechat ovlivnit zájmy politických stran nebo politických hnutí, veřejným míněním nebo sdělovacími prostředky,
- c) nesmí umožnit, aby funkce státního zástupce byla zneužita k prosazování soukromých zájmů, zejména aby informace nabyté v souvislosti s výkonem této funkce byly zneužity v jeho prospěch nebo prospěch kohokoli jiného,
- d) v souvislosti s výkonem funkce nesmí přijímat dary nebo jiné výhody, s výjimkou darů nebo výhod poskytovaných státním zastupitelstvím nebo jiným orgánem veřejné moci na základě právních předpisů a protokolárních darů poskytovaných v souvislosti s meziresortními či mezinárodními vztahy,
- e) nesmí působit jako rozhodce nebo zprostředkovatel řešení právního sporu, zastupovat účastníky soudního nebo správního řízení nebo působit jako zmocněnec poškozeného nebo zúčastněné osoby, s výjimkou zákonného zastoupení nebo případů, ve kterých takový postup umožňuje jiný právní předpis, anebo případů, v nichž půjde o zastupování dalšího účastníka řízení, v němž je účastníkem i sám státní zástupce,
- f) je povinen zachovávat náležitou úctu k ostatním státním zástupcům, jiným osobám vykonávajícím právní povolení, k ostatním zaměstnancům zařazeným k výkonu práce na státním zastupitelství a dalším osobám, s nimiž při výkonu své funkce jedná,
- g) je povinen odpovědně vykonat jednotlivé úkony státní správy státního zastupitelství (dále jen „správa státního zastupitelství“), pokud jimi byl pověřen.

(4) Státní zástupce je povinen být činný ve výběrové komisi, zkušební komisi pro odborné závěrečné zkoušky státních zástupců (dále jen „závěrečná zkouška“) a v kárném senátu kárného soudu, do nichž byl se svým souhlasem jmenován.

(5) Státní zástupce je povinen dbát soustavným vzděláváním o prohlubování svých odborných právních a dalších znalostí potřebných pro řádný výkon funkce. K tomu vedle samostatného studia využívá zejména vzdělávací akce organizované Justiční akademií, státním zastupitelstvím, vysokými školami či jinými vzdělávacími institucemi.

(6) Státní zástupce přispívá svými znalostmi a schopnostmi k odborné přípravě a odbornému vzdělávání státních zástupců, soudců, právních a justičních čekatelů a dalších zaměstnanců zařazených k výkonu práce na státním zastupitelství a soudech, které je organizováno Justiční akademií, Ministerstvem spravedlnosti (dále jen „ministerstvo“), státním zastupitelstvím nebo soudy.

(7) Nebrání-li tomu jeho povinnosti při výkonu funkce, může státní zástupce přispívat svými znalostmi též k odborné přípravě jiných osob, zejména advokátů, advokátních koncipientů, příslušníků Policie České republiky a jiných policejních orgánů, nebo k výuce na vysoké škole.

(8) Výkon činností podle odstavců 4, 6 a 7 se považuje za výkon funkce státního zástupce.

§ 6

(1) Státní zástupce nesmí ode dne stanoveného jako den nástupu do funkce až do zániku funkce státního zástupce zastávat žádnou jinou placenou funkci ani vykonávat jinou výdělečnou činnost.

(2) Odstavec 1 se neužije, jde-li o

- a) správu vlastního majetku včetně členství v orgánech bytových družstev, společenství vlastníků bytových jednotek a jiných právnických osob, jejichž hlavní předmět činnosti je zaměřen na uspokojování bytových potřeb svých členů,
- b) činnost vědeckou, pedagogickou, literární, publicistickou a uměleckou, za předpokladu, že tyto činnosti jsou slučitelné s požadavky na řádný výkon funkce státního zástupce, a
- c) činnost v poradních orgánech vlády, ministerstva, jiných ministerstev a ústředních správních úřadů a činnost v poradních a kontrolních orgánech Evropské unie, Rady Evropy a jiných mezinárodních organizací, za předpokladu, že tyto činnosti jsou slučitelné s požadavky na řádný výkon funkce státního zástupce; činnost v těchto orgánech se považuje za výkon funkce státního zástupce.

§ 7

Výkon funkce státního zástupce je též neslučitelný s výkonem funkce ve statutárních, řídicích a kontrolních orgánech právnických osob, pokud by výkon činností s tím spojených snižoval důvěryhodnost státního zastupitelství, ohrožoval důvěru v objektivní a nestranný výkon funkce státního zástupce nebo by mohl vést k průtahům při vyřizování jemu svěřených věcí. Omezení podle věty první se nedotýká funkcí v orgánech zájmové organizace státních zástupců.

§ 8

(1) Státní zástupce je povinen zachovat mlčenlivost o věcech, o kterých se dozvěděl v souvislosti s výkonem své funkce, a to i po zániku funkce státního zástupce.

(2) Pokud jiný právní předpis¹⁾ nestanoví jinak, může být státní zástupce mlčenlivosti z vážných důvodů zproštěn. Státního zástupce zprošťuje povinnosti mlčenlivosti nejvyšší státní zástupce; nejvyššího státního zástupce zprošťuje povinnosti mlčenlivosti ministr spravedlnosti. To platí i pro případ zániku funkce.

(3) Povinnosti mlčenlivosti se nemůže státní zástupce dovolávat v kárném řízení.

1) Zákon č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti, ve znění pozdějších předpisů.

ČÁST TŘETÍ

**SOUSTAVA STÁTNÍHO ZASTUPITELSTVÍ, VZTAHY UVNITŘ SOUSTAVY
STÁTNÍHO ZASTUPITELSTVÍ A POSTAVENÍ VEDOUcíHO STÁTNÍHO
ZÁSTUPCE**

Soustava státního zastupitelství

§ 9

(1) Soustavu státního zastupitelství tvoří Nejvyšší státní zastupitelství, krajská státní zastupitelství a okresní státní zastupitelství.

(2) V obvodu hlavního města Prahy vykonává působnost krajského státního zastupitelství Městské státní zastupitelství v Praze a působnost okresních státních zastupitelství vykonávají obvodní státní zastupitelství. V obvodu města Brna vykonává působnost okresního státního zastupitelství Městské státní zastupitelství v Brně.

(3) Nejvyšší státní zastupitelství a krajská státní zastupitelství jsou účetními jednotkami. Okresní státní zastupitelství nejsou účetními jednotkami a pro účely hospodaření s majetkem státu, účetnictví a pracovněprávních vztahů mají postavení vnitřních organizačních jednotek krajských státních zastupitelství.

§ 10

Sídla Nejvyššího státního zastupitelství, krajských a okresních státních zastupitelství a obvody jejich územní působnosti se shodují se sídly a obvody Nejvyššího soudu, krajských a okresních soudů.

Příslušnost a vyloučení státních zástupců

§ 11

(1) Státní zastupitelství působí u soudu, v jehož obvodu je činné, pokud tento zákon nebo jiný právní předpis nestanoví jinak.

(2) Nejvyšší státní zastupitelství může působit i při jiném než Nejvyšším soudu.

§ 12

(1) V trestním řízení působí v prvním stupni státní zástupce přidělený ke státnímu zastupitelství, které působí při soudu, jenž by byl příslušný konat ve věci řízení v prvním stupni, pokud tento zákon nebo jiný právní předpis nestanoví jinak.

(2) V trestním řízení působí v prvním stupni státní zástupce přidělený ke státnímu zastupitelství, které působí při soudu, v jehož obvodu byl trestný čin spáchán, pokud tento zákon nebo jiný právní předpis nestanoví jinak.

(3) Nelze-li místo činu zjistit nebo byl-li čin spáchán v cizině, působí v trestním řízení v prvním stupni státní zástupce přidělený ke státnímu zastupitelství, které působí při soudu, v jehož obvodu podezřelý nebo obviněný bydlí, pracuje nebo se zdržuje, popřípadě v jehož obvodu má obviněná nebo podezřelá právnická osoba sídlo nebo v jehož obvodu má taková zahraniční právnická osoba svůj podnik nebo organizační složku; jestliže nelze tato místa

zjistit anebo jsou mimo území České republiky, působí v trestním řízení v prvním stupni státní zástupce přidělený ke státnímu zastupitelství, které působí při soudu, v jehož obvodu trestný čin vyšel najevo. Ustanovení jiného právního předpisu upravujícího místní příslušnost v řízení ve věcech mládeže není větou první dotčeno.

(4) Nelze-li pro neúplnost skutkových zjištění určit místní příslušnost státního zástupce jinak, považuje se za místo, kde trestný čin vyšel najevo, i obvod soudu, při kterém působí státní zastupitelství, k němuž je přidělen státní zástupce, kterému byl doručen záznam o zahájení úkonů trestního řízení nebo usnesení o zahájení trestního stíhání, nebyl-li záznam o zahájení úkonů trestního řízení sepsán. V případě podle věty první doručí policejní orgán záznam o zahájení úkonů trestního řízení nebo usnesení o zahájení trestního stíhání, nebyl-li záznam o zahájení úkonů trestního řízení sepsán, státnímu zástupci státního zastupitelství příslušnému podle odstavce 1, v jehož obvodu územní působnosti má policejní orgán sídlo nebo organizační složku.

(5) Je-li podle odstavců 1 až 4 dána příslušnost několika státních zástupců, působí v prvním stupni státní zástupce, kterému byl doručen záznam o zahájení úkonů trestního řízení nebo usnesení o zahájení trestního stíhání, nebyl-li záznam o zahájení úkonů trestního řízení sepsán, nejdříve; to platí obdobně i pro společné řízení, nelze-li pro neúplnost skutkových zjištění určit pachatele trestného činu nebo nejtěžší trestný čin.

(6) Ke změně skutečností rozhodných pro určení místní příslušnosti státního zástupce podle odstavce 2 až 5 se nepřihlíží; tím není dotčen odstavec 9.

(7) K výkonu dozoru nad zachováváním zákonnosti v přípravném řízení konaném Generální inspekcí bezpečnostních sborů a k vyřizování věcí, v nichž zkrácené přípravné řízení konala Generální inspekce bezpečnostních sborů, je příslušný státní zástupce krajského státního zastupitelství i ve věcech, v nichž by byl jinak příslušný státní zástupce nižšího státního zastupitelství v obvodu jeho působnosti, pokud tento zákon nebo jiný právní předpis nestanoví jinak; rovněž je příslušný k zastupování obžaloby a návrhu na potrestání v řízení před soudem v těchto věcech, ledaže věc předal státnímu zástupci, který by jinak byl příslušný.

(8) K vyšetřování trestných činů spáchaných příslušníky Generální inspekce bezpečnostních sborů, příslušníky Bezpečnostní informační služby, příslušníky Úřadu pro zahraniční styky a informace, příslušníky Vojenského zpravodajství, příslušníky Vojenské policie a zaměstnanci České republiky zařazenými k výkonu práce v Generální inspekci bezpečnostních sborů a ke zkrácenému přípravnému řízení o těchto trestných činech je příslušný státní zástupce krajského státního zastupitelství; ten je rovněž příslušný k zastupování návrhu na potrestání, který v těchto věcech podal, i u jiného soudu, než u kterého působí, pokud věc nepředal státnímu zástupci, který by jinak byl příslušný podle předchozích ustanovení. Ve věcech podle věty první vykonává dozor nad zachováváním zákonnosti při postupu před zahájením trestního stíhání státní zástupce, který by byl jinak příslušný konat ve věci vyšetřování nebo zkrácené přípravné řízení.

(9) Z důležitých důvodů může být věc státnímu zástupci příslušnému podle předchozích ustanovení na jeho žádost nebo s jeho souhlasem odňata a přikázána jinému státnímu zástupci téhož stupně; o odnětí a přikázání rozhoduje vedoucí státní zástupce, který je oběma státním zástupcům nejbliže společně nadřízen.

(10) Nemůže-li úkon pro jeho neodkladnost provést příslušný státní zástupce, provede jej státní zástupce nepřislušný, který o jeho provedení bez zbytečného odkladu vyrozumí příslušného státního zástupce a věc mu předá.

(11) I když se státní zástupce, jemuž bylo doručeno rozhodnutí, opatření nebo záznam policejního orgánu odůvodňující výkon působnosti státního zastupitelství v trestním řízení, nepovažuje za místně nebo věcně příslušného, učiní veškeré úkony a opatření náležející do působnosti státního zastupitelství, které nesou odkladu, tak, aby nedošlo ke zmaření účelu trestního řízení. Po vykonání těchto neodkladných úkonů a opatření postoupí věc k dalšímu řízení příslušnému státnímu zástupci.

(12) Za podmínek stanovených jiným právním předpisem se řízení před soudem v jiném než trestním řízení v odpovídajícím stupni účastní to státní zastupitelství, které působí u soudu, u něhož se v tomto stupni koná řízení, nestanoví-li jiný právní předpis jinak. Řízení před vrchním soudem se účastní Nejvyšší státní zastupitelství.

§ 13

(1) Z vykonávání úkonů státního zastupitelství v jiných věcech než v trestním řízení je vyloučen státní zástupce, u něhož lze mít pochybnosti, že ve věci nemůže nestranně rozhodovat, zejména pro poměr k projednávané věci nebo k osobám, jichž se úkon přímo týká, k jejich zástupcům nebo zmocněncům, nebo pro poměr k jinému orgánu veřejné moci jednájícímu ve věci.

(2) Z vykonávání úkonů v rámci dohledu, zpracovávání podkladů k vyřízení stížnosti na průtahy při plnění úkolů státního zastupitelství nebo na nevhodné chování státních zástupců, právních čekatelů, asistentů státních zástupců, vyšších úředníků státního zastupitelství a ostatních zaměstnanců zařazených k výkonu práce na státním zastupitelství (dále jen „stížnost na chování nebo na průtahy“) i z přezkoumávání věci v řízení o mimořádném opravném prostředku a podnětů k jejich uplatnění je vyloučen státní zástupce, který byl činný v přezkoumávané věci; to neplatí pro poskytnutí vyjádření takového státního zástupce k podané stížnosti.

(3) Úkony, které byly učiněny vyloučeným státním zástupcem, nemohou být podkladem pro rozhodnutí.

(4) V jiných věcech než v trestním řízení státní zástupce, jehož se důvod vyloučení týká, předloží věc se svým stanoviskem vedoucímu státnímu zástupci nebo jinému jím pověřenému státnímu zástupci k přezkoumání tvrzeného důvodu vyloučení. Shledá-li vedoucí státní zástupce nebo jiný jím pověřený státní zástupce tento důvod opodstatněným, věc státnímu zástupci odejme a přidělí ji k vyřízení jinému státnímu zástupci, anebo ji vyřídí sám. Je-li dán důvod pro vyloučení vedoucího státního zástupce, postupuje se podle § 22 odst. 2 věty první.

(5) Odstavce 1 až 4 se užijí přiměřeně na vyloučení právního čekatele, asistenta státního zástupce nebo vyššího úředníka státního zastupitelství.

Vedoucí státní zástupci

§ 14

(1) Vedoucími státními zástupci jsou

- a) nejvyšší státní zástupce, který stojí v čele Nejvyššího státního zastupitelství,
- b) krajsí státní zástupci, kteří stojí v čele krajských státních zastupitelství, a městský státní zástupce, který stojí v čele Městského státního zastupitelství v Praze (dále jen „krajský státní zástupce“),

c) okresní státní zástupci, kteří stojí v čele okresních státních zastupitelství, obvodní státní zástupci, kteří stojí v čele obvodních státních zastupitelství v Praze, a městský státní zástupce, který stojí v čele Městského státního zastupitelství v Brně (dále jen „okresní státní zástupce“).

(2) V rozsahu stanoveném zákonem je nejvyšší státní zástupce nadřazen krajským státním zástupcům a krajský státní zástupce je nadřazen okresním státním zástupcům v obvodu krajského státního zastupitelství.

(3) Vedoucího státního zástupce zastupuje jeho náměstek nebo náměstci v pořadí a v rozsahu jím stanoveném. Úkony náměstka učiněné v zastoupení vedoucího státního zástupce se považují za úkony vedoucího státního zástupce. Odpovědnost vedoucího státního zástupce tím není dotčena.

(4) Vedoucí státní zástupce stanoví v souladu se zásadami uvedenými ve vzorovém organizačním řádu vnitřní organizaci státního zastupitelství, v jehož čele stojí, a pravidla pro rovnoměrné a nediskriminační rozdělení agendy státního zastupitelství mezi státní zástupce (dále jen „rozvrh práce“).

(5) Vedoucí státní zástupce vydá v souladu se zásadami uvedenými ve vzorovém pracovním řádu pracovní řád státního zastupitelství, v jehož čele stojí. Pracovní řád okresního státního zastupitelství vydá krajský státní zástupce po projednání s příslušným okresním státním zástupcem.

§ 15

(1) Nejvyššího státního zástupce jmenuje na dobu 10 let prezident republiky na návrh vlády. Návrh vládě předkládá ministr spravedlnosti. Nejvyšším státním zástupcem může být jmenován státní zástupce, který má vykonanou právní praxi po dobu nejméně 10 let, z toho nejméně 5 let ve funkci státního zástupce, a který svými odbornými znalostmi, profesními zkušenostmi a vysokou mravní integritou dává záruky řádného výkonu této funkce. Nejvyšším státním zástupcem nemůže být jmenován státní zástupce, který byl postižen pro kárné provinění, ledaže se na něj hledí, jako by postižen nebyl. Nejvyšší státní zástupce nemůže být jmenován do této funkce na dvě po sobě jdoucí funkční období.

(2) Nejvyšší státní zástupce může být odvolán z funkce před uplynutím svého funkčního období pouze rozhodnutím kárného soudu v kárném řízení.

§ 16

(1) Krajského státního zástupce jmenuje po provedeném výběrovém řízení ministr spravedlnosti na návrh nejvyššího státního zástupce na dobu 7 let. Návrh na jmenování krajského státního zástupce nejvyšší státní zástupce předem projedná s Poradním sborem státního zastupitelství (dále jen „Poradní sbor“). Krajským státním zástupcem může být jmenován státní zástupce, který má vykonanou právní praxi po dobu nejméně 6 let, z toho nejméně 4 roky ve funkci státního zástupce, a který svými odbornými znalostmi, profesními zkušenostmi a vysokou mravní integritou dává záruky řádného výkonu této funkce. Krajským státním zástupcem nemůže být jmenován státní zástupce, který byl postižen pro kárné provinění, ledaže se na něj hledí, jako by postižen nebyl. Nevyhoví-li ministr spravedlnosti návrhu na jmenování krajského státního zástupce, písemně to nejvyššímu státnímu zástupci

odůvodní. Krajský státní zástupce nemůže být jmenován do této funkce na dvě po sobě jdoucí funkční období.

(2) Okresního státního zástupce jmenuje po provedeném výběrovém řízení nejvyšší státní zástupce na návrh krajského státního zástupce, který stojí v čele krajského státního zastupitelství, v jehož obvodu má být okresní státní zástupce jmenován, a to na dobu 7 let. Návrh na jmenování okresního státního zástupce krajský státní zástupce předem projedná s Poradním sborem. Okresním státním zástupcem může být jmenován státní zástupce, který má vykonanou právní praxi po dobu nejméně 4 let, z toho nejméně 3 roky ve funkci státního zástupce, a který svými odbornými znalostmi, profesními zkušenostmi a vysokou mravní integritou dává záruky řádného výkonu této funkce. Okresním státním zástupcem nemůže být jmenován státní zástupce, který byl postižen pro kárné provinění, ledaže se na něj hledí, jako by postižen nebyl. Nevyhoví-li nejvyšší státní zástupce návrhu na jmenování okresního státního zástupce, písemně to krajskému státnímu zástupci odůvodní.

(3) Krajský státní zástupce nebo okresní státní zástupce může být odvolán z funkce před uplynutím svého funkčního období pouze rozhodnutím kárného soudu v kárném řízení.

§ 17

(1) Krajský a okresní státní zástupce je do funkce vybírán na základě výsledků výběrového řízení. Výběrové řízení vyhlašuje nejvyšší státní zástupce; výběrové řízení na funkci okresního státního zástupce vyhlašuje nejvyšší státní zástupce na návrh příslušného krajského státního zástupce. Současně s vyhlášením výběrového řízení nejvyšší státní zástupce stanoví kritéria pro výběr v tomto výběrovém řízení.

(2) Dva členy výběrové komise jmenuje ten, kdo je oprávněn podat návrh na jmenování krajského nebo okresního státního zástupce, jednoho člena jmenuje nejvyšší státní zástupce, není-li zároveň navrhovatelem, jednoho člena ministr spravedlnosti, který jmenuje dalšího člena výběrové komise, je-li navrhovatelem nejvyšší státní zástupce. Tři členy výběrové komise volí většinou hlasů všech svých členů Poradní sbor, a to popřípadě i pro více výběrových řízení konaných v rámci kalendářního roku.

(3) Z účasti na výběrovém řízení na funkci krajského nebo okresního státního zástupce jsou vyloučeni státní zástupci, kteří byli postiženi pro kárné provinění, ledaže se na ně hledí, jako by postiženi nebyli.

(4) Není-li ve výběrovém řízení vybrán žádný vhodný uchazeč na jmenování do funkce krajského nebo okresního státního zástupce, přihlásí-li se do výběrového řízení pouze jeden uchazeč, nebo nepřihlásí-li se do výběrového řízení nikdo, výběrové řízení se vyhlásí znovu. Jestliže ani v opakovaném výběrovém řízení není vybrán vhodný uchazeč, přihlásí se jen jeden uchazeč, nebo se nikdo nepřihlásí, jmenuje se krajský nebo okresní státní zástupce na základě návrhu předloženého tím, kdo je oprávněn podat návrh na jmenování krajského nebo okresního státního zástupce.

(5) Ministerstvo stanoví vyhláškou podrobnosti postupu při výběrovém řízení na funkci krajského a okresního státního zástupce.

§ 18

(1) Náměstka nejvyššího státního zástupce jmenuje a odvolává se souhlasem ministra spravedlnosti a po projednání s Poradním sborem nejvyšší státní zástupce. Náměstkem nejvyššího státního zástupce může být jmenován pouze státní zástupce, který vykonává funkci státního zástupce nejméně 5 let. Náměstkem nejvyššího státního zástupce nemůže být jmenován státní zástupce, který byl postižen pro kárné provinění, ledaže se na něj hledí, jako by postižen nebyl. Jestliže se ministr spravedlnosti k návrhu na jmenování nebo odvolání náměstka nejvyššího státního zástupce nevyjádří do 30 dnů ode dne doručení návrhu, platí, že s návrhem na jmenování nebo odvolání souhlasí.

(2) Náměstka nejvyššího státního zástupce lze odvolat i bez uvedení důvodu.

(3) Na náměstka nejvyššího státního zástupce, který je vedoucím Úřadu pro potírání korupce podle § 37 (dále jen „vedoucí Úřadu“), se ustanovení odstavců 1 a 2 neuplatní.

§ 19

(1) Náměstka krajského a okresního státního zástupce jmenuje a odvolává se souhlasem vedoucího státního zástupce nejbližší vyššího státního zastupitelství a po projednání s Poradním sborem vedoucí státní zástupce, o jehož náměstka jde. Náměstkem krajského nebo okresního státního zástupce nemůže být jmenován státní zástupce, který byl postižen pro kárné provinění, ledaže se na něj hledí, jako by postižen nebyl. Jestliže se vedoucí státní zástupce nejbližší vyššího státního zastupitelství nevyjádří k návrhu na jmenování nebo odvolání náměstka do 30 dnů ode dne doručení návrhu, platí, že s návrhem na jmenování nebo odvolání souhlasí.

(2) Náměstka krajského a okresního státního zástupce lze odvolat i bez uvedení důvodu.

§ 20

(1) Vedoucí státní zástupce nebo náměstek vedoucího státního zástupce se této funkce může vzdát. Funkce vedoucího státního zástupce nebo náměstka vedoucího státního zástupce zaniká uplynutím kalendářního měsíce následujícího po měsíci, ve kterém bylo písemné oznámení o vzdání se funkce doručeno tomu, kdo ho do této funkce jmenoval.

(2) Funkce vedoucího státního zástupce nebo jeho náměstka zaniká též tehdy, byl-li vedoucí státní zástupce nebo náměstek vedoucího státního zástupce jmenován do funkce vedoucího státního zástupce jiného státního zastupitelství nebo jeho náměstka, a to dnem jmenování, nebo byl-li přeložen k výkonu funkce k jinému státnímu zastupitelství, a to dnem přeložení. Funkce náměstka vedoucího státního zástupce zaniká též tehdy, byl-li jmenován do funkce vedoucího státního zástupce.

(3) Funkce vedoucího státního zástupce nebo náměstka vedoucího státního zástupce zaniká vedle důvodů uvedených v odstavcích 1 a 2 též dnem, ve kterém došlo k zániku jeho funkce státního zástupce.

(4) Vzdání se funkce vedoucího státního zástupce nebo náměstka vedoucího státního zástupce anebo odvolání z těchto funkcí nemá za následek zánik funkce státního zástupce.

§ 21

(1) Ten, kdo je oprávněn jmenovat státního zástupce do funkce vedoucího státního zástupce nebo náměstka vedoucího státního zástupce, může státního zástupce pověřit zastupováním funkce vedoucího státního zástupce nebo jeho náměstka, a to na dobu nejvýše 6 měsíců; stejného státního zástupce nelze pověřit zastupováním funkce opakovaně. Pověřit zastupováním funkce vedoucího státního zástupce lze pouze na návrh toho, kdo je oprávněn podat návrh na jmenování do takové funkce. Pověřit zastupováním funkce náměstka vedoucího státního zástupce lze pouze se souhlasem toho, kdo je oprávněn dávat souhlas ke jmenování do takové funkce. Projednání s Poradním sborem není podmínkou pověření zastupováním funkce vedoucího státního zástupce nebo jeho náměstka. Výběrové řízení se v tomto případě neprovádí.

(2) Pověřit zastupováním funkce vedoucího státního zástupce nebo jeho náměstka lze tehdy, nemůže-li nebo není-li schopen vedoucí státní zástupce nebo náměstek vedoucího státního zástupce vykonávat svoji funkci, a to vždy nejpozději do doby jmenování nového vedoucího státního zástupce nebo jeho náměstka.

(3) Státní zástupce, který byl pověřen zastupováním funkce vedoucího státního zástupce nebo jeho náměstka, se tohoto pověření může vzdát. Pověření státního zástupce zastupováním funkce vedoucího státního zástupce nebo jeho náměstka zaniká uplynutím kalendářního měsíce následujícího po měsíci, ve kterém bylo písemné oznámení o vzdání se pověření doručeno tomu, kdo pověření učinil.

(4) Zánik pověření zastupováním funkce nastává též uplynutím doby stanovené v pověření, nejdéle však uplynutím 6 měsíců ode dne pověření.

(5) Nastaly-li u osoby pověřené zastupováním funkce vedoucího státního zástupce nebo jeho náměstka skutečnosti, s nimiž tento zákon spojuje zánik funkce vedoucího státního zástupce nebo náměstka vedoucího státního zástupce, nejde-li o odvolání z funkce vedoucího státního zástupce, zanikne pověření zastupováním funkce vedoucího státního zástupce nebo jeho náměstka rozhodnutím o zrušení pověření toho, kdo pověření učinil.

(6) Byl-li státní zástupce pověřen zastupováním funkce vedoucího státního zástupce nebo jeho náměstka, zachovává se mu funkce státního zástupce u státního zastupitelství, k němuž byl přidělen nebo přeložen. Byl-li vedoucí státní zástupce nebo náměstek vedoucího státního zástupce pověřen zastupováním funkce jiného vedoucího státního zástupce nebo náměstka vedoucího státního zástupce, dnem účinnosti pověření se pozastavuje výkon původní funkce vedoucího státního zástupce nebo náměstka vedoucího státního zástupce, a to po dobu trvání takového pověření.

Vztahy uvnitř soustavy státního zastupitelství

§ 22

(1) Spory o příslušnost mezi státními zastupitelstvími rozhoduje státní zastupitelství, které je vůči těmto státním zastupitelstvím nejbližší vyšší. Spory o příslušnost mezi státním zastupitelstvím a Úřadem pro potírání korupce rozhoduje nejvyšší státní zástupce.

(2) Nejbližší vyšší státní zastupitelství rozhoduje o odnětí a přikázání věci jinému nižšímu státnímu zastupitelství, jestliže vedoucí státní zástupce příslušného nižšího státního zastupitelství je podle právních předpisů upravujících řízení vyloučen z projednávání věci, nestanoví-li tento zákon jinak. O odnětí a přikázání věci, je-li vyloučen z projednávání věci vedoucí Úřadu, rozhoduje nejvyšší státní zástupce.

(3) Vzniknou-li důvodné pochybnosti o nepodjatosti a nestrannosti projednání věci u příslušného státního zastupitelství nebo z jiných důležitých důvodů může být věc příslušnému státnímu zastupitelství odňata a přikázána jinému státnímu zastupitelství téhož druhu a stupně; o odnětí a přikázání rozhodne nejbližší vyšší státní zastupitelství. Vzniknou-li důvodné pochybnosti o nepodjatosti a nestrannosti projednání věci u Úřadu pro potírání korupce, může mu být věc nejvyšším státním zástupcem odňata a přikázána státnímu zastupitelství, jehož příslušnost se určí podle § 12.

(4) Nejbližší vyšší státní zastupitelství rozhoduje o opravných prostředcích podaných proti rozhodnutí nejbližší nižšího státního zastupitelství v jeho obvodu, pokud tento zákon nebo jiný právní předpis nestanoví jinak, a proti rozhodnutí, ke kterým dalo nejbližší nižší státní zastupitelství pokyn nebo se kterým toto státní zastupitelství vyslovalo souhlas. O opravných prostředcích proti rozhodnutí státního zástupce činného u Nejvyššího státního zastupitelství, včetně státního zástupce činného u Úřadu pro potírání korupce, rozhoduje nejvyšší státní zástupce, nestanoví-li jiný právní předpis jinak.

(5) Je-li z rozhodování vyloučen vedoucí státní zástupce státního zastupitelství, které ve věci vykonává dohled nebo které rozhoduje o opravných prostředcích nebo o vyloučení vedoucího státního zástupce, který je příslušný k vyřízení stížnosti na chování nebo na průtahy nebo přezkoumání důvodnosti jejího vyřízení, postupuje se podle odstavce 2 obdobně; pokud jde o nejvyššího státního zástupce, tento postup se neužije. Státní zastupitelství, jemuž byla věc přikázána, vykonává dohled, rozhoduje o opravných prostředcích nebo jeho vedoucí vyřizuje stížnost na chování nebo na průtahy nebo přezkoumává důvodnost jejího vyřízení namísto státního zastupitelství, jemuž byla věc odňata.

(6) O sporech o příslušnost, o odnětí a přikázání věci a o opravných prostředcích se rozhoduje usnesením, proti kterému není opravný prostředek přípustný, nestanoví-li jiný právní předpis jinak.

§ 23

(1) Úkony, které by příslušné státní zastupitelství mohlo provést jen s obtížemi nebo s neúměrnými náklady nebo které v jeho obvodu provést nelze, provede na dožádání jiné státní zastupitelství. Úkony, které nelze provést v obvodu příslušného státního zastupitelství, může příslušné státní zastupitelství provést též prostřednictvím videokonferenčního zařízení.

(2) Nemůže-li dožádané státní zastupitelství provést úkon ve svém obvodu, postoupí dožádání státnímu zastupitelství, v jehož obvodu lze úkon provést, je-li mu to známo; jinak dožádání vrátí.

(3) Prošetřením podnětu k využití některého oprávnění nejvyššího státního zástupce může Nejvyšší státní zastupitelství pověřit nižší státní zastupitelství.

Dohled v soustavě státního zastupitelství

§ 24

(1) Nejbližší vyšší státní zastupitelství je oprávněno vykonávat dohled nad postupem nejbližší nižších státních zastupitelství ve svém obvodu při vyřizování věcí spadajících do jejich působnosti a dávat jim k jejich postupu písemné pokyny. Dohled lze vykonat v konkrétní věci i ve věcech určitého druhu a lze jej vykonat i opakovaně.

(2) Účelem dohledu je zajištění jednotného, zákonného, odborného a účinného výkonu působnosti státních zástupců nižšího státního zastupitelství. Výkonem dohledu se nesmí zasahovat do nestranného a samostatného výkonu působnosti státního zástupce a jeho nezávislosti na vnějších vlivech.

(3) Vyšší státní zastupitelství není oprávněno vykonávat dohled nad postupem nižšího státního zastupitelství, který je výkonem dohledu.

(4) Dohled se nevykoná, byla-li ve věci podána soudu obžaloba, návrh na potrestání, návrh na schválení dohody o vině a trestu, byla-li soudu podána žaloba nebo návrh na zahájení řízení nebo byl-li učiněn vstup do již zahájeného řízení.

(5) Řízení o opravných prostředcích a vyžadování informací za účelem zpracování zprávy o činnosti státního zastupitelství za uplynulý rok nebo zvláštních zpráv o postupu státních zástupců při výkonu působnosti státního zastupitelství (dále jen „zvláštní zpráva“) se za výkon dohledu nepovažuje.

§ 25

(1) Dohled lze vykonat na základě podnětu fyzické či právnické osoby, jejíž práva nebo povinnosti jsou postupem státního zastupitelství přímo dotčeny, nebo na základě podnětu orgánu veřejné moci, jehož působnosti se věc přímo dotýká (dále jen „podnět k výkonu dohledu“), anebo z vlastní iniciativy.

(2) Dohled se nevykoná, bylo-li již v téže věci rozhodnuto v řízení o řádném opravném prostředku podaném proti rozhodnutí státního zástupce. To nebrání využití informací obsažených v podnětu k výkonu dohledu v řízení, pokud to přichází v úvahu.

(3) Je-li podnět k výkonu dohledu doručen státnímu zastupitelství, vůči jehož postupu směřuje, a nebude-li podnětu k výkonu dohledu v plném rozsahu vyhověno, předloží se nejblíže vyššímu státnímu zastupitelství. O předložení podnětu k výkonu dohledu nejblíže vyššímu státnímu zastupitelství se podatel vyrozumí.

(4) O vyřízení podnětu k výkonu dohledu se podatel písemně vyrozumí nejpozději do 2 měsíců ode dne doručení podnětu k výkonu dohledu nejblíže vyššímu státnímu zastupitelství nebo státnímu zastupitelství, u něhož působí státní zástupce, jehož postupu se podnět k výkonu dohledu týká. Tuto lhůtu může vedoucí státní zástupce prodloužit z důležitých důvodů, zejména pokud v jejím průběhu nelze získat podklady potřebné pro vyřízení podnětu k výkonu dohledu; o prodloužení lhůty je třeba podatele písemně vyrozumět.

(5) Vyřídilo-li podnět k výkonu dohledu nejblíže vyšší státní zastupitelství, vyřízení je konečné a podnět k výkonu dohledu již nelze dále vyřizovat. O tom je třeba podatele poučit.

(6) O zahájení a ukončení výkonu dohledu a jeho důvodech se vyrozumí státní zastupitelství, vůči němuž dohled směřuje. Po ukončení dohledu vyšší státní zastupitelství seznámí příslušné nižší státní zastupitelství se svými zjištěními a, pokud to přichází v úvahu, uloží mu opatření k nápravě zjištěných nedostatků. Ukončení dohledu nevylučuje oprávnění následně vyžadovat v takové věci nebo ve věcech určitého druhu informace o učiněných opatřeních či o průběhu a výsledku řízení.

(7) Dohled lze vykonat i před zahájením trestního řízení, a to v rozsahu oprávnění státního zástupce nejblíže nižšího státního zastupitelství vůči policejnímu orgánu podle trestního řádu.

§ 26

Dohled lze vykonat i nad postupem právních čekatelů, asistentů státních zástupců, vyšších úředníků státního zastupitelství a odborných zaměstnanců zařazených k výkonu práce na státním zastupitelství, pokud se samostatnou činností podílejí na výkonu působnosti státního zastupitelství. Ustanovení o odmítnutí splnění pokynu se nepoužije.

§ 27

Při výkonu dohledu je nejbližší vyšší státní zastupitelství oprávněno

- a) přezkoumat věc, kterou nejbližší nižší státní zastupitelství vyřizuje,
- b) provádět prověrky v takové věci nebo ve věcech určitého druhu, je-li to odůvodněno poznatky, jež má nejbližší vyšší státní zastupitelství k dispozici, nebo je-li nejbližší nižší státní zastupitelství v takové věci nečinné,
- c) vyžadovat v takové věci nebo ve věcech určitého druhu informace nebo stanoviska,
- d) dávat pokyny v jednotlivé věci vyřizované nejbližší nižším státním zastupitelstvím za podmínek stanovených zákonem, nebo
- e) odejmout věc nejbližší nižšímu státnímu zastupitelství a vyřídit ji samo, nesplní-li nižší státní zastupitelství uložený pokyn anebo ho ze zákonných důvodů odmítne.

§ 28

(1) Pokyn daný nejbližší vyšším státním zastupitelstvím státnímu zástupci nebo státnímu zastupitelství musí být písemný, musí být jako pokyn výslovně označen, musí být jednoznačný a musí v něm být uvedena ustanovení zákona, o něž se opírá. Neobsahuje-li pokyn náležitosti uvedené ve větě první, nepřihlíží se k němu.

(2) Pokud jsou v rozporu pokyn nejbližší vyššího státního zastupitelství daný při výkonu dohledu a pokyn vedoucího státního zástupce při výkonu jeho řídicích a kontrolních oprávnění, postupuje státní zástupce podle pokynu daného nejbližší vyšším státním zastupitelstvím. Ustanovení o možnosti odmítnout splnění pokynu nejbližší vyššího státního zastupitelství nebo vedoucího státního zástupce tím nejsou dotčena.

§ 29

(1) Státní zástupce nejbližší nižšího státního zastupitelství může pokyn nejbližší vyššího státního zastupitelství daný při výkonu dohledu písemně odmítnout pro rozpor se zákonem.

(2) Státní zástupce nejbližší nižšího státního zastupitelství může pokyn nejbližší vyššího státního zastupitelství daný při výkonu dohledu písemně odmítnout i tehdy, má-li za to, že pokyn vychází z výkladu, který je ve zjevném rozporu s názorem obecně zastávaným právní naukou a ustálenou rozhodovací praxí (dále jen „uznávaný výklad práva“). Takto však není oprávněn postupovat, jestliže závaznost právního názoru uvedeného v pokynu vyplývá z ustanovení tohoto zákona nebo jiného právního předpisu.

(3) Při odmítnutí splnění pokynu je státní zástupce povinen uvést, v čem spatřuje rozpor se zákonem, včetně odkazu na jeho konkrétní ustanovení, nebo odůvodnit zjevný rozpor s uznávaným výkladem práva.

(4) Odmítne-li státní zástupce splnit pokyn daný nejbližší vyšším státním zastupitelstvím z důvodů uvedených v odstavcích 1 nebo 2, předloží věc vedoucímu státnímu zástupci, který buď věc státnímu zástupci odejme a vyřídí ji sám, nebo ji předloží nejbližší vyššímu státnímu zastupitelství s návrhem na rozhodnutí, že se věc nejbližší nižšímu státnímu zastupitelství odnímá.

(5) Nejbližší vyšší státní zastupitelství přezkoumá pokyn a netrvá-li na jeho splnění, vezme jej zpět. Pokud na jeho splnění trvá, věc nižšímu státnímu zastupitelství odejme a vyřídí ji samo.

(6) O odejmutí věci nižšímu státnímu zastupitelství a o tom, že ve věci bude působit nejbližší vyšší státní zastupitelství, se rozhoduje usnesením, proti kterému není přípustná stížnost, nestanoví-li jiný právní předpis jinak.

Řídicí a kontrolní oprávnění vedoucích státních zástupců

§ 30

(1) Vedoucí státní zástupce je oprávněn kontrolovat a usměrňovat postup státních zástupců, právních čekatelů, asistentů státních zástupců, vyšších úředníků státního zastupitelství a odborných zaměstnanců činných u státního zastupitelství, v jehož čele stojí.

(2) Výkon řídicích a kontrolních oprávnění vedoucího státního zástupce nesmí nepřiměřeně zasahovat do nezávislosti státních zástupců na vnějších vlivech či nahrazovat nestranný a samostatný výkon jejich působnosti. Vedoucí státní zástupce může zasahovat do věci vyřizované při výkonu zákonem stanovené působnosti státního zastupitelství jen v mezích a prostředky, které stanoví tento zákon nebo jiný právní předpis. V rámci svých řídicích a kontrolních oprávnění může vedoucí státní zástupce do věci vyřizované u státního zastupitelství, v jehož čele stojí, zasahovat jen za účelem zajištění jednotného, zákonného, odborného a účinného výkonu působnosti státních zástupců.

(3) Výkonem řídicích a kontrolních oprávnění může vedoucí státní zástupce pověřit jiného státního zástupce.

(4) Vedoucí státní zástupce je povinen zejména

- a) dbát o jednotný, zákonný, odborný a účinný postup ve věcech svěřených do působnosti státního zastupitelství, v jehož čele stojí,
- b) dbát o plynulost řízení a o to, aby při vyřizování věcí nedocházelo k nedůvodným průtahům,
- c) respektovat pokyny nejbližší vyššího státního zastupitelství vydané při výkonu dohledu, s výjimkou pokynů, jejichž splnění bylo podle ustanovení tohoto zákona odmítnuto,
- d) vytvářet pracovní podmínky a organizační předpoklady pro náležitý výkon působnosti jím řízeného státního zastupitelství, pro nezávislý a samostatný výkon působnosti státních zástupců, jakož i plnění pracovních úkolů právních čekatelů, asistentů státních zástupců, vyšších úředníků státního zastupitelství a odborných zaměstnanců zařazených k výkonu práce na státním zastupitelství,
- e) sledovat profesní růst státních zástupců,
- f) plnit vůči státním zástupcům, právním čekatelům, vyšším úředníkům státního zastupitelství a ostatním zaměstnancům zařazeným k výkonu práce na státním zastupitelství povinnosti vedoucího zaměstnance podle jiného právního předpisu a

g) po projednání se státními zástupci vydávat rozvrh práce státních zástupců.

(5) Vedoucí státní zástupce je oprávněn

- a) dávat státním zástupcům za účelem usměrňování a kontroly jejich postupu při vyřizování věcí v příslušnosti státního zastupitelství pokyny, a to i ve věcech určitého druhu,
- b) za splnění podmínek stanovených tímto zákonem věc státnímu zástupci odejmout a přidělit ji k vyřízení jinému státnímu zástupci,
- c) za účelem postupu v konkrétní věci nebo věcech určitého druhu ustanovovat meziresortní, víceborové, odborné nebo zvláštní týmy pro řešení otázek souvisejících s výkonem působnosti státního zastupitelství,
- d) vyhradit si za podmínek stanovených tímto zákonem kteroukoli věc k vyřízení, v takové věci je pak činný po celou dobu řízení,
- e) sjednávat se státními zástupci dohody o rozšíření kvalifikace,
- f) vysílat státní zástupce a ostatní zaměstnance na pracovní cesty a
- g) vymezit věci, v nichž bude podepisovat důležité písemnosti; ustanovení odstavce 2 tím není dotčeno.

(6) Pokyn k tomu, aby

- a) se nesepsal záznam o zahájení úkonů trestního řízení,
- b) nebylo zahájeno trestní stíhání,
- c) nebyl podán návrh na vzetí obviněného do vazby,
- d) byl obviněný propuštěn z vazby,
- e) nebyl podán návrh na nařízení domovní prohlídky, prohlídky jiných prostor a pozemků nebo odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu nebo na vydání příkazu k zjištění údajů o telekomunikačním provozu,
- f) nebyla podána obžaloba, návrh na schválení dohody o vině a trestu nebo návrh na potrestání,
- g) nebyl podán řádný opravný prostředek nebo návrh na podání mimořádného opravného prostředku či podnět k němu, nebo
- h) věc byla odložena nebo odevzdána či postoupena jinému orgánu, trestní stíhání bylo zastaveno, trestní stíhání bylo podmíněně zastaveno, bylo schváleno narovnání, bylo podmíněně odloženo podání návrhu na potrestání nebo bylo od trestního stíhání odstoupeno

(dále jen „negativní pokyn“), lze vydat jen zcela výjimečně; takový pokyn musí být písemný, jednoznačný a musí v něm být uvedena ustanovení zákona, o něž se opírá.

(7) Vedoucí státní zástupce stvrdí písemně na žádost dotčeného státního zástupce pokyn, který mu vydal.

§ 31

(1) Státní zástupce je povinen řídit se pokyny vedoucího státního zástupce nebo jím pověřeného státního zástupce vydanými při výkonu řídicích a kontrolních oprávnění. Takový pokyn může odmítnout z důvodů, za podmínek a způsobem uvedeným v § 29 odst. 1 až 3.

(2) Nevezme-li vedoucí státní zástupce nebo jím pověřený státní zástupce pokyn po jeho odmítnutí zpět, předloží věc nejbližší vyššímu státnímu zastupitelství se svým stanoviskem.

(3) Nejbližší vyšší státní zastupitelství věc přezkoumá a pokyn v namítané části buď potvrdí anebo jej zruší a věc vrátí zpět nejbližší nižšímu státnímu zastupitelství k dalšímu řízení. Negativní pokyn zruší, jestliže nebyly dány důvody pro jeho vydání nebo takový pokyn nemá požadované náležitosti. Vedoucí státní zástupce nižšího státního zastupitelství i státní zástupce, který pokyn odmítl splnit, jsou rozhodnutím nejbližší vyššího státního zastupitelství vázáni. Splnění pokynu, který byl shledán zákonným nebo odpovídajícím uznávanému výkladu práva, nelze z těchto důvodů znovu odmítnout.

(4) Je-li splnění pokynu podle odstavce 1 vázáno zákonnou lhůtou, pro kterou musí být pokyn vykonán bezodkladně, státní zástupce je povinen jej splnit. Má-li státní zástupce za to, že jsou dány důvody pro odmítnutí pokynu, je povinen uvést, v čem spatřuje rozpor se zákonem, včetně odkazu na jeho konkrétní ustanovení, nebo odůvodnit zjevný rozpor s uznávaným výkladem práva, a dále se postupuje podle odstavců 2 a 3. Shledá-li nejbližší vyšší státní zastupitelství, že pokyn odporuje zákonu nebo vychází z výkladu, který je v zjevném rozporu s uznávaným výkladem práva, a nejde o případ, kdy by závaznost právního názoru uvedeného v pokynu vyplývala z ustanovení tohoto zákona nebo jiného právního předpisu, přijme opatření k nápravě.

(5) V jednání před soudem není státní zástupce vázán pokynem vedoucího státního zástupce nebo jím pověřeného státního zástupce v případě, že v průběhu jednání dojde ke změně důkazní situace.

§ 32

(1) V rozvrhu práce státních zástupců vedoucí státní zástupce stanoví rozdělení agendy mezi jednotlivé státní zástupce, pravidla jejich vzájemného zastupování a zásady podepisování důležitých písemností.

(2) Vedoucí státní zástupce nebo jiný jím pověřený státní zástupce může státnímu zástupci odejmout věc a přidělit ji jinému státnímu zástupci,

- a) nemůže-li státní zástupce věc vyřídit z důvodu delší dobu trvající nepřítomnosti; pravidla vzájemného zastupování státních zástupců uvedená v rozvrhu práce státních zástupců tím nejsou dotčena,
- b) je-li státní zástupce, jemuž byla věc přidělena, nečinný nebo se v jeho postupu vyskytují neodůvodněné průtahy a nápravy vad nelze účinně dosáhnout jinak,
- c) jsou-li dány důvody uvedené v § 13 odst. 4,
- d) byla-li provedena kontrola postupu státního zástupce ve věcech, jež vyřizuje, a je-li potřebné přijmout opatření k nápravě zjištěných vad, nebo
- e) vyjde-li dodatečně najevo, že věc měla být podle rozvrhu práce přidělena jinému státnímu zástupci.

(3) Vedoucí státní zástupce nebo jím pověřený státní zástupce si může vyřízení věci přidělené jinému státnímu zástupci z důležitých důvodů vyhradit. Důvody pro takové opatření uvede ve spisu státního zastupitelství. Takto vyhrazenou věc je povinen vyřídit sám.

ČÁST ČTVRTÁ
OPRÁVNĚNÍ NEJVYŠŠÍHO STÁTNÍHO ZÁSTUPCE

§ 33

Základní oprávnění nejvyššího státního zástupce

- (1) Nejvyšší státní zástupce zastupuje soustavu státního zastupitelství navenek.
- (2) Nejvyšší státní zástupce nejpozději do poloviny kalendářního roku předkládá prostřednictvím ministra spravedlnosti vládě zprávu o činnosti státního zastupitelství za uplynulý kalendářní rok. Součástí zprávy o činnosti je též souhrnná zpráva o činnosti Úřadu pro potírání korupce za uplynulý kalendářní rok, kterou je povinen vedoucí Úřadu předložit nejvyššímu státnímu zástupci nejpozději do 2 měsíců po skončení kalendářního roku.
- (3) Ke sjednocení a usměrnění postupu státních zástupců při výkonu působnosti státního zastupitelství, zajištění jednotné vnitřní organizace státního zastupitelství i jednotného výkonu spisové služby, vymezení zásad pro určení specializací státních zástupců, stanovení vzorového pracovního řádu a kritérií posuzování profesního růstu státních zástupců může nejvyšší státní zástupce vydávat pokyny obecné povahy; tyto pokyny jsou závazné pro státní zástupce, a pokud tak nejvyšší státní zástupce v pokynu obecné povahy stanoví, i pro další zaměstnance zařazené k výkonu práce na státním zastupitelství.
- (4) Nejvyšší státní zástupce může vydávat pro státní zastupitelství stanoviska ke sjednocení výkladu zákonů a jiných právních předpisů při výkonu působnosti státního zastupitelství. Nejvyšší státní zástupce dále může vydávat metodické návody k sjednocení výkonu působnosti státního zastupitelství.
- (5) Pokud v souvislosti s výkonem působnosti státního zastupitelství získá nejvyšší státní zástupce poznatky o nejednotnosti postupu a rozhodování soudů, je oprávněn podat předsedovi Nejvyššího soudu podnět k tomu, aby navrhl Nejvyššímu soudu zaujetí stanoviska k výkladu zákona nebo jiného právního předpisu.
- (6) Nejvyšší státní zástupce vykonává další oprávnění podle tohoto zákona nebo jiného právního předpisu.

§ 34

Kontrola skončené věci

- (1) Nejvyšší státní zástupce může Nejvyššímu státnímu zastupitelství nařídit provedení kontroly skončené věci, v níž je vedeno trestní řízení pro zvlášť závažný zločin, u okresního nebo krajského státního zastupitelství. Provedení takové kontroly je oprávněn nařídit též tehdy, pokud by postupem okresního nebo krajského státního zastupitelství byl nebo mohl být závažným způsobem dotčen veřejný zájem a nepřichází v úvahu provedení opatření v rámci výkonu dohledu nebo řídicích a kontrolních oprávnění vedoucího státního zástupce. Podle výsledků kontroly lze uložit určitý postup, vyslovit závazný právní názor nebo učinit jiná závazná opatření k nápravě. Nestanoví-li tento zákon nebo jiný právní předpis jinak, nelze zrušit rozhodnutí státního zástupce nebo je nahradit rozhodnutím vlastním.

(2) Za účelem provedení kontroly skončené věci může státní zástupce Nejvyššího státního zastupitelství vyžadovat od nižších státních zastupitelství spisy, dokumenty a zprávy a provádět проверки.

(3) Státní zastupitelství, které bylo činné ve věci, v níž byla provedena kontrola skončené věci, je povinno Nejvyšší státní zastupitelství informovat o tom, jaká opatření byla učiněna a s jakým výsledkem byla věc skončena.

§ 35

Zrušení nezákonného příkazu k zachovávaní právních předpisů

(1) Státní zástupce, který při výkonu dozoru nad dodržováním právních předpisů v místech, kde se v souladu se zákonem omezuje osobní svoboda [§ 3 odst. 1 písm. b)], vydal příkaz k zachovávaní právních předpisů nebo nařízení propuštění osoby z takového zařízení, je povinen jej neprodleně po jeho vydání doručit Nejvyššímu státnímu zastupitelství.

(2) Nejvyšší státní zástupce může ve lhůtě 3 měsíců ode dne doručení příkazu nebo nařízení uvedeného v odstavci 1 Nejvyššímu státnímu zastupitelství tento příkaz nebo nařízení zrušit. Pro účely tohoto oprávnění nejvyššího státního zástupce je Nejvyšší státní zastupitelství oprávněno vyžadovat od nižších státních zastupitelství spisy, dokumenty a zprávy a provádět проверки. K ověření zákonnosti příkazu nebo nařízení může provádět проверки i v zařízení, v němž se omezuje osobní svoboda.

(3) Pokud podle povahy věci přichází v úvahu opětovné vydání příkazu uvedeného v odstavci 1, nejvyšší státní zástupce současně se zrušením příkazu věc vrátí státnímu zastupitelství, jehož státní zástupce nezákonný příkaz vydal; státní zástupce je vázán právním názorem nejvyššího státního zástupce a je povinen provést úkony a doplnění příkazu, jejichž provedení nejvyšší státní zástupce nařídil.

(4) Nejvyšší státní zástupce může pozastavit výkon příkazu uvedeného v odstavci 1 do doby rozhodnutí o zrušení příkazu. Nerozhodne-li nejvyšší státní zástupce ve lhůtě uvedené v odstavci 2 o zrušení příkazu, příkaz se provede.

ČÁST PÁTÁ

ÚŘAD PRO POTÍRÁNÍ KORUPCE

§ 36

(1) Jako součást Nejvyššího státního zastupitelství se zřizuje Úřad pro potírání korupce, v jehož čele stojí vedoucí Úřadu.

(2) Úřad pro potírání korupce je činný při výkonu dozoru nad zachovávaním zákonnosti v přípravném řízení včetně úkonů před zahájením trestního řízení i v řízení před soudem ve věcech trestných činů

a) pletich v insolvenčním řízení (§ 226 trestního zákoníku), sjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a dražbě (§ 256 trestního zákoníku), pletich při zadání veřejné zakázky a při veřejné soutěži (§ 257 trestního zákoníku), pletich

při veřejné dražbě (§ 258 trestního zákoníku), poškození finančních zájmů Evropské unie (§ 260 trestního zákoníku),

- b) přijetí úplatku, podplacení a nepřímého úplatkářství podle § 331 až 333 trestního zákoníku,
- c) spáchaných úředními osobami, jde-li o zvlášť závažné zločiny spáchané takovými osobami v souvislosti s výkonem jejich pravomoci, a
- d) podle dílu prvního a druhého hlavy deváté zvláštní části trestního zákoníku.

(3) Ustanovení odstavce 2 se nevztahují na trestné činy příslušníků Generální inspekce bezpečnostních sborů, Vojenské policie a zpravodajských služeb.

(4) Úřad pro potírání korupce je příslušný ve věci některého z trestných činů uvedených v odstavci 2 i k výkonu dozoru nad zachováváním zákonnosti v přípravném řízení včetně úkonů před zahájením trestního řízení i v řízení před soudem též ve věcech dalších trestných činů, ohledně nichž je konáno společné řízení, nebude-li věc vyloučena ze společného řízení.

(5) Úřad pro potírání korupce může v odůvodněných případech s předchozím souhlasem nejvyššího státního zástupce rozhodnout, že k výkonu dozoru nad zachováváním zákonnosti v přípravném řízení ve věcech trestných činů, ve kterých je činný, nebo v řízení před soudem je příslušné nižší státní zastupitelství; jeho příslušnost se určí podle tohoto zákona nebo jiného právního předpisu.

(6) Příslušnost Úřadu pro potírání korupce není dána v řízení o mimořádných opravných prostředcích.

§ 37

(1) Vedoucího Úřadu jmenuje na dobu 7 let nejvyšší státní zástupce po projednání s Poradním sborem. Vedoucím Úřadu může být jmenován státní zástupce, který má vykonanou právní praxi po dobu nejméně 10 let, z toho nejméně 5 let ve funkci státního zástupce, a který svými odbornými znalostmi, profesními zkušenostmi a vysokou mravní integritou dává záruky řádného výkonu této funkce. Vedoucím Úřadu nemůže být jmenován státní zástupce, který byl postižen pro kárné provinění, ledaže se na něj hledí, jako by postižen nebyl. Vedoucí Úřadu nemůže být jmenován do této funkce na dvě po sobě jdoucí funkční období.

(2) Vedoucí Úřadu je náměstkem nejvyššího státního zástupce, ustanovení § 14 odst. 3 se však neužije.

(3) Vedoucí Úřadu může být odvolán z funkce před uplynutím svého funkčního období pouze rozhodnutím kárného soudu v kárném řízení.

§ 38

(1) Dohled nad činností Úřadu pro potírání korupce vykonává nejvyšší státní zástupce nebo z jeho pověření jiný státní zástupce Nejvyššího státního zastupitelství.

(2) Vedoucí Úřadu vykonává nad činností státních zástupců činných u Úřadu pro potírání korupce řídicí a kontrolní oprávnění.

(3) Na výkon dohledu a řídicích a kontrolních oprávnění se užijí § 24 až 32 obdobně.

§ 39

(1) Nejvyšší státní zástupce dočasně přiděluje státní zástupce k Úřadu pro potírání korupce po projednání s Poradním sborem a s jejich souhlasem. Státní zástupci se dočasně přidělují k Úřadu pro potírání korupce na dobu 7 let, a to i opakovaně.

(2) Po dobu dočasného přidělení k Úřadu pro potírání korupce se státnímu zástupci zachovává funkce státního zástupce u státního zastupitelství, k němuž byl původně přidělen ministrem spravedlnosti na základě jeho předchozího souhlasu. Práva a povinnosti vyplývající z pracovního vztahu u státního zástupce dočasně přiděleného k Úřadu pro potírání korupce vykonává Nejvyšší státní zastupitelství.

(3) Vedoucí Úřadu a státní zástupci přidělení k Úřadu pro potírání korupce nesmějí být po dobu dočasného přidělení k Úřadu pro potírání korupce přeloženi nebo dočasně přiděleni k jinému státnímu zastupitelství, nesmějí být dočasně přiděleni k ministerstvu, Justiční akademii, k jinému orgánu nebo organizaci na území nebo mimo území České republiky nebo do mírové nebo záchranné operace nebo k humanitární pomoci mimo území České republiky.

ČÁST ŠESTÁ

PRÁVNÍ PROSTŘEDKY ZAJIŠŤUJÍCÍ ČINNOST STÁTNÍHO ZASTUPITELSTVÍ A PODÁNÍ K JEHO ČINNOSTI

§ 40

Zapůjčování spisů a dokumentů a povinnost součinnosti

(1) Ministerstva a jiné orgány veřejné moci jsou povinny státnímu zastupitelství při výkonu jeho působnosti v konkrétní věci bez průtahů zapůjčovat na nezbytnou dobu spisy a dokumenty. Státní zástupci mají právo v mezích výkonu působnosti státního zastupitelství do zapůjčených spisů a dokumentů nahlížet a pořizovat z nich opisy, výpisy a kopie.

(2) Ministerstva a jiné orgány veřejné moci jsou povinny bez průtahů vyhovět žádostem státního zastupitelství činěným v mezích jeho působnosti a podávat mu potřebná vysvětlení. Peněžitě plnění za vyřízení žádosti přísluší, jen pokud to stanoví jiný právní předpis.

(3) Pro účely výkonu oprávnění podat soudu návrh na zahájení řízení nebo žalobu podle jiného právního předpisu jsou státní zastupitelství a nejvyšší státní zástupce oprávněni

- a) provádět potřebná zjištění u orgánů veřejné moci, a to i nad rámec oprávnění vyplývajících z odstavců 1 a 2, zejména mohou vstoupit po předchozím vyrozumění do sídla příslušného orgánu veřejné moci nebo do jiných objektů, pokud je to s ohledem na povahu zjišťovaných skutečností potřebné, požadovat na místě předložení spisů nebo podání vysvětlení nebo vyjádření,
- b) dát podnět k provedení kontroly kontrolnímu orgánu, který je příslušný vykonávat kontrolu v oblasti, již se oprávnění státního zastupitelství podat návrh na zahájení řízení nebo žalobu týká, nebo
- c) dát podnět k provedení kontroly Nejvyššímu kontrolnímu úřadu.

(4) Povinnosti podle odstavců 1 a 2 a podle odstavce 3 písm. a) se vztahují i na právnické osoby; na fyzické osoby se vztahují v rozsahu, ve kterém je jim jiným právním předpisem svěřen výkon státní správy nebo ve kterém vykonávají podnikatelskou činnost.

(5) Soudy jsou povinny umožnit státnímu zastupitelství při výkonu jeho působnosti nahlížet do soudních spisů a pořizovat si z nich opisy, výpisy a kopie. Pokud státní zastupitelství při výkonu své působnosti požádá soud o zapůjčení spisu, soud může jeho žádost odmítnout, jen pokud tomu brání závažné důvody, zejména pokud státní zástupce požádá o zapůjčení spisu v probíhajícím řízení, jehož je stranou.

(6) Ustanoveními odstavců 1 až 5 nejsou dotčeny povinnosti vyplývající z jiných právních předpisů o ochraně utajovaných informací, ochrana obchodního tajemství ani ochrana zákonem uložené nebo uznané povinnosti mlčenlivosti. Za zákonem uznanou povinnost mlčenlivosti se pro účely tohoto zákona nepovažuje taková povinnost, jejíž rozsah není vymezen zákonem, ale vyplývá z právního úkonu učiněného na základě zákona.

§ 41

Podání vysvětlení

(1) Pokud jiný právní předpis nestanoví jinak, je každý povinen dostavit se na výzvu ke státnímu zastupitelství a podat zde potřebné vysvětlení. O obsahu vysvětlení a o průběhu tohoto úkonu se sepíše záznam.

(2) Vysvětlení nelze požadovat o okolnostech týkajících se utajovaných informací chráněných jiným právním předpisem od toho, kdo je povinen je zachovat v tajnosti, nebo od toho, kdo by vysvětlením porušil jinou zákonem uloženou nebo uznanou povinnost mlčenlivosti, ledaže byl těchto povinností zproštěn tím, kdo je k tomu podle jiného právního předpisu oprávněn.

(3) Vysvětlení může odepřít osoba, která by tím sebe nebo osobu blízkou vystavila nebezpečí postihu za přestupek nebo za jiný správní delikt, postihu za kárné provinění nebo nebezpečí trestního stíhání. Státní zastupitelství je oprávněno důvodnost odepření přezkoumat, zda není v rozporu s účelem, pro který je vysvětlení požadováno.

(4) Kdo se dostaví na výzvu podle odstavce 1, má nárok na náhradu prokázaného ušlého výdělku a na náhradu výdajů za podmínek a ve výši stanovených jiným právním předpisem. Tuto náhradu poskytuje stát prostřednictvím státního zastupitelství, které výzvu vydalo. Nárok na náhradu nemá ten, kdo byl státním zastupitelstvím vyzván k podání vysvětlení v důsledku vlastního protiprávního jednání nebo kdo podává vysvětlení výhradně ve vlastním zájmu.

(5) Nárok na náhradu uvedenou v odstavci 4 zaniká, pokud nebyl uplatněn ve lhůtě 3 dnů ode dne podání vysvětlení; o tom musí být osoba, již nárok na náhradu vznikl, poučena.

(6) Ustanovení odstavců 1 až 5 se nepoužijí, pokud se na postup státního zastupitelství při požadování vysvětlení vztahuje jiný právní předpis.

§ 42

Pořádková pokuta

(1) Tomu, kdo bez dostatečné omluvy nevyhoví výzvě státního zastupitelství podle § 41 odst. 1, může státní zastupitelství uložit pořádkovou pokutu až do výše 50 000 Kč, popřípadě může nařídit jeho předvedení. Pořádkovou pokutu je možno uložit i opakovaně.

(2) Proti rozhodnutí o uložení pořádkové pokuty je přípustná stížnost, která má odkladný účinek. Stížnost lze podat u státního zastupitelství, které pořádkovou pokutu uložilo, ve lhůtě 3 dnů od doručení rozhodnutí o uložení pokuty. Jestliže státní zastupitelství stížnosti samo nevyhoví, předloží ji bezodkladně k rozhodnutí nejbližší vyššímu státnímu zastupitelství nebo nejvyššímu státnímu zástupci, uložilo-li pořádkovou pokutu Nejvyšší státní zastupitelství.

(3) Na oznamování rozhodnutí o pořádkové pokutě, běh lhůt, určení náležitostí písemného vyhotovení takového rozhodnutí, rozhodování o stížnosti proti němu a na předvedení osoby se jinak užijí obdobně ustanovení trestního řádu.

(4) Pravomocné rozhodnutí o uložení pořádkové pokuty je vykonatelné uplynutím lhůty k plnění. Při správě placení této pokuty se postupuje podle daňového řádu.

§ 43

Odborné vyjádření, přibrání znalce a tlumočníka

(1) Je-li k objasnění okolností důležité pro postup státního zastupitelství při výkonu působnosti podle tohoto zákona nebo jiného právního předpisu potřeba odborných znalostí, státní zastupitelství může vyžádat odborné vyjádření znalce nebo fyzické nebo právnické osoby, která má potřebné odborné předpoklady.

(2) Nepostačuje-li vyžádání odborného vyjádření podle odstavce 1, může státní zastupitelství přibrat znalce.

(3) Je-li třeba přetlumočit obsah písemnosti nebo vysvětlení, státní zastupitelství může přibrat tlumočníka.

(4) Na postup při podávání odborného vyjádření, výběru znalce a tlumočníka, na důvody jejich vyloučení a poskytování odměny za znalecký posudek nebo úkon tlumočníka se přiměřeně užije trestní řád.

(5) Ustanovení odstavců 1 až 4 se nepoužijí, pokud státní zastupitelství postupuje při vyžadování odborných vyjádření a přibrání znalců a tlumočnicků podle jiného právního předpisu.

§ 44

Přijímání a vyřizování podání

(1) Podání se posuzuje podle svého obsahu.

(2) Podání lze učinit písemně nebo ústně do protokolu. Písemné podání se činí v listinné podobě nebo v elektronické podobě prostřednictvím veřejné datové sítě, na technickém nosiči dat, telegraficky nebo telefaxem. Podání v elektronické podobě činěné prostřednictvím

veřejné datové sítě se činí do datové schránky nebo elektronickou poštou elektronicky podepsané podle jiného právního předpisu.

(3) Z podání musí být patrné, kdo jej podává, které věci se týká, čeho a z jakých důvodů se podatel po státním zastupitelství domáhá. Nemá-li podání některou z uvedených náležitostí a není-li ani po upozornění ve stanovené lhůtě podatelem doplněno, státní zastupitelství jej přešetří jen tehdy, pokud obsahuje dostatečné údaje pro to, aby jeho obsah bylo možno prověřit, jinak jej bez opatření založí.

(4) Není-li vyřízení podání v působnosti státního zastupitelství, jemuž bylo učiněno, a je-li z podání zřejmé, že k jeho vyřízení je příslušný jiný orgán veřejné moci, státní zastupitelství neprodleně podání zašle podateli a vyrozumí jej o tom, kdo je příslušný k vyřízení podání. Jestliže z obsahu podání příslušnost nevyplývá a jeho obsah zjevně nesouvisí s činností státního zastupitelství, státní zastupitelství o tom podatele vyrozumí a podání založí.

(5) Obsahuje-li podání potřebné náležitosti a jeho vyřízení je v působnosti státního zastupitelství, jemuž bylo učiněno, státní zastupitelství jeho důvodnost přezkoumá. Zjistí-li porušení zákona nebo jiného právního předpisu, přijme v rámci své působnosti příslušná opatření ke zjednání nápravy, jinak, nepřijme-li jiné opatření, podání pro nedůvodnost založí a podatele o tomto vyrozumí.

(6) Státní zastupitelství je povinno o způsobu vyřízení podání podatele vyrozumět nejpozději do 2 měsíců od doručení nebo postoupení podání. Tuto lhůtu může vedoucí státní zástupce prodloužit z důležitých důvodů, zejména pokud v jejím průběhu nelze získat podklady potřebné pro vyřízení podání; o prodloužení lhůty je třeba podatele písemně vyrozumět.

(7) Ustanovení odstavců 3 až 6 se nevztahují na podněty k výkonu dohledu, na stížnosti na chování nebo na průtahy a na podání činěná státnímu zastupitelství podle jiného právního předpisu.

§ 45

Stížnost na chování nebo na průtahy

(1) Každý je oprávněn podat stížnost na chování nebo na průtahy.

(2) K vyřízení stížnosti na chování nebo na průtahy je příslušný vedoucí státní zástupce, který je nadřízen státnímu zástupci, proti němuž stížnost směřuje; stížnost proti státnímu zástupci činnému u Úřadu pro potírání korupce vyřizuje vedoucí Úřadu. Vedoucí státní zástupce je též příslušný k vyřízení stížnosti na chování nebo na průtahy směřující proti právnímu čekateli, asistentovi státního zástupce, vyššímu úředníkovi státního zastupitelství nebo zaměstnanci zařazenému k výkonu práce na státním zastupitelství, v jehož čele stojí. K vyřízení stížnosti na chování nebo na průtahy směřující proti krajskému státnímu zástupci nebo vedoucímu Úřadu je příslušný nejvyšší státní zástupce; k vyřízení stížnosti na chování nebo průtahy směřující proti okresnímu státnímu zástupci je příslušný krajský státní zástupce nadřízený okresnímu státnímu zástupci. K vyřízení stížnosti na chování nebo na průtahy směřující proti nejvyššímu státnímu zástupci je příslušný ministr spravedlnosti; vyřízení stížnosti ministrem spravedlnosti je konečné.

(3) Stížnost na chování nebo na průtahy se podává u toho, kdo je příslušný k jejímu vyřízení.

(4) Ten, kdo je příslušný k vyřízení stížnosti na chování nebo na průtahy, je povinen prošetřit skutečnosti ve stížnosti uvedené; vyžaduje-li to řádné prošetření stížnosti, vyslechne

stěžovatele, osoby, proti nimž stížnost směřuje, popřípadě požádá o vyjádření další osoby, které mohou přispět k objasnění věci. Pokud byla stížnost na chování nebo na průtahy shledána důvodnou nebo částečně důvodnou, sdělí stěžovateli v rámci vyrozumění o vyřízení stížnosti, jaká opatření byla přijata pro odstranění zjištěných závad.

(5) Je-li obsahem stížnosti stížnost na chování, je třeba ji přešetřit ve lhůtě 2 měsíců od obdržení stížnosti, kterou lze překročit jen výjimečně za stejných podmínek jako u jiných podání, nejvýše však o 2 měsíce. Je-li obsahem stížnosti stížnost na průtahy v řízení, je třeba ji přešetřit ve lhůtě 1 měsíce od obdržení stížnosti, kterou lze překročit jen výjimečně za stejných podmínek jako u jiných podání, nejvýše však o 1 měsíc.

(6) Není-li stěžovatel spokojen se způsobem vyřízení stížnosti na chování nebo průtahy, může požádat o přezkoumání jejího vyřízení vedoucího státního zástupce nejbližší vyššího státního zastupitelství, v případě stížnosti na chování nebo průtahy vyřizované vedoucím Úřadu pak nejvyššího státního zástupce a v případě stížnosti na chování nebo průtahy vyřizované nejvyšším státním zástupcem ministra spravedlnosti. Při přezkoumávání vyřízení stížnosti se postupuje přiměřeně podle odstavce 4. Rozhodnutí po přezkoumání vyřízení v téže věci je konečné a věc již nelze znovu přezkoumávat.

(7) Žádost o přezkoumání vyřízení stížnosti, jejímž obsahem je stížnost na chování, je třeba vyřídit ve lhůtě 2 měsíců od obdržení žádosti a žádost o přezkoumání vyřízení stížnosti, jejímž obsahem je stížnost na průtahy v řízení, do 1 měsíce od obdržení žádosti. Tyto lhůty lze překročit jen výjimečně za stejných podmínek jako u jiných podání, nejvýše však o další 2 měsíce.

(8) Je-li v téže věci podána stejným stěžovatelem další stížnost na chování nebo na průtahy nebo další žádost o přezkoumání vyřízení stížnosti, aniž by obsahovala nové skutečnosti, bez dalšího šetření se založí a stěžovatel se již nevyrozumívá; na to je třeba stěžovatele v odpovědi na předchozí stížnost nebo při vyřízení žádosti o přezkoumání jejího vyřízení upozornit.

(9) Ustanovení odstavců 1 až 8 se nevztahují na podněty k výkonu dohledu, případy, kdy se stížnost týká výlučně správy státního zastupitelství, nebo na stížnosti podávané podle jiného právního předpisu.

ČÁST SEDMÁ

ZPRACOVÁVÁNÍ INFORMACÍ STÁTNÍMI ZASTUPITELSTVÍMI

§ 46

Poskytování informací v soustavě státního zastupitelství

(1) Státní zastupitelství si vzájemně poskytují informace, které potřebují k výkonu své působnosti; důvod vyžádání informace se v žádosti o poskytnutí informace vždy uvede. Informací se pro tyto účely rozumí údaje o postupu státního zastupitelství při výkonu jeho působnosti v určité věci nebo v určitých věcech a údaje, které v této souvislosti státní zastupitelství zjistilo. S právem vyžadovat informace není spojeno právo jakkoli nepřipustně zasahovat do postupu ve věci, v níž se informace vyžadují, nejde-li současně o výkon dohledu nebo výkon oprávnění nejvyššího státního zástupce podle tohoto zákona.

(2) V trestním řízení se informace podle odstavce 1 po nezbytně nutnou dobu výjimečně neposkytne, jestliže to vyžaduje povaha a závažnost věci a nezbytnost nezpřístupňovat

informace o postupu v takové věci dalším osobám. O dočasném neposkytnutí informace sepíše státní zastupitelství, jež by informaci mělo poskytnout, záznam, který založí do spisu. Po nezbytně nutnou dobu se takové informace nezařazují ani do rejstříků a evidenčních pomůcek státního zastupitelství.

(3) Nejvyšší státní zastupitelství je při výkonu své působnosti oprávněno vyžádat si od kteréhokoli státního zastupitelství zvláštní zprávu.

(4) Krajské státní zastupitelství si může zvláštní zprávu vyžádat i samostatně; o vyžádání zvláštní zprávy informuje Nejvyšší státní zastupitelství. Oprávnění krajských státních zastupitelství vůči okresním státním zastupitelstvím při výkonu dohledu tím nejsou dotčena.

(5) Nejvyšší státní zastupitelství při zajišťování výkonu oprávnění a povinností nejvyššího státního zástupce může provádět potřebná zjištění u kteréhokoli nižšího státního zastupitelství, které je povinno mu na jeho žádost poskytnout požadovanou součinnost. Přitom může zejména požadovat předložení spisů vedených u nižších státních zastupitelství, nahlížet do nich, pořizovat z nich opisy a výpisy a vyžadovat informace a nezbytná vysvětlení. Nejvyšší státní zastupitelství není oprávněno zasahovat do způsobu vyřizování věci, která nebyla pravomocně skončena, nestanoví-li tento zákon nebo jiný právní předpis jinak. Zjištění může být prováděno též ve věcech týkajících se jednotného výkonu spisové služby státního zastupitelství. Pokud se zjištění přímo nezúčastnil vedoucí státní zástupce nebo jím pověřený státní zástupce příslušného státního zastupitelství, Nejvyšší státní zastupitelství výsledky zjištění příslušnému vedoucímu státnímu zástupci oznámí.

§ 47

Předávání osobních údajů státním zastupitelstvím

K předání osobních údajů do ciziny podle tohoto zákona nebo jiného právního předpisu nebo podle mezinárodní smlouvy, kterou je Česká republika vázána, se nevyžaduje povolení Úřadu pro ochranu osobních údajů podle zákona o ochraně osobních údajů.

§ 48

Centrální evidence stíhaných osob

(1) Nejvyšší státní zastupitelství vede centrální evidenci stíhaných osob, která obsahuje osobní údaje vztahující se k osobám, proti kterým se trestní řízení vede, k poškozeným, popřípadě k dalším osobám na trestním řízení zúčastněným a dále údaje k trestným činům, které byly nebo měly být spáchány, a údaje s tím bezprostředně související.

(2) Centrální evidence stíhaných osob není veřejně přístupná. Přístup do centrální evidence stíhaných osob mají pouze státní zastupitelství, soudy, ostatní orgány činné v trestním řízení a Probační a mediační služba, a to pro účely trestního řízení. Pro účely plnění úkolů v Eurojustu má přístup do centrální evidence stíhaných osob také národní člen Eurojustu. Pro účely plnění úkolů podle zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních lze údaje z centrální evidence stíhaných osob v nezbytném rozsahu poskytnout na vyžádání též ministerstvu.

(3) Osobní údaje vedené v centrální evidenci stíhaných osob se zlikvidují

- a) po uplynutí 3 let od právní moci usnesení o odložení nebo odevzdání věci, jde-li o osobní údaje osob vedené v řízení, ve kterých nebylo zahájeno trestní stíhání nebo usnesení o zahájení trestního stíhání bylo zrušeno a věc byla odložena nebo odevzdána, nebo
- b) po uplynutí skartační lhůty podle jiného právního předpisu v ostatních případech.

CELEX: 32009D0426

§ 49

Poskytování údajů ze základního registru obyvatel a z agendových informačních systémů

(1) Státní zastupitelství využívá pro výkon působnosti podle tohoto zákona a jiných právních předpisů ze základního registru obyvatel tyto referenční údaje:

- a) příjmení,
- b) jméno, popřípadě jména,
- c) adresa místa pobytu a adresa, na kterou mají být doručovány písemnosti,
- d) datum, místo a okres narození; u subjektu údajů, který se narodil v cizině, datum, místo a stát, kde se narodil,
- e) datum, místo a okres úmrtí; jde-li o úmrtí subjektu údajů mimo území České republiky, datum úmrtí, místo a stát, na jehož území k úmrtí došlo; je-li vydáno rozhodnutí soudu o prohlášení za mrtvého, den, který je v rozhodnutí uveden jako den smrti nebo den, který subjekt údajů prohlášený za mrtvého nepřežil, a datum nabytí právní moci tohoto rozhodnutí,
- f) státní občanství, popřípadě více státních občanství.

(2) Státní zastupitelství využívá pro výkon působnosti podle tohoto zákona a jiných právních předpisů z informačního systému evidence obyvatel tyto údaje o státních občanech České republiky a bývalých státních občanech, kteří pozbyli státní občanství České republiky:

- a) jméno, popřípadě jména, příjmení, rodné příjmení,
- b) datum narození,
- c) pohlaví,
- d) místo a okres narození; u občana, který se narodil v cizině, místo a stát, kde se občan narodil,
- e) rodné číslo,
- f) státní občanství, popřípadě více státních občanství,
- g) adresa místa trvalého pobytu, včetně předchozích adres místa trvalého pobytu, popřípadě adresa, na kterou mají být doručovány písemnosti podle jiného právního předpisu,
- h) počátek trvalého pobytu, popřípadě datum zrušení údaje o místu trvalého pobytu nebo datum ukončení trvalého pobytu na území České republiky,
- i) zákaz pobytu, místo zákazu pobytu a doba jeho trvání,

- j) omezení ve svéprávnosti, jméno, popřípadě jména, příjmení a rodné číslo opatrovníka; nebylo-li opatrovníkovi rodné číslo přiděleno, datum, místo a okres narození; je-li opatrovníkem ustanoven orgán místní správy, název a adresa sídla,
- k) jméno, popřípadě jména, příjmení a rodné číslo otce, matky, popřípadě jiného zákonného zástupce; v případě, že jeden z rodičů nebo jiný zákonný zástupce nemá přiděleno rodné číslo, jméno, popřípadě jména, příjmení, datum narození; je-li jiným zákonným zástupcem dítěte právnická osoba, název a adresa sídla,
- l) rodinný stav, datum, místo a okres uzavření manželství, došlo-li k uzavření manželství mimo území České republiky, místo a stát, datum nabytí právní moci rozhodnutí soudu o prohlášení manželství za neplatné, datum nabytí právní moci rozhodnutí soudu o určení, zda tu manželství je či není, datum zániku manželství smrtí jednoho z manželů, nebo datum nabytí právní moci rozhodnutí soudu o prohlášení jednoho z manželů za mrtvého a den, který byl v pravomocném rozhodnutí o prohlášení za mrtvého uveden jako den smrti, popřípadě jako den, který manžel prohlášený za mrtvého nepřežil, anebo datum nabytí právní moci rozhodnutí soudu o rozvodu manželství,
- m) datum a místo vzniku registrovaného partnerství, datum nabytí právní moci rozhodnutí soudu o neplatnosti registrovaného partnerství nebo o určení, zda tu registrované partnerství je či není, datum zániku registrovaného partnerství smrtí jednoho z registrovaných partnerů, nebo datum nabytí právní moci rozhodnutí soudu o prohlášení jednoho z registrovaných partnerů za mrtvého a den, který byl v pravomocném rozhodnutí soudu o prohlášení za mrtvého uveden jako den smrti, popřípadě jako den, který registrovaný partner prohlášený za mrtvého nepřežil, anebo datum nabytí právní moci rozhodnutí soudu o zrušení registrovaného partnerství,
- n) jméno, popřípadě jména, příjmení a rodné číslo manžela nebo registrovaného partnera; je-li manželem nebo registrovaným partnerem osoba, která nemá přiděleno rodné číslo, jméno, popřípadě jména, příjmení manžela nebo registrovaného partnera a datum jeho narození,
- o) jméno, popřípadě jména, příjmení a rodné číslo dítěte; je-li dítě cizinec, který nemá přiděleno rodné číslo, jméno, popřípadě jména, příjmení dítěte a datum jeho narození,
- p) o osvojení údaje v rozsahu
 1. stupeň osvojení,
 2. původní a nové jméno, popřípadě jména, příjmení osvojence,
 3. původní a nové rodné číslo osvojence,
 4. datum, místo a okres narození,
 5. rodná čísla osvojitelů; v případě, že osvojiteli nebylo přiděleno rodné číslo, jméno, popřípadě jména, příjmení a datum narození osvojitele,
 6. rodná čísla otce a matky; pokud jim nebylo přiděleno, jejich jméno, popřípadě jména, příjmení a datum narození,
 7. datum nabytí právní moci rozhodnutí o osvojení nebo rozhodnutí o zrušení osvojení,
- q) den, který byl v rozhodnutí soudu o prohlášení za nezvěstného uveden jako den, kdy nastaly účinky prohlášení nezvěstnosti, a datum nabytí právní moci rozhodnutí soudu o prohlášení za nezvěstného,
- r) datum, místo a okres úmrtí; jde-li o úmrtí občana mimo území České republiky, poskytně se datum úmrtí, místo a stát, na jehož území k úmrtí došlo,

- s) den, který byl v rozhodnutí soudu o prohlášení za mrtvého uveden jako den smrti, popřípadě jako den, který občan nepřežil,
- t) záznam o poskytnutí údajů.

(3) Státní zastupitelství využívá pro výkon působnosti podle tohoto zákona a jiných právních předpisů z informačního systému evidence obyvatel tyto údaje o cizincích, kteří jsou obyvateli:

- a) jméno, popřípadě jména,
- b) příjmení,
- c) rodné číslo; pokud nebylo přiděleno, datum narození.

(4) Státní zastupitelství využívá pro výkon působnosti podle tohoto zákona a jiných právních předpisů z registru rodných čísel tyto údaje:

- a) jméno, popřípadě jména, příjmení, rodné příjmení,
- b) rodné číslo,
- c) v případě změny rodného čísla původní rodné číslo,
- d) den, měsíc a rok narození,
- e) místo a okres narození; u fyzické osoby narozené v cizině stát, na jehož území se narodila.

(5) Státní zastupitelství využívá pro výkon působnosti podle tohoto zákona a jiných právních předpisů z informačního systému evidence občanských průkazů tyto údaje:

- a) jméno, popřípadě jména, příjmení,
- b) rodné číslo,
- c) místo a okres narození, v případě narození v cizině místo a stát,
- d) číslo, popřípadě série občanského průkazu,
- e) datum vydání a datum převzetí občanského průkazu,
- f) označení úřadu, který občanský průkaz vydal,
- g) datum skončení platnosti občanského průkazu,
- h) čísla, popřípadě série ztracených, odcizených, zničených nebo neplatných občanských průkazů a datum ohlášení ztráty, odcizení, nebo zničení občanského průkazu,
- i) čísla vydaných potvrzení o občanském průkazu, doba jejich platnosti a označení úřadu, který je vydal.

(6) Státní zastupitelství využívá pro výkon působnosti podle tohoto zákona a jiných právních předpisů z informačního systému evidence cestovních dokladů tyto údaje:

- a) jméno, popřípadě jména, příjmení a rodné číslo,
- b) místo a okres narození, v případě narození v cizině stát narození,
- c) číslo a druh vydaného cestovního dokladu,
- d) datum vydání cestovního dokladu,
- e) datum převzetí cestovního dokladu,
- f) datum skončení platnosti cestovního dokladu,

- g) označení orgánu, který cestovní doklad vydal,
- h) o ztracených, odcizených nebo neplatných cestovních dokladech číslo, druh, datum vydání a datum skončení platnosti ztraceného, odcizeného nebo neplatného cestovního dokladu a datum a místo ohlášení jeho ztráty nebo odcizení.

(7) Státní zastupitelství využívá pro výkon působnosti podle tohoto zákona a jiných právních předpisů z informačního systému cizinců tyto údaje:

- a) jméno, popřípadě jména, příjmení, rodné příjmení,
- b) datum narození,
- c) pohlaví,
- d) místo a stát, kde se cizinec narodil; v případě, že se cizinec narodil na území České republiky, místo a okres narození,
- e) rodné číslo,
- f) státní občanství, popřípadě více státních občanství,
- g) druh a adresa místa pobytu,
- h) číslo a platnost oprávnění k pobytu,
- i) počátek pobytu, popřípadě datum ukončení pobytu,
- j) zákaz pobytu, místo zákazu pobytu a doba jeho trvání,
- k) omezení ve svéprávnosti,
- l) správní vyhoštění a dobu, po kterou není umožněn vstup na území České republiky,
- m) rodinný stav, datum a místo uzavření manželství, datum nabytí právní moci rozhodnutí soudu o prohlášení manželství za neplatné, datum nabytí právní moci rozhodnutí soudu o určení, zda tu manželství je či není, datum zániku manželství smrtí jednoho z manželů, nebo datum nabytí právní moci rozhodnutí soudu o prohlášení jednoho z manželů za mrtvého a den, který byl v pravomocném rozhodnutí soudu o prohlášení za mrtvého uveden jako den smrti, popřípadě jako den, který manžel prohlášený za mrtvého nepřežil, anebo datum nabytí právní moci rozhodnutí soudu o rozvodu manželství,
- n) datum a místo vzniku registrovaného partnerství, datum nabytí právní moci rozhodnutí soudu o neplatnosti registrovaného partnerství nebo o určení, zda tu registrované partnerství je či není, datum zániku registrovaného partnerství smrtí jednoho z registrovaných partnerů, nebo datum nabytí právní moci rozhodnutí soudu o prohlášení jednoho z registrovaných partnerů za mrtvého a den, který byl v pravomocném rozhodnutí soudu o prohlášení za mrtvého uveden jako den smrti, popřípadě jako den, který registrovaný partner prohlášený za mrtvého nepřežil, anebo datum nabytí právní moci rozhodnutí soudu o zrušení registrovaného partnerství,
- o) jméno, popřípadě jména, příjmení manžela nebo registrovaného partnera a jeho rodné číslo; je-li manžel nebo registrovaný partner cizinec, který nemá přiděleno rodné číslo, jméno, popřípadě jména, příjmení a datum narození,
- p) jméno, popřípadě jména, příjmení dítěte, pokud je cizincem, a jeho rodné číslo; v případě, že dítěti nebylo rodné číslo přiděleno, jméno, popřípadě jména, příjmení a datum narození,

- q) jméno, popřípadě jména, příjmení otce, matky, popřípadě jiného zákonného zástupce, pokud jsou cizinci, a jejich rodné číslo; v případě, že jeden z rodičů nebo jiný zákonný zástupce nemá přiděleno rodné číslo, jméno, popřípadě jména, příjmení a datum narození,
- r) o osvojení, pokud je cizincem,
 - 1. stupeň osvojení,
 - 2. původní a nové jméno, popřípadě jména, příjmení osvojence,
 - 3. původní a nové rodné číslo osvojence,
 - 4. datum a místo narození,
 - 5. rodná čísla osvojitelů; v případě, že osvojiteli nebylo přiděleno rodné číslo, údaje o jménu, popřípadě jménech, příjmení a datu narození osvojitele,
 - 6. rodná čísla otce a matky; pokud jim nebylo přiděleno, údaje o jejich jménu, popřípadě jménech, příjmení a datu narození; tyto údaje se neposkytují, pokud se jedná o osvojence narozeného ženě s trvalým pobytem v České republice, která jej porodila a písemně požádala o utajení své osoby v souvislosti s porodem,
 - 7. datum nabytí právní moci rozhodnutí o osvojení nebo rozhodnutí o zrušení osvojení,
- s) vyhoštění a doba, po kterou není umožněn vstup na území České republiky,
- t) den, který byl v rozhodnutí soudu o prohlášení za nezvěstného uveden jako den, kdy nastaly účinky prohlášení nezvěstnosti, a datum nabytí právní moci rozhodnutí soudu o prohlášení za nezvěstného,
- u) datum, místo a okres úmrtí; jde-li o úmrtí mimo území České republiky, stát, na jehož území k úmrtí došlo, popřípadě datum úmrtí,
- v) den, který byl v rozhodnutí soudu o prohlášení za mrtvého uveden jako den smrti, popřípadě jako den, který cizinec prohlášený za mrtvého nepřežil,
- w) jméno, popřípadě jména, příjmení
 - 1. zletilého nezaopatřeného dítěte cizince s povolením k pobytu na území České republiky,
 - 2. nezletilého cizince, který byl cizinci s povolením k pobytu na území České republiky nebo jeho manželů rozhodnutím příslušného orgánu svěřen do náhradní rodinné péče, nebo který byl cizincem s povolením k pobytu na území České republiky nebo jeho manželem osvojen anebo jehož poručníkem nebo manželem jeho poručníka je cizinec s povolením k pobytu na území České republiky,
 - 3. osamělého cizince staršího 65 let nebo bez ohledu na věk cizince, který se o sebe nedokáže ze zdravotních důvodů sám postarat, jde-li o sloučení rodiny s rodičem nebo dítětem s povolením k pobytu na území České republiky,
 - 4. cizince, který je nezaopatřeným přímým příbuzným ve vzestupné nebo sestupné linii nebo takovým příbuzným manžela občana Evropské unie,
 - 5. rodiče nezletilého cizince, kterému byl udělen azyl podle jiného právního předpisu, a jeho rodné číslo; jde-li o cizince, kteří nemají přiděleno rodné číslo, jméno, popřípadě jména, příjmení a datum narození.

(8) Údaje, které jsou vedeny jako referenční údaje v základním registru obyvatel, se využijí z informačního systému evidence obyvatel, informačního systému evidence občanských průkazů, informačního systému evidence cestovních dokladů nebo

z informačního systému cizinců pouze, pokud jsou ve tvaru předcházejícím současný stav. Z poskytovaných údajů lze v konkrétním případě použít vždy jen takové údaje, které jsou nezbytné ke splnění daného úkolu. Údaje se poskytují v elektronické podobě způsobem umožňujícím dálkový a nepřetržitý přístup.

Poskytování informací ministerstvu a jiným orgánům veřejné moci

§ 50

(1) Ministr spravedlnosti může požádat státní zastupitelství o informaci o stavu řízení ve věci, v níž je státní zastupitelství činné, pokud je taková informace potřebná k plnění úkolů ministerstva nebo pokud takovou informaci potřebuje jako člen vlády.

(2) Ministerstvo může prostřednictvím příslušného vedoucího státního zástupce požádat kterékoli státní zastupitelství o zpracování podkladů nezbytných k projednání nároků na náhradu škody uplatňovaných z důvodu odpovědnosti státu za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci podle jiného právního předpisu. V mezích posuzování uvedených nároků mají pověření zaměstnanci ministerstva právo seznamovat se s obsahem spisů a evidenčních pomůcek vedených u státních zastupitelství, jakož i právo z nich požadovat opisy a výpisy.

§ 51

Státní zastupitelství poskytují informace jiným orgánům veřejné moci, pokud je potřebují k výkonu své působnosti. Nevyplývá-li rozsah, v jakém se informace poskytnou, z právního předpisu, stanoví jej státní zastupitelství s přihlédnutím k požadovanému účelu a ochraně údajů, kterou je povinno zajistit v zájmu splnění účelu řízení, které vede.

§ 52

(1) Státní zastupitelství prostřednictvím nejvyššího státního zástupce poskytují informace v nezbytném rozsahu předsedovi vlády, je-li zjevné, že je nebo může být závažným způsobem dotčen důležitý zájem obrany, bezpečnosti, mimořádně závažný zájem ekonomický nebo zahraniční nebo jiný obdobný zájem České republiky; za tím účelem může nejvyšší státní zástupce požadovat informace u kteréhokoli nižšího státního zastupitelství.

(2) Státní zastupitelství zpravidla prostřednictvím nejvyššího státního zástupce nebo ministra spravedlnosti poskytují v nezbytném rozsahu informace Parlamentu, a to výborům Poslanecké sněmovny nebo Senátu a vyšetřovací komisi Poslanecké sněmovny, v rozsahu a způsobem stanovenými jinými právními předpisy; povinnost mlčenlivosti podle tohoto zákona tím není dotčena.

§ 53

Poskytování utajovaných informací státními zastupitelstvími

Státní zastupitelství mohou při plnění svých úkolů v rámci působnosti stanovené zákonem poskytovat do ciziny utajované informace i bez souhlasu Národního bezpečnostního úřadu. Poskytování utajovaných informací se neuskutečňuje prostřednictvím Ústředního registru utajovaných informací podle zákona upravujícího ochranu utajovaných informací.

§ 54

Zapůjčování spisů státního zastupitelství

(1) Spisy státního zastupitelství lze se souhlasem vedoucího státního zástupce výjimečně zapůjčit jinému orgánu veřejné moci, potřebuje-li je k plnění svých úkolů v trestním nebo v jiném než trestním řízení. Nejsou-li tyto spisy ještě vyřízeny, lze je zapůjčit jen na nezbytně nutnou dobu.

(2) Se souhlasem vedoucího státního zástupce lze spisy zapůjčit i k vědeckým a výzkumným účelům, pro účely studia vyšších soudních úředníků a vyšších úředníků státního zastupitelství, odborné přípravy justičních a právních čekatelů, asistentů soudců a asistentů státních zástupců, popřípadě probačních úředníků a asistentů probačních úředníků, a odborné praxe studentů vysokých škol.

(3) Při zapůjčování spisů je nutné učinit takové opatření, aby byla zachována tajnost utajovaných informací chráněných jiným právním předpisem a údajů, na které se vztahuje státem uložená nebo uznaná povinnost mlčenlivosti.

§ 55

Nahlížení do osobního spisu

(1) Do spisu, který se vede o pracovním vztahu státního zástupce (dále jen „osobní spis“), mohou nahlížet jen vedoucí státní zástupce nebo jím pověřený státní zástupce.

(2) Osobní spis může být zapůjčen ministerstvu jen k plnění jeho úkolů jako ústředního orgánu správy státního zastupitelství nebo Národnímu bezpečnostnímu úřadu pro účely řízení o bezpečnostní prověrce.

(3) Státní zástupce je oprávněn kdykoli nahlížet do osobního spisu vedeného o jeho pracovním vztahu, činit si z něho výpisky a poznámky a pořizovat si na své náklady kopie osobního spisu nebo jeho části.

ČÁST OSMÁ

SPRÁVA STÁTNÍHO ZASTUPITELSTVÍ

§ 56

Úkoly správy státního zastupitelství

(1) Úkolem správy státního zastupitelství je vytvářet státnímu zastupitelství a státním zástupcům podmínky k řádnému výkonu jejich působnosti, zejména po stránce personální, organizační, hospodářské, finanční a výchovně vzdělávací, a dohlížet způsobem a v mezích stanovených tímto zákonem na řádné plnění úkolů svěřených státnímu zastupitelství.

(2) Výkon správy státního zastupitelství nesmí zasahovat do nezávislého a nestranného výkonu působnosti státního zastupitelství vykonávané státními zástupci.

§ 57

Orgány správy státního zastupitelství

- (1) Ústředním orgánem správy státního zastupitelství je ministerstvo.
- (2) Orgány správy státního zastupitelství jsou vedoucí státní zástupci a jejich náměstci.
- (3) Správu státního zastupitelství ve věcech majetku státu a státního rozpočtu vykonává ministerstvo vždy prostřednictvím příslušných vedoucích státních zástupců.

§ 58

Obecné ustanovení o výkonu správy státního zastupitelství

- (1) Správu Nejvyššího státního zastupitelství vykonává ministerstvo prostřednictvím nejvyššího státního zástupce.
- (2) Správu krajských a okresních státních zastupitelství vykonává ministerstvo přímo nebo prostřednictvím příslušných vedoucích státních zástupců; správu okresních státních zastupitelství může vykonávat též prostřednictvím krajských státních zástupců.
- (3) Při výkonu kontrolní činnosti ministerstvo a další orgány správy státního zastupitelství postupují podle zákona upravujícího kontrolu.
- (4) Vedoucí státní zástupci vykonávají správu státního zastupitelství v rozsahu stanoveném tímto zákonem.
- (5) Náměstci vedoucích státních zástupců a vedoucí poboček státních zastupitelství vykonávají správu státního zastupitelství v rozsahu určeném příslušným vedoucím státním zástupcem; u okresních státních zastupitelství tento rozsah vedoucí státní zástupce stanoví po projednání s krajským státním zástupcem.
- (6) Při zachování vlastní odpovědnosti mohou vedoucí státní zástupci pověřit jednotlivými úkony správy státního zastupitelství jiného státního zástupce nebo jiného zaměstnance zařazeného k výkonu práce na státním zastupitelství, v jehož čele stojí.
- (7) Při výkonu správy státního zastupitelství jsou vedoucí státní zástupci, jejich náměstci a pověřeni státní zástupci nadřizeni státním zástupcům a ostatním zaměstnancům zařazeným k výkonu práce na státním zastupitelství, v jehož čele stojí; krajské státní zástupci jsou při výkonu správy státního zastupitelství nadřizeni též okresním státním zástupcům. Vedoucí státní zástupci mohou při výkonu správy státního zastupitelství vydávat opatření, která jsou pro podřízené závazná.

§ 59

Ředitelé správy státních zastupitelství

- (1) S výjimkou úkonů, ke kterým je podle tohoto zákona nebo jiných právních předpisů oprávněn pouze vedoucí státní zástupce, zajišťují provoz po stránce hospodářské, materiální a finanční a některé další činnosti související s výkonem správy Nejvyššího státního zastupitelství a krajských státních zastupitelství samostatně a s vlastní odpovědností ředitelé správy těchto státních zastupitelství; odpovědnost příslušného vedoucího státního zástupce jako orgánu správy státního zastupitelství tím není dotčena. Vedoucí státní zástupce si může vyhradit věci, které rozhoduje přímo. Nerozhodne-li vedoucí státní zástupce jinak, vyřizují

ředitelé správy personální věci zaměstnanců zařazených k výkonu práce na těchto státních zastupitelství s výjimkou personálních věcí státních zástupců.

(2) Ředitelé správ krajských státních zastupitelství plní úkoly podle odstavce 1 též u okresních státních zastupitelství v jejich obvodu.

(3) Ředitele správy státního zastupitelství jmenuje a odvolává příslušný vedoucí státní zástupce. Funkce ředitele správy státního zastupitelství je vykonávána v pracovním poměru.

Výkon správy státního zastupitelství a působnost jejích orgánů

§ 60

Ministerstvo vykonává správu státního zastupitelství tím, že

- a) zajišťuje chod státních zastupitelství po stránce organizační, zejména na základě systemizace míst státních zástupců, právních čekatelů, asistentů státních zástupců, vyšších úředníků státního zastupitelství a ostatních odborných zaměstnanců zařazených k výkonu práce na státním zastupitelství (dále jen „plán systemizací“) stanoví jejich počty,
- b) zajišťuje způsobem stanoveným tímto zákonem chod státních zastupitelství po stránce personální, vede seznam státních zástupců, který se zveřejňuje způsobem umožňujícím dálkový přístup,
- c) zajišťuje chod státních zastupitelství tím, že zabezpečuje financování jejich hospodaření a materiálního zabezpečení v rozsahu stanoveném jinými právními předpisy a provádí kontroly hospodaření,
- d) stanoví krajským státním zastupitelstvím v rámci schváleného rozpočtu kapitoly prostředky státního rozpočtu určené na hospodaření krajského státního zastupitelství a okresních státních zastupitelství v jeho obvodu minimálně v rozsahu členění závazných ukazatelů daných zákonem o státním rozpočtu,
- e) organizuje, řídí a kontroluje výkon správy státních zastupitelství prováděný vedoucími státními zástupci,
- f) vyřizuje stížnosti na chování nebo na průtahy na nejvyššího státního zástupce a přezkoumává vyřízení stížností na chování nebo na průtahy nejvyšším státním zástupcem,
- g) stanoví zásady výběru právních čekatelů a po stránce organizační a metodické řídí jejich přijímání do pracovního poměru,
- h) řídí a organizuje čekatelskou praxi, zejména rozhoduje o započtení doby jiné právnické činnosti do čekatelské praxe,
- i) organizuje a zajišťuje závěrečné zkoušky,
- j) organizuje a řídí odborné vzdělávání vyšších úředníků státního zastupitelství a ostatních zaměstnanců zařazených k výkonu práce na státním zastupitelství,
- k) organizuje, metodicky řídí a kontroluje zabezpečení úkolů obranného a civilního nouzového plánování, ochrany utajovaných informací, bezpečnosti osob a majetku, požární ochrany a úkolů bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (dále jen „úkoly krizového řízení“),
- l) usměrňuje a řídí využívání informačních technologií,

m) plní další úkoly při výkonu správy státního zastupitelství vyplývající z právních předpisů.

§ 61

Nejvyšší státní zástupce vykonává správu Nejvyššího státního zastupitelství tím, že

- a) po projednání s Poradním sborem zajišťuje chod Nejvyššího státního zastupitelství po stránce personální a organizační, zejména tím, že se podílí prostřednictvím plánu systemizací na obsazování Nejvyššího státního zastupitelství státními zástupci, zajišťuje jeho řádné obsazení ostatními odbornými a dalšími zaměstnanci a vyřizuje personální věci státních zástupců,
- b) v souladu s oprávněními stanovenými tímto zákonem dbá na plynulost řízení u Nejvyššího státního zastupitelství a dohlíží na řádné plnění povinností státních zástupců a dalších zaměstnanců zařazených k výkonu práce na tomto státním zastupitelství,
- c) vyřizuje stížnosti na chování nebo na průtahy a přezkoumává jejich vyřízení krajskými státními zástupci,
- d) dbá o odbornost státních zástupců, asistentů státních zástupců, vyšších úředníků státního zastupitelství a ostatních odborných zaměstnanců zařazených k výkonu práce na Nejvyšším státním zastupitelství a vytváří podmínky pro její zvyšování,
- e) zajišťuje poskytování informací Nejvyšším státním zastupitelstvím podle jiného právního předpisu,
- f) zajišťuje bezpečnost Nejvyššího státního zastupitelství a úkoly krizového řízení,
- g) plní další úkoly, stanoví-li tak tento zákon nebo jiné právní předpisy.

§ 62

(1) Nejvyšší státní zástupce stanoví plán systemizací, a to po projednání s Poradním sborem, a pokud jde o obvody krajských státních zastupitelství, též po projednání s příslušnými krajskými státními zástupci.

(2) Plán systemizací se stanoví na základě celkového objemu potřebných mzdových prostředků a celkového počtu systematizovaných míst stanovených na každý kalendářní rok ministerstvem po projednání s nejvyšším státním zástupcem. V plánu systemizací se provede specifikace struktury profesní skladby pro Nejvyšší státní zastupitelství a pro krajská státní zastupitelství; počty státních zástupců, právních čekatelů, asistentů státních zástupců, vyšších úředníků státního zastupitelství a ostatních odborných zaměstnanců pro krajské státní zastupitelství zahrnují i počty státních zástupců, právních čekatelů, asistentů státních zástupců, vyšších úředníků státního zastupitelství a ostatních odborných zaměstnanců všech okresních státních zastupitelství v obvodu jeho působnosti.

§ 63

(1) Nejvyšší státní zástupce prostřednictvím pokynů obecné povahy

- a) sjednocuje výkon spisové služby státních zastupitelství,
- b) po projednání s Poradním sborem vydává vzorový organizační řád, zásady rozdělení specializací státních zástupců a vzorový pracovní řád.

(2) K výkonu oprávnění podle odstavce 1 písm. a) může nejvyšší státní zástupce nařídít Nejvyššímu státnímu zastupitelství provedení kontroly výkonu spisové služby u kteréhokoli nižšího státního zastupitelství; ustanovení § 46 odst. 5 o provádění zjištění u nižších státních zastupitelství se užije přiměřeně. O provedení kontroly výkonu spisové služby u některého okresního státního zastupitelství může požádat též vyšší krajské státní zastupitelství.

§ 64

(1) Krajský státní zástupce vykonává správu krajského státního zastupitelství a správu okresních státních zastupitelství v jeho obvodu při zachování vlastní odpovědnosti okresního státního zástupce tím, že

- a) po projednání s Poradním sborem zajišťuje jejich chod po stránce personální a organizační, zejména tím, že prostřednictvím své účasti na vypracování plánu systemizací a prostřednictvím plánu rozmístění státních zástupců, jakož i právních čekatelů, asistentů státních zástupců, vyšších úředníků státního zastupitelství a ostatních odborných zaměstnanců zařazených k výkonu práce na státním zastupitelství předkládá návrhy na obsazení krajského státního zastupitelství a okresních státních zastupitelství státními zástupci, zajišťuje jejich řádné obsazení odbornými a dalšími zaměstnanci, vyřizuje personální věci státních zástupců krajského státního zastupitelství a v rozsahu jím stanoveném též personální věci státních zástupců okresních státních zastupitelství,
- b) prostředky státního rozpočtu stanovené správcem kapitoly státního rozpočtu, rozepisuje pro hospodaření krajského státního zastupitelství a pro hospodaření okresních státních zastupitelství minimálně v rozsahu členění závazných ukazatelů daných zákonem o státním rozpočtu nebo správcem kapitoly státního rozpočtu,
- c) pro účely rozpočtových opatření a vystavování limitů podle rozpočtových pravidel plní vůči okresním státním zastupitelstvím v jeho obvodu funkci správce kapitoly státního rozpočtu,
- d) v souladu s oprávněními stanovenými tímto zákonem dbá na plynulost řízení u krajského státního zastupitelství a okresních státních zastupitelství, dohlíží na řádné plnění povinností státních zástupců a dalších zaměstnanců zařazených k výkonu práce na těchto státních zastupitelství,
- e) vyřizuje stížnosti na chování nebo na průtahy a přezkoumává jejich vyřízení okresními státními zástupci,
- f) dbá o odbornost státních zástupců, asistentů státních zástupců, vyšších úředníků státního zastupitelství a ostatních odborných zaměstnanců zařazených k výkonu práce na krajském státním zastupitelství a okresních státních zastupitelstvích a vytváří podmínky pro její zvyšování,
- g) s přihlédnutím k vyjádření Justiční akademie zajišťuje výběr právních čekatelů a s vybranými uchazeči uzavírá pracovní smlouvu,
- h) řídí a kontroluje čekatelskou praxi v obvodu krajského státního zastupitelství a její výkon,
- i) kontroluje výkon spisové služby u krajského státního zastupitelství a okresních státních zastupitelství,
- j) zajišťuje poskytování informací krajským státním zastupitelstvím podle jiného právního předpisu,

- k) usměrňuje a kontroluje výkon správy okresních státních zastupitelství prováděný okresními státními zástupci,
- l) zajišťuje bezpečnost krajského státního zastupitelství a úkoly krizového řízení,
- m) plní další úkoly, stanoví-li tak tento zákon nebo jiné právní předpisy.

(2) Krajsští státní zástupci stanoví po projednání s příslušnými okresními státními zástupci plán rozmístění státních zástupců, jakož i právních čekatelů, asistentů státních zástupců, vyšších úředníků státního zastupitelství a ostatních odborných zaměstnanců u krajských státních zastupitelství i okresních státních zastupitelství v obvodu působnosti krajského státního zastupitelství na základě plánu systemizací.

§ 65

Okresní státní zástupce v souladu s pokyny krajského státního zástupce vykonává správu okresního státního zastupitelství tím, že

- a) se podílí na zajištění jeho chodu po stránce personální a organizační, zejména navrhuje řádné obsazení okresního státního zastupitelství státními zástupci a ostatními zaměstnanci, vyjadřuje se k plánu rozmístění státních zástupců, jakož i právních čekatelů, asistentů státních zástupců, vyšších úředníků státního zastupitelství a ostatních odborných zaměstnanců zařazených k výkonu práce na okresním státním zastupitelství a vyřizuje v rozsahu stanoveném krajským státním zástupcem personální věci státních zástupců a ostatních zaměstnanců zařazených k výkonu práce na okresním státním zastupitelství,
- b) dbá na plynulost řízení u okresního státního zastupitelství a dohlíží na řádné plnění povinností státních zástupců a dalších zaměstnanců zařazených k výkonu práce na tomto zastupitelství,
- c) se podílí na zabezpečování chodu okresního státního zastupitelství po stránce hospodářské, materiální a finanční,
- d) vyřizuje stížnosti na chování nebo na průtahy,
- e) kontroluje výkon spisové služby u okresního státního zastupitelství,
- f) dohlíží na čekatelskou praxi po dobu jejího výkonu u okresního státního zastupitelství,
- g) zajišťuje poskytování informací okresním státním zastupitelstvím podle jiného právního předpisu,
- h) plní další úkoly, stanoví-li tak tento zákon nebo jiné právní předpisy.

§ 66

(1) Zjistí-li příslušný orgán správy státního zastupitelství, že státní zástupce zaviněně porušil povinnosti státního zástupce nebo se dopustil zaviněného chování nebo jednání, jímž narušuje vážnost a důstojnost funkce státního zástupce nebo ohrožuje důvěru v nezávislý, nestranný, odborný a odpovědný postup státního zástupce, podá návrh na zahájení kárného řízení podle jiného právního předpisu; návrh na zahájení řízení podle jiného právního předpisu podá též, je-li státní zástupce podle jeho zjištění učiněných při výkonu správy nezpůsobilý k výkonu funkce.

(2) Zjistí-li příslušný orgán správy státního zastupitelství, že vedoucí státní zástupce nebo vedoucí Úřadu závažným způsobem porušil své povinnosti vyplývající z výkonu funkce

vedoucího státního zástupce nebo z funkce vedoucího Úřadu, postupuje podle odstavce 1 obdobně.

(3) Pro účely postupu podle odstavců 1 nebo 2 je příslušný orgán správy státního zastupitelství oprávněn provádět nezbytné šetření.

§ 67

Postavení zájmových organizací státních zástupců

Orgány správy státního zastupitelství postupují při výkonu své působnosti v součinnosti se zájmovými organizacemi státních zástupců a projednávají s nimi zejména

- a) návrhy zákonů a ostatních právních předpisů, které se podstatně dotýkají působnosti státního zastupitelství a způsobu jejího výkonu a
- b) zásadní opatření týkající se organizace státního zastupitelství, postavení státních zástupců a výkonu správy státního zastupitelství.

ČÁST DEVÁTÁ

PORADNÍ SBOR

§ 68

Působnost Poradního sboru

(1) Poradní sbor se podílí na zajišťování řádného chodu státního zastupitelství zejména tím, že v případech stanovených tímto zákonem projednává

- a) návrhy na jmenování krajských státních zástupců a okresních státních zástupců, náměstků vedoucích státních zástupců a vedoucího Úřadu, návrhy na jmenování státních zástupců, návrhy na přeložení státního zástupce bez jeho souhlasu nebo žádosti, jakož i návrhy na přeložení právního čekatele bez jeho souhlasu,
- b) návrhy pokynů obecné povahy nejvyššího státního zástupce, jimiž se vydává vzorový organizační řád státního zastupitelství, stanoví zásady rozdělení specializací státních zástupců, kritéria hodnocení profesního růstu státních zástupců a vydává vzorový pracovní řád, a
- c) plány systemizací a plány rozmístění státních zástupců, právních čekatelů, asistentů státních zástupců, vyšších úředníků státního zastupitelství a ostatních odborných zaměstnanců zařazených k výkonu práce na státním zastupitelství v obvodech krajských státních zastupitelství.

(2) Úkony uvedené v odstavci 1 nelze provést, nebyly-li projednány s Poradním sborem; nevylučuje-li se však Poradní sbor k návrhu na projednání takového úkonu do 30 dnů od jeho postoupení Poradnímu sboru, platí, že návrh byl projednán a stanovisko Poradního sboru je kladné.

(3) Poradní sbor se může vyjadřovat k

- a) otázkám týkajícím se personálního obsazení soustavy státního zastupitelství,

- b) výsledkům posuzování profesního růstu státních zástupců, pokud státní zástupce nesouhlasí s hodnocením a jeho námitkám nebude vyhověno,
- c) obsahové náplni a provádění čekatelské praxe,
- d) obsahové náplni a formám odborného vzdělávání státních zástupců, právních čekatelů, asistentů státních zástupců, vyšších úředníků státního zastupitelství a ostatních odborných zaměstnanců, včetně podávání tematických návrhů pro plán výchovy, a
- e) návrhům právních předpisů týkajících se činnosti státního zastupitelství.

(4) Zvolení zástupci Poradního sboru se účastní v rozsahu stanoveném tímto zákonem výběrových řízení na jmenování okresních a krajských státních zástupců a státních zástupců. Poradní sbor je svým členem zastoupen ve zkušební komisi pro závěrečné zkoušky.

(5) Vyjádření nebo stanovisko Poradního sboru se může zveřejnit způsobem umožňujícím dálkový přístup; v případech uvedených v odstavci 3 písm. b) pouze se souhlasem státního zástupce, jehož profesní růst byl předmětem hodnocení.

Ustavení Poradního sboru a členství v něm

§ 69

(1) Poradní sbor má 11 členů. Členové a 5 náhradníků se volí z řad státních zástupců v rovných, přímých a tajných volbách na dobu šesti let.

(2) Členství v Poradním sboru je neslučitelné s funkcí vedoucího státního zástupce a náměstka vedoucího státního zástupce, včetně vedoucího Úřadu.

(3) Týž státní zástupce nemůže být zvolen členem Poradního sboru ve dvou po sobě následujících funkčních obdobích.

(4) Výkon funkce člena Poradního sboru se považuje za výkon funkce státního zástupce.

(5) Členství v Poradním sboru zaniká dnem jmenování do funkce vedoucího státního zástupce, náměstka vedoucího státního zástupce nebo vedoucího Úřadu, dnem zániku funkce státního zástupce nebo dnem dočasného zproštění výkonu funkce státního zástupce.

(6) Státní zástupce se může svého členství v Poradním sboru vzdát; v takovém případě jeho členství zaniká dnem, kdy bylo oznámení státního zástupce o tom, že se členství vzdává, doručeno Poradnímu sboru.

§ 70

(1) Právo volit členy Poradního sboru má každý státní zástupce. Volby členů a náhradníků Poradního sboru zajišťuje Nejvyšší státní zastupitelství v součinnosti s příslušnými vedoucími státními zástupci nejpozději 3 měsíce před skončením funkčního období Poradního sboru.

(2) Činnost Poradního sboru zajišťuje Nejvyšší státní zastupitelství.

(3) Způsob voleb Poradního sboru, pravidla nastupování náhradníků a jednání Poradního sboru stanoví prováděcí právní předpis.

ČÁST DESÁTÁ STÁTNÍ ZÁSTUPCI

§ 71

Výběr státních zástupců

(1) Státní zástupci jsou do funkce vybíráni na základě výsledků výběrového řízení, jehož součástí je i psychologicko-diagnostické vyšetření zaměřené na osobnostní způsobilost vykonávat funkci státního zástupce. Výběrové řízení vyhláší po projednání s ministerstvem nejvyšší státní zástupce; má-li být státní zástupce přidělen k okresnímu nebo krajskému státnímu zastupitelství, vyhláší nejvyšší státní zástupce výběrové řízení na návrh příslušného krajského státního zástupce. Výběrové řízení provádí výběrová komise, která ve výběrovém řízení ověří, zda uchazeč o funkci státního zástupce splňuje předpoklady pro funkci státního zástupce (§ 72), a posoudí jeho odborné znalosti a schopnosti nezbytné pro výkon funkce státního zástupce. Při určení pořadí jednotlivých uchazečů vychází výběrová komise zejména ze stupně jejich znalostí z oblasti práva, schopnosti náležitě vykládat a používat právní předpisy nezbytné k výkonu funkce státního zástupce, vyřizovat věci bez zbytečných průtahů a na potřebné odborné úrovni a přihlédne též ke způsobilosti uchazeče plnit povinnosti státního zástupce uvedené v § 5.

(2) Po jednom členovi výběrové komise jmenuje ministr spravedlnosti a nejvyšší státní zástupce. Dva členy výběrové komise volí většinou hlasů všech svých členů Poradní sbor, a to popřípadě i pro více výběrových řízení konaných v rámci kalendářního roku. Tři členy výběrové komise jmenuje krajský státní zástupce, který navrhl konání výběrového řízení; má-li být státní zástupce přidělen k okresnímu státnímu zastupitelství, nejméně jeden člen musí být z tohoto okresního státního zastupitelství. Má-li být státní zástupce výjimečně přidělen k Nejvyššímu státnímu zastupitelství, jmenuje tyto tři členy nejvyšší státní zástupce.

(3) Není-li ve výběrovém řízení vybrán žádný vhodný uchazeč na jmenování do funkce státního zástupce anebo přihlásí-li se do výběrového řízení pouze jeden uchazeč nebo nepřihlásí-li se do výběrového řízení nikdo, výběrové řízení se vyhlásí znovu. Jestliže ani v opakovaném výběrovém řízení není vybrán vhodný uchazeč anebo se přihlásí jen jeden uchazeč nebo se nepřihlásí nikdo, státního zástupce jmenuje ministr spravedlnosti na základě návrhu nejvyššího státního zástupce. Takový návrh však musí být podán nejpozději do 3 měsíců od opakovaného výběrového řízení.

(4) Podrobnosti postupu při výběrovém řízení na funkci státního zástupce stanoví prováděcí právní předpis.

§ 72

Předpoklady vzniku funkce státního zástupce

(1) Státním zástupcem může být jmenován státní občan České republiky, který je plně svéprávný, bezúhonný, ke dni jmenování dosáhl věku nejméně 25 let, získal vysokoškolské vzdělání řádným ukončením studia magisterského studijního programu právo a právní věda v oboru právo na vysoké škole v České republice, úspěšně složil závěrečnou zkoušku, jeho mravní vlastnosti dávají záruku, že bude funkci řádně zastávat, a souhlasí se svým jmenováním do funkce státního zástupce a s přidělením k určitému státnímu zastupitelství.

(2) Podmínku bezúhonnosti nesplňuje ten, kdo byl pravomocně odsouzen za trestný čin, jestliže se na něj podle jiného právního předpisu nebo rozhodnutí prezidenta republiky nehledí, jako by nebyl odsouzen.

(3) Další předpoklady pro ustanovení státním zástupcem stanoví jiný právní předpis²⁾.

§ 73

Jmenování státního zástupce

(1) Funkce státního zástupce vzniká jmenováním.

(2) Státního zástupce jmenuje po provedeném výběrovém řízení na návrh nejvyššího státního zástupce po projednání s Poradním sborem ministr spravedlnosti na dobu časově neomezenou.

(3) Státní zástupce skládá do rukou ministra spravedlnosti tento slib: „Slibuji na svou čest a svědomí, že budu při ochraně veřejného zájmu postupovat vždy v souladu s Ústavou, jinými součástmi ústavního pořádku a zákony České republiky, jakož i mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána, budu respektovat lidská práva, základní svobody a lidskou důstojnost a zachovávat mlčenlivost o věcech, které se dozvím v souvislosti s výkonem funkce státního zástupce, a to i po skončení výkonu této funkce. Při výkonu funkce státního zástupce i v soukromém životě budu chránit důstojnost svého povolání.“.

(4) Odepření složení slibu nebo jeho složení s výhradou má za následek, že se na státního zástupce hledí, jako by nebyl jmenován.

§ 74

Přidělení k výkonu funkce k určitému státnímu zastupitelství

(1) Státního zástupce přidělí k výkonu funkce k určitému státnímu zastupitelství ministr spravedlnosti na základě jeho předchozího souhlasu.

(2) Státního zástupce ministr spravedlnosti zpravidla přidělí k výkonu funkce u okresního státního zastupitelství; jestliže vykonával právní praxi v trvání zpravidla nejméně 5 let, lze ho výjimečně přidělit ke krajskému státnímu zastupitelství, a jestliže vykonával právní praxi v trvání zpravidla nejméně 8 let, lze ho výjimečně přidělit k Nejvyššímu státnímu zastupitelství.

2) Zákon č. 451/1991 Sb., kterým se stanoví některé další předpoklady pro výkon některých funkcí ve státních orgánech a organizacích České a Slovenské Federativní Republiky, České republiky a Slovenské republiky, ve znění pozdějších předpisů.

§ 75

Dočasné přidělení

(1) Státní zástupce může být v zájmu řádného zajištění úkolů státního zastupitelství se svým souhlasem dočasné přidělen k výkonu funkce státního zástupce k jinému státnímu zastupitelství, popřípadě v zájmu využití jeho zkušeností může být se svým souhlasem dočasné přidělen k ministerstvu nebo k Justiční akademii. Státní zástupce může být takto přidělen nejdéle na dobu 4 let, nejde-li o případ uvedený v odstavci 2; tato doba může být prodlužována, a to i opakovaně.

(2) Státní zástupce může být se svým souhlasem dočasné přidělen k Úřadu pro potírání korupce za podmínek uvedených v § 39.

(3) Státní zástupce může být dále se svým souhlasem dočasné přidělen k jinému orgánu nebo organizaci nebo k jinému orgánu nebo organizaci se sídlem mimo území České republiky nebo k mírové nebo záchranné operaci nebo humanitární pomoci mimo území České republiky, a to na dobu nejvýše 4 let; tato doba může být prodlužována, a to i opakovaně.

(4) O dočasném přidělení k jinému státnímu zastupitelství rozhoduje po projednání s Poradním sborem vedoucí státní zástupce státního zastupitelství, které je ve vztahu k oběma příslušným státním zastupitelstvím nejbližší vyšší. V případě dočasného přidělení k Nejvyššímu státnímu zastupitelství včetně dočasného přidělení k Úřadu pro potírání korupce rozhoduje nejvyšší státní zástupce, a to po projednání s Poradním sborem. V ostatních případech rozhoduje o dočasném přidělení ministr spravedlnosti po projednání s nejvyšším státním zástupcem; v případě dočasného přidělení k Eurojustu tak ministr spravedlnosti činí na návrh nejvyššího státního zástupce a v případě dočasného přidělení k jinému orgánu nebo organizaci tak činí s jejich souhlasem nebo na základě jejich žádosti.

(5) Součástí rozhodnutí o dočasném přidělení je i určení doby dočasného přidělení, kterou nelze bez souhlasu státního zástupce prodlužovat.

(6) Souhlas s dočasným přidělením může státní zástupce kdykoli odvolat, dočasné přidělení pak končí posledním dnem měsíce následujícího po dni odvolání souhlasu, nedohodne-li se státní zástupce s orgánem, který o dočasném přidělení rozhodl, na jiném dni ukončení dočasného přidělení.

(7) Orgán, který rozhodl o dočasném přidělení, může takové přidělení, nejde-li o případ uvedený v odstavci 2, po projednání s dočasně přiděleným státním zástupcem zrušit. Státní zástupce se může dohodnout s orgánem, který rozhodl o dočasném přidělení, na ukončení dočasného přidělení dříve, než uplyne doba jeho trvání.

§ 76

Nároky státního zástupce při dočasném přidělení

(1) Státní zástupce dočasné přidělený k jinému státnímu zastupitelství má po dobu přidělení právo na zajištění přiměřeného ubytování na náklady státu v místě sídla státního zastupitelství, ke kterému byl dočasné přidělen, nelze-li po něm oprávněně požadovat, aby denně konal k výkonu funkce u tohoto státního zastupitelství cestu z místa svého bydliště.

(2) Ustanovení odstavce 1 platí obdobně, byl-li státní zástupce dočasné přidělen k ministerstvu, k Justiční akademii nebo k jinému orgánu anebo organizaci v České republice.

(3) Státní zástupce dočasně přidělený k jinému orgánu nebo organizaci se sídlem mimo území České republiky nebo k mírové nebo záchranné operaci nebo humanitární pomoci mimo území České republiky má nárok na náhrady nákladů a výdajů poskytované při výkonu funkce v zahraničí, pokud tyto náklady nehradí orgán nebo organizace, k nimž byl dočasně přidělen.

(4) K provedení odstavce 3 vláda nařízením stanoví poskytování náhrady

- a) zvýšených životních nákladů,
- b) zvýšených vybavovacích výdajů,
- c) jízdních výdajů a výdajů za ubytování při některých cestách do České republiky a zpět,
- d) výdajů spojených s přepravou osobních věcí.

§ 77

Přeložení státního zástupce

(1) Ministr spravedlnosti může státního zástupce přeložit s jeho souhlasem nebo na jeho žádost k jinému státnímu zastupitelství téhož nebo vyššího stupně; nestanoví-li tento zákon jinak, ke státnímu zastupitelství nižšího stupně může ministr spravedlnosti přeložit státního zástupce jen na jeho žádost. Žádost o přeložení podává státní zástupce prostřednictvím nejvyššího státního zástupce, který k žádosti připojí své stanovisko. Státní zástupce může až do dne rozhodnutí ministra spravedlnosti o změně svého přidělení žádost vzít zpět.

(2) Ke krajskému státnímu zastupitelství lze přeložit státního zástupce, který má právní praxi zpravidla nejméně 5 let, a k Nejvyššímu státnímu zastupitelství státního zástupce, který má právní praxi zpravidla nejméně 8 let, a to za splnění podmínky, že svými odbornými znalostmi a zkušenostmi dává záruky řádného výkonu této funkce.

(3) Nelze-li řádný výkon působnosti státního zastupitelství zajistit postupem podle odstavců 1 a 2, může ministr spravedlnosti po vyjádření vedoucího státního zástupce státního zastupitelství, k němuž je státní zástupce přidělen, přeložit státního zástupce i bez jeho souhlasu nebo žádosti k jinému státnímu zastupitelství, dojde-li zákonem ke změně v organizaci státního zastupitelství nebo změně obvodů státních zastupitelství, a to nejpozději do 6 měsíců ode dne nabytí účinnosti zákona, který zakládá důvod pro toto rozhodnutí. Státního zástupce lze takto přeložit pouze

- a) k jinému státnímu zastupitelství téhož stupně v rámci obvodu státního zastupitelství o jeden stupeň vyššího, anebo
- b) ke státnímu zastupitelství o jeden stupeň nižšímu v rámci obvodu státního zastupitelství, k němuž je státní zástupce přidělen k výkonu funkce.

(4) Ministr spravedlnosti může na návrh příslušného krajského státního zástupce, a po vyjádření vedoucího státního zástupce okresního státního zastupitelství, ke kterému je státní zástupce přidělen, i okresního státního zastupitelství, ke kterému má být takto přeložen, přeložit státního zástupce okresního státního zastupitelství i bez jeho souhlasu nebo žádosti k jinému okresnímu státnímu zastupitelství v rámci obvodu téhož krajského státního zastupitelství, pokud výjimečně a z naléhavých důvodů není možno jinak zajistit výkon působnosti tohoto jiného okresního státního zastupitelství. Takto lze státního zástupce přeložit jen jednou a nejvýše na dobu 6 měsíců.

(5) Při přeložení státního zástupce bez jeho souhlasu nebo žádosti podle odstavců 3 a 4 se vždy přihlédne i k jeho osobním a rodinným poměrům.

(6) Přeložení státního zástupce k jinému státnímu zastupitelství bez jeho souhlasu nebo žádosti se vždy projedná s Poradním sborem.

(7) Státní zástupce, který byl přeložen bez svého souhlasu nebo žádosti z důvodu potřeby zajistit výkon působnosti jiného okresního státního zastupitelství v obvodu téhož krajského státního zastupitelství, který výjimečně a z naléhavých důvodů není možno zajistit jinak, má po dobu přeložení nároky uvedené v § 76 odst. 1.

§ 78

Pracovní vztah státního zástupce

(1) Pracovní vztah státního zástupce vzniká dnem, který je stanoven k nástupu výkonu této funkce, a končí uplynutím dne zániku funkce státního zástupce. Nestanoví-li tento zákon jinak, vykonává práva a povinnosti vyplývající z pracovního vztahu státního zastupitelství, k němuž je státní zástupce přidělen k výkonu funkce.

(2) K zajištění plnění úkolů, k nimž je státní zastupitelství podle zákona příslušné, jestliže jejich provedení nesnese odkladu, může vedoucí státního zástupce nařídít státnímu zástupci pracovní pohotovost na vhodném místě odlišném od pracoviště zaměstnavatele. Při nařizování pracovní pohotovosti vedoucí státního zástupce dbá na rovnoměrné zatížení všech státních zástupců.

(3) Na pracovní vztah státního zástupce se užití ustanovení zákoníku práce uvedené v

- a) části čtvrté s výjimkou hlavy VII a IX,
- b) části páté,
- c) části šesté, hlavě VII a VIII,
- d) části sedmé a v § 34a a 42,
- e) části osmé,
- f) části deváté,
- g) části desáté, hlavě I, III a IV,
- h) části jedenácté,
- i) části dvanácté,
- j) části třinácté, hlavě I, VII, VIII, X, XII až XIV a hlavě XVII a XVIII a
- k) části čtrnácté.

(4) Na odvolání vedoucího státního zástupce nebo jeho náměstka se přiměřeně použije ustanovení § 73a odst. 1 zákoníku práce a na dočasné přidělení státního zástupce se přiměřeně použije ustanovení § 43a odst. 4 až 6 zákoníku práce.

§ 79

Profesní růst státních zástupců

(1) Posuzování profesního růstu státních zástupců se zajišťuje prostřednictvím

- a) pravidelného hodnocení státních zástupců,

- b) hodnocení pro účely přeložení nebo dočasného přidělení k vyššímu státnímu zastupitelství nebo pro účely výkonu funkce vedoucího státního zástupce nebo náměstka vedoucího státního zástupce, nebo
- c) hodnocení pro účely probíhajícího kárného řízení, řízení o způsobilosti státního zástupce vykonávat svou funkci nebo trestního řízení.

(2) Pravidelné hodnocení státních zástupců se provádí jednou za 5 let a v jeho rámci se posuzuje plnění povinností uvedených v § 5 státním zástupcem, zejména jeho odborná úroveň, nestrannost, samostatnost a odpovědný přístup k plnění povinností státního zástupce a vyřizování přidělených věcí bez zbytečných průtahů. Pravidelné hodnocení provádí vedoucí státní zástupce státního zastupitelství, na kterém je hodnocený státní zástupce činný, nebo jím pověřený státní zástupce.

(3) Kritéria hodnocení uvedených v odstavci 1 a postup při jejich provádění stanoví pokyn obecné povahy.

(4) Státní zástupce má právo podat proti výsledku hodnocení námitky, a to nejpozději do 15 dnů od seznámení s výsledkem hodnocení. Pokud ten, kdo hodnocení provedl, těmto námitkám nevyhoví, rozhodne po vyjádření Poradního sboru o námitkách jeho nejbližší nadřízený státní zástupce.

§ 80

Zánik funkce státního zástupce

(1) Funkce státního zástupce zaniká dnem, kdy

- a) po svém jmenování státní zástupce dodatečně odvolal souhlas s přidělením, pokud ho nelze s jeho souhlasem přidělit k jinému státnímu zastupitelství,
- b) státní zástupce pozbyl státní občanství České republiky,
- c) byl státní zástupce jmenován soudcem nebo zvolen přisedícím, nejde-li o zvolení přisedícím kárného soudu, dnem, k němuž byl státní zástupce zvolen poslancem nebo senátorem Parlamentu nebo členem zastupitelstva územního samosprávného celku,
- d) státnímu zástupci vznikla funkce ve veřejné správě, nebo
- e) státní zástupce zemřel nebo dnem, kdy nabylo právní moci rozhodnutí o jeho prohlášení za mrtvého.

(2) Funkce státního zástupce dále zaniká dnem právní moci rozhodnutí, kterým

- a) byl státní zástupce omezen ve svéprávnosti,
- b) byl státní zástupce odsouzen pro trestný čin spáchaný úmyslně nebo odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody pro trestný čin spáchaný z nedbalosti anebo odsouzen k trestu zákazu činnosti spočívajícímu v zákazu výkonu veřejné funkce pro trestný čin spáchaný z nedbalosti,
- c) bylo zjištěno, že státní zástupce je z důvodu uvedeného v § 81 nezpůsobilý k výkonu funkce státního zástupce, nebo
- d) bylo uloženo kárné opatření odvolání z funkce státního zástupce.

(3) Funkce státního zástupce dále zaniká dnem 31. prosince kalendářního roku, v němž státní zástupce dosáhl věku 70 let.

(4) Státní zástupce se může vzdát funkce písemným oznámením ministru spravedlnosti; funkce státního zástupce zaniká uplynutím 3 kalendářních měsíců následujících po měsíci, v němž oznámení státního zástupce o tom, že se funkce státního zástupce vzdává, bylo ministru spravedlnosti doručeno, nedohodnou-li se státní zástupce a ministr spravedlnosti jinak.

§ 81

Dočasné zproštění výkonu funkce

Ministr spravedlnosti dočasně zproští výkonu funkce státního zástupce, byl-li jmenován soudcem Ústavního soudu nebo vykonává-li funkci veřejného žalobce, asistenta veřejného žalobce nebo jinou obdobnou funkci u mezinárodního soudu, a to na dobu výkonu této funkce. K dočasnému zproštění výkonu funkce dojde okamžikem doručení rozhodnutí o dočasném zproštění, není-li v rozhodnutí uveden den pozdější.

§ 82

Nezpůsobilost k výkonu funkce státního zástupce

Státní zástupce není způsobilý k výkonu funkce státního zástupce, jestliže

- a) mu nepříznivý zdravotní stav dlouhodobě nedovoluje vykonávat funkci státního zástupce, nebo
- b) byl pravomocně odsouzen za trestný čin a takové odsouzení nevedlo k zániku funkce státního zástupce, jestliže čin, za který byl odsouzen, svou povahou zpochybňuje důvěryhodnost jeho dalšího setrvání ve funkci státního zástupce.

ČÁST JEDENÁCTÁ KÁRNÁ ODPOVĚDNOST

§ 83

Odpovědnost za kárné provinění

(1) Státní zástupce, vedoucí státní zástupce a vedoucí Úřadu je odpovědný za kárné provinění.

(2) Kárného provinění se státní zástupce dopustí zaviněným porušením povinnosti státního zástupce, zaviněným chováním nebo jednáním, jímž státní zástupce narušuje vážnost nebo důstojnost funkce státního zástupce nebo státního zastupitelství nebo ohrožuje důvěru v nezávislý, nestranný, odborný nebo zákonný postup státního zástupce nebo státního zastupitelství.

(3) Kárného provinění se dopustí vedoucí státní zástupce nebo vedoucí Úřadu též tehdy, pokud závažným způsobem poruší povinnosti vyplývající z výkonu funkce vedoucího státního zástupce nebo vedoucího Úřadu.

(4) Odpovědnost za kárné provinění zaniká, nebyl-li do 3 let ode dne jeho spáchání podán návrh na zahájení kárného řízení.

§ 84

Kárné opatření

(1) Za kárné provinění lze státnímu zástupci, vedoucímu státnímu zástupci nebo vedoucímu Úřadu uložit podle závažnosti kárného provinění některé z těchto kárných opatření:

- a) důtku,
- b) snížení platu až o 30 % na dobu nejdéle 1 roku a při opětovném kárném provinění, jehož se státní zástupce, vedoucí státní zástupce nebo vedoucí Úřadu dopustil v době před zahlazením kárného postihu, na dobu nejdéle 2 let,
- c) odvolání z funkce vedoucího státního zástupce nebo vedoucího Úřadu,
- d) odvolání z funkce státního zástupce.

(2) Kárné opatření odvolání z funkce vedoucího státního zástupce nebo vedoucího Úřadu lze uložit též za kárné provinění podle § 83 odst. 2, a to i vedle jiných kárných opatření.

(3) Od uložení kárného opatření lze upustit, pokud projednání kárného provinění státního zástupce, vedoucího státního zástupce nebo vedoucího Úřadu je postačující.

(4) Kárné opatření snížení platu podle odstavce 1 písm. b) se vůči kárně postiženému státnímu zástupci, vedoucímu státnímu zástupci nebo vedoucímu Úřadu uplatní od prvního dne měsíce následujícího po dni právní moci rozhodnutí o uložení kárného opatření.

§ 85

Upozornění státního zástupce na možnost podání návrhu na zahájení kárného řízení

(1) V případě méně závažného zaviněného porušení povinností státního zástupce může vedoucí státní zástupce, vedoucí státní zástupce nejbližší vyššího státního zastupitelství, vedoucí Úřadu nebo nejvyšší státní zástupce do 6 měsíců ode dne, kdy se o takovém porušení povinností dověděl, nejpozději však před uplynutím lhůty uvedené v § 83 odst. 4, upozornit písemně státního zástupce, vedoucího státního zástupce, státního zástupce činného u Úřadu pro potírání korupce nebo vedoucího Úřadu na možnost podání návrhu na zahájení kárného řízení při opětovném porušení povinností státního zástupce způsobem zakládajícím kárné provinění; oprávnění upozornit nejvyššího státního zástupce na možnost podání návrhu na zahájení kárného řízení má ministr spravedlnosti.

(2) Státní zástupce, jehož vedoucí státní zástupce upozornil na možnost podání návrhu na zahájení kárného řízení při opětovném porušení povinností státního zástupce, může požádat nejpozději do 15 dnů vedoucího státního zástupce nejbližší vyššího státního zastupitelství o přezkoumání postupu vedoucího státního zástupce; jeho stanovisko ve věci je konečné. Vedoucí státní zástupce může obdobně požádat o přezkoumání postupu vedoucího státního zástupce nejbližší vyššího státního zastupitelství a státní zástupce činný u Úřadu pro potírání korupce může o přezkoumání postupu vedoucího Úřadu požádat nejvyššího státního zástupce.

(3) Upozornění podle odstavce 1 se založí do osobního spisu státního zástupce, vedoucího státního zástupce nebo vedoucího Úřadu; lze je vzít v úvahu i při posuzování jeho profesního růstu.

(4) Upozornění podle odstavce 1 se vyjme z osobního spisu, uplynula-li doba 3 let od jeho založení a státní zástupce, vedoucí státního zástupce, státní zástupce činný u Úřadu pro potírání korupce nebo vedoucí Úřadu nebyl v této době znovu upozorněn na možnost podání návrhu na zahájení kárného řízení při opětovném porušení povinností státního zástupce nebo nebyl uznán pravomocně vinným kárným proviněním. Před uplynutím doby 3 let od založení upozornění podle odstavce 1 do osobního spisu, nejdříve však po uplynutí 1 roku od jeho založení, lze upozornění z osobního spisu vyjmout, jestliže je to odůvodněno kvalitou plnění povinností státního zástupce, vedoucího státního zástupce, státního zástupce činného u Úřadu pro potírání korupce nebo vedoucího Úřadu a jsou-li s výjimkou uplynutí doby 3 let splněny ostatní podmínky pro vynětí upozornění z osobního spisu. K upozornění, které bylo vyřazeno z osobního spisu, se nepřihlíží.

§ 86

Šetření před podáním návrhu na zahájení kárného řízení nebo řízení o způsobilosti vykonávat funkci státního zástupce

Vedoucí státního zástupce může pro účely podání návrhu na zahájení kárného řízení nebo na zahájení řízení o způsobilosti vykonávat funkci státního zástupce provádět nezbytné šetření. Při tom postupuje podle ustanovení tohoto zákona o prostředcích zajišťujících činnost státního zastupitelství.

§ 87

Dočasné zproštění výkonu funkce státního zástupce z důvodu konání kárného nebo trestního řízení

(1) Ministr spravedlnosti dočasně zproští výkonu funkce státního zástupce, proti kterému bylo zahájeno trestní stíhání pro úmyslný trestný čin, a to do pravomocného skončení trestního stíhání.

(2) Ministr spravedlnosti může, a to i opakovaně, dočasně zprostit výkonu funkce státního zástupce,

- a) proti kterému bylo zahájeno trestní stíhání pro nedbalostní trestný čin, nejdéle však do pravomocného skončení trestního stíhání,
- b) který je kárně stíhán, lze-li s ohledem na povahu a závažnost kárného provinění očekávat uložení kárného opatření odvolání z funkce státního zástupce a návrh na uložení takového kárného opatření uvede navrhovatel v návrhu, a to na dobu do pravomocného skončení kárného řízení, nebo
- c) bylo-li zahájeno řízení o jeho nezpůsobilosti vykonávat funkci státního zástupce, a to na dobu do pravomocného skončení tohoto řízení.

(3) K dočasnému zproštění výkonu funkce státního zástupce dojde okamžikem doručení rozhodnutí o dočasném zproštění, není-li v rozhodnutí uveden den pozdější.

(4) Proti rozhodnutí o dočasném zproštění výkonu funkce z důvodu, že státní zástupce je kárně stíhán, může státní zástupce do 5 pracovních dnů od jeho doručení podat námitky

k soudu příslušnému podle jiného právního předpisu ke kárnému řízení; podání námitek nemá odkladný účinek.

ČÁST DVANÁCTÁ

PRÁVNÍ ČEKATELÉ A ASISTENTI STÁTNÍCH ZÁSTUPCŮ

§ 88

Právní čekatelé

(1) Do pracovního poměru právního čekatele může být přijat a čekatelskou praxi může vykonávat ten, kdo splňuje předpoklady pro jmenování státním zástupcem, s výjimkou věku, závěrečné zkoušky a souhlasu s přidělením. Nestanoví-li tento zákon jinak, řídí se pracovní poměr právního čekatele zákoníkem práce.

(2) Odbornou přípravou právních čekatelů na výkon funkce státního zástupce je čekatelská praxe. Doba čekatelské praxe činí 36 měsíců, do této doby se započítává doba dovolené na zotavenou čerpané v době výkonu čekatelské praxe. Nevykonává-li právní čekatel čekatelskou praxi z důvodu překážek v práci na jeho straně nebo jiné omluvené nepřítomnosti v práci, započítají se mu tyto doby do doby čekatelské praxe nejvýše v rozsahu 70 pracovních dnů v každém roce jejího trvání.

(3) Krajské státní zastupitelství započte do doby čekatelské praxe dobu výkonu funkce soudce, asistenta státního zástupce a justičního čekatele, soudce Ústavního soudu, asistenta soudce Ústavního soudu nebo asistenta soudce, asistenta Veřejného ochránce práv, praxe advokáta a advokátního koncipienta. Ministerstvo může na žádost právního čekatele započítat do doby čekatelské praxe dobu jiné právnícké činnosti, jestliže právní čekatel získal za jejího trvání zkušenosti potřebné pro výkon funkce státního zástupce; takto započtená doba nesmí přesahovat 24 měsíců.

(4) Čekatelská praxe se vykonává v pracovním poměru založeném pracovní smlouvou. Za Českou republiku pracovní smlouvu s právním čekatelem uzavírá a v pracovněprávních vztazích za stát s právním čekatelem jedná příslušné krajské státní zastupitelství.

(5) Pracovní poměr s právním čekatelem se sjednává na dobu určitou v trvání 40 měsíců. Nedosáhne-li doba čekatelské praxe v době trvání tohoto pracovního poměru délky 36 měsíců, lze s právním čekatelem sjednat prodloužení jeho pracovního poměru o dobu potřebnou k dosažení této délky čekatelské praxe, nejdéle však o 20 měsíců. Pracovní poměr se právnímu čekateli s jeho souhlasem vždy prodlouží o potřebnou dobu, jestliže nedosáhl doby čekatelské praxe v trvání 36 měsíců pro nepřítomnost v práci v důsledku plnění branné povinnosti nebo z důvodu těhotenství nebo péče o nezletilé dítě.

(6) Právní čekatel skládá při nástupu do práce do rukou krajského státního zástupce tento slib: „Slibuji, že se budu řídit právním řádem České republiky, svědomitě se připravovat na výkon funkce státního zástupce a že si osvojím zásady etiky výkonu funkce státního zástupce.“.

(7) Právní čekatel je oprávněn provádět jednoduché úkony státního zástupce nebo administrativní činnost pod vedením státního zástupce nebo jiného odborného zaměstnance zařazeného k výkonu práce na státním zastupitelství. V trestním řízení, při výkonu působnosti

státního zastupitelství týkající se dozoru nad dodržováním právních předpisů v místech omezení osobní svobody, jakož i v jiném než trestním řízení, může státní zástupce pověřit právního čekatele, aby jej zastupoval při jednotlivém úkonu. Při tom se přihlíží k délce doby praxe právního čekatele a k dosud získaným zkušenostem i dosahovaným výsledkům.

(8) Právní čekatel je povinen zachovávat mlčenlivost o věcech, o kterých se dozvěděl při výkonu své činnosti, a to i po skončení pracovního poměru právního čekatele; povinnosti mlčenlivosti může právního čekatele zprostit ze závažných důvodů nejvyšší státní zástupce.

§ 89

Závěrečná zkouška

(1) Po ukončení čekatelské praxe je právní čekatel povinen se podrobit závěrečné zkoušce, jejímž účelem je ověřit, zda má potřebné vědomosti a je náležitě odborně připraven k zastávání funkce státního zástupce.

(2) Závěrečná zkouška se skládá před zkušební komisí jmenovanou ministrem spravedlnosti. Zkušební komise má 5 členů a skládá se ze státních zástupců, soudců, zaměstnanců zařazených k výkonu práce na ministerstvu a dalších odborníků právní teorie a praxe.

(3) Závěrečná zkouška se skládá z písemné a ústní části. Je zaměřena především na odvětví práva, která státní zastupitelství aplikuje při výkonu své působnosti, a na právní předpisy, které se vztahují k organizaci státního zastupitelství, soudů a k postavení a povinnostem státních zástupců.

(4) Ministerstvo umožní právnímu čekateli na jeho žádost podanou prostřednictvím příslušného krajského státního zastupitelství do konce předposledního měsíce trvání jeho pracovního poměru vykonat závěrečnou zkoušku; den konání zkoušky určí po ukončení čekatelské praxe, nejpozději týden před skončením pracovního poměru. Brání-li právnímu čekateli ve vykonání závěrečné zkoušky důležitá překážka, určí ministerstvo jiný den konání zkoušky do 1 měsíce ode dne, kdy se dozvědělo, že překážka odpadla; pracovní poměr právního čekatele se v tomto případě s jeho souhlasem prodlužuje tak, aby skončil uplynutím týdne po dni, který byl stanoven k vykonání závěrečné zkoušky, nejdéle však o 6 měsíců.

(5) Požádá-li právní čekatel, který neuspěl při závěrečné zkoušce, před skončením pracovního poměru o její opakování, umožní mu ministerstvo závěrečnou zkoušku opakovat do 6 měsíců od podání žádosti; závěrečnou zkoušku lze opakovat pouze jednou. Pracovní poměr právního čekatele se v takovém případě s jeho souhlasem prodlužuje do dne, který byl určen k vykonání opakované závěrečné zkoušky.

(6) Pracovní poměr právního čekatele, který složil závěrečnou zkoušku, lze s jeho souhlasem změnit na pracovní poměr na dobu neurčitou. V případě, že se právní čekatel stal státním zástupcem, pracovní poměr končí dnem, který předchází dni, který byl stanoven jako den k nástupu výkonu této funkce.

(7) Po složení závěrečné zkoušky lze na základě rozhodnutí příslušného krajského státního zástupce právního čekatele přeložit v rámci obvodu krajského státního zastupitelství i bez jeho souhlasu, vyžadují-li to naléhavé potřeby výkonu působnosti určitého státního zastupitelství a přeložení bylo s právním čekatelem projednáno; takto lze přeložit právního čekatele nejdéle na dobu 6 měsíců. Opakované přeložení právního čekatele bez jeho souhlasu je vyloučeno. Přeložení právního čekatele bez jeho souhlasu se vždy projedná s Poradním

sborem. Mimo obvod krajského státního zastupitelství lze právního čekatele přeložit jen s jeho souhlasem.

(8) Za závěrečnou zkoušku se považuje též odborná justiční zkouška a advokátní zkouška.

(9) O uznání jiných zkoušek za závěrečnou zkoušku podle tohoto zákona rozhoduje ministr spravedlnosti.

§ 90

Asistenti státních zástupců

(1) Nejvyššímu státnímu zástupci, jeho náměstkovi a řediteli odboru Nejvyššího státního zastupitelství, který je státním zástupcem, je jmenován nejméně jeden asistent. Asistent může být jmenován též jinému státnímu zástupci.

(2) Asistenta státního zástupce jmenuje a odvolává vedoucí státní zástupce příslušného státního zastupitelství na návrh státního zástupce, o jehož asistenta se jedná. Na skončení pracovního poměru asistenta státního zástupce se přiměřeně použije § 73a zákoníku práce. Funkce asistenta státního zástupce se považuje za zrušenou, zanikne-li funkce příslušného státního zástupce nebo je-li příslušný státní zástupce dočasně přidělen nebo přeložen k jinému státnímu zastupitelství.

(3) Asistentem státního zástupce může být jmenován bezúhonný občan České republiky, který má vysokoškolské vzdělání získané řádným ukončením studia v magisterském studijním programu právo a právní věda v oboru právo. Podmínku bezúhonnosti nesplňuje ten, kdo byl pravomocně odsouzen za trestný čin, jestliže se na něj podle jiného právního předpisu nebo rozhodnutí prezidenta republiky nehledí, jako by nebyl odsouzen.

(4) Asistent státního zástupce je povinen zachovávat mlčenlivost o věcech, o kterých se dozvěděl v souvislosti s výkonem své funkce, a to i po zániku funkce. Této povinnosti jej může zprostit nejvyšší státní zástupce.

(5) Asistent státního zástupce vykonává působnost právního čekatele s výjimkou zastupování státního zástupce před soudem v trestním řízení, jakož i v jiném než trestním řízení. Vykonává i další jednotlivé úkony státního zástupce z pověření státního zástupce.

(6) Pracovní poměr asistenta státního zástupce vzniká jmenováním a řídí se zákoníkem práce, nestanoví-li tento zákon jinak.

ČÁST TŘINÁCTÁ

ODBORNÉ VZDĚLÁVÁNÍ STÁTNÍCH ZÁSTUPCŮ, PRÁVNÍCH ČEKATELŮ, VYŠŠÍCH ÚŘEDNÍKŮ STÁTNÍHO ZASTUPITELSTVÍ A OSTATNÍCH ODBORNÝCH ZAMĚSTNANCŮ

§ 91

(1) Odborné vzdělávání státních zástupců, právních čekatelů, asistentů státních zástupců, vyšších úředníků státního zastupitelství a ve vymezeném rozsahu i ostatních zaměstnanců zařazených k výkonu práce na státních zastupitelstvích zajišťuje zejména Justiční akademie.

(2) Nejvyšší státní zastupitelství se podílí na koordinaci vzdělávání státních zástupců, právních čekatelů, asistentů státních zástupců, vyšších úředníků státního zastupitelství i ostatních odborných zaměstnanců zařazených k výkonu práce na státních zastupitelstvích, pokud nejde o vzdělávání zajišťované samostatně krajskými státními zástupci, popřípadě okresními státními zástupci.

(3) Na vzdělávání se v rozsahu stanoveném tímto zákonem podílí Poradní sbor.

ČÁST ČTRNÁCTÁ

SPOLEČNÁ, PŘECHODNÁ A ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

§ 92

(1) Do budovy státního zastupitelství je zakázáno vstupovat se zbraní nebo s jinými předměty, které jsou způsobilé ohrozit život, zdraví nebo pořádek. Tento zákaz se nevztahuje na státní zástupce a příslušníky ozbrojených sil a bezpečnostních sborů, jestliže vstupují do budovy státního zastupitelství v souvislosti s plněním služebních povinností, a na osoby, o nichž to stanoví v jednotlivých případech vedoucí státní zástupce.

(2) V souvislosti s výkonem působnosti státního zastupitelství může vedoucí státní zástupce požadovat na Ministerstvu vnitra ohledně státních zástupců, u nichž lze důvodně předpokládat ohrožení jejich života nebo zdraví, opatření k evidenční ochraně osobních údajů státního zástupce, jeho manžela, partnera, dítěte a rodičů, jejich soukromých vozidel, jakož i opatření k evidenční ochraně služebních vozidel.

§ 93

(1) Pokud jiné právní předpisy hovoří o prokuratuře, prokurátorech a vyšetřovateli prokuratury, rozumí se tím podle povahy věci státní zastupitelství a státní zástupci podle tohoto zákona.

(2) Pokud jiné právní předpisy mluví o vrchním státním zastupitelství nebo o státním zástupci vrchního státního zastupitelství, rozumí se tím podle povahy věci Nejvyšší státní zastupitelství nebo státní zástupci Nejvyššího státního zastupitelství.

(3) Jako doba výkonu funkce státního zástupce se pro účely tohoto zákona považuje též doba výkonu funkce prokurátora a vyšetřovatele prokuratury.

(4) Vysokoškolské vzdělání, získané před 1. lednem 1999 na právnické fakultě vysoké školy se sídlem v České republice, a vysokoškolské vzdělání získané před 1. lednem 1993 na právnické fakultě vysoké školy se sídlem na území bývalé České a Slovenské Federativní Republiky nebo jejich právních předchůdců, mají pro jmenování státním zástupcem stejné účinky jako vysokoškolské vzdělání v rámci magisterského studijního programu právo a právní věda v oboru právo.

(5) Odborná justiční zkouška, soudcovská zkouška, jednotná soudcovská zkouška a advokátní zkouška, vojenská právní zkouška, prokurátorská zkouška a závěrečná zkouška vykonané přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona mají stejné účinky jako závěrečná zkouška podle tohoto zákona.

(6) Úprava zproštění povinnosti mlčenlivosti podle tohoto zákona se použije i pro zproštění povinnosti mlčenlivosti uložené státním zástupcům, právním čekatelům, prokurátorům, vyšetřovatelům prokuratury a právním čekatelům prokuratury podle dřívějších předpisů.

§ 94

(1) Státní zástupci jmenovaní do funkce podle dosavadních předpisů se dnem nabytí účinnosti tohoto zákona považují za státní zástupce jmenované podle tohoto zákona.

(2) Právní čekatelé vykonávající čekatelskou praxi podle dosavadních předpisů se dnem nabytí účinnosti tohoto zákona považují za právní čekatele podle tohoto zákona. Doba čekatelské praxe, vykonané podle dosavadních předpisů, se považuje za dobu čekatelské praxe vykonané právním čekatelem podle tohoto zákona.

(3) Asistenti státních zástupců vykonávající činnost podle dosavadních předpisů se dnem nabytí účinnosti tohoto zákona považují za asistenty státních zástupců podle tohoto zákona.

(4) Zaměstnanci, kteří jsou v den nabytí účinnosti tohoto zákona zařazeni jako asistenti státního zástupce, se mohou stát právními čekateli, aniž by se museli zúčastnit výběrového řízení.

(5) Do vydání nařízení vlády k provedení § 76 odst. 3 se postupuje podle nařízení vlády č. 372/2004 Sb., o poskytování náhrad některých výdajů státním zástupcům přiděleným k výkonu funkce státního zástupce v zahraničí, ve znění nařízení vlády č. 538/2005 Sb.

§ 95

(1) Vedoucí státní zástupci a jejich náměstci jmenovaní před dnem nabytí účinnosti tohoto zákona včetně vedoucích státních zástupců pověřených se považují za jmenované podle tohoto zákona.

(2) Okresním a krajským státním zástupcům, kteří byli jmenováni do své funkce v roce 1994 a kteří vykonávali tuto funkci v den nabytí účinnosti tohoto zákona, končí funkční období uplynutím doby 1 roku ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

(3) Okresním a krajským státním zástupcům, kteří byli jmenováni do své funkce v letech 1995 až 2000 a kteří vykonávali tuto funkci v den nabytí účinnosti tohoto zákona, končí funkční období uplynutím doby 2 let ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

(4) Okresním a krajským státním zástupcům, kteří byli jmenováni do své funkce v letech 2001 až 2007 a kteří vykonávali tuto funkci v den nabytí účinnosti tohoto zákona, končí funkční období uplynutím doby 3 let ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

(5) Okresním a krajským státním zástupcům, kteří byli jmenováni do své funkce v letech 2008 až 2011 a kteří vykonávali tuto funkci v den nabytí účinnosti tohoto zákona, končí funkční období uplynutím doby 4 let ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

(6) U okresních a krajských státních zástupců, kteří byli jmenováni do své funkce v roce 2012 až 2014 a vykonávají tuto funkci v den nabytí účinnosti tohoto zákona, končí funkční období uplynutím doby 7 let ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

(7) U nejvyššího státního zástupce se za počátek funkčního období považuje den nabytí účinnosti tohoto zákona.

§ 96

(1) Dnem nabytí účinnosti tohoto zákona zanikají Vrchní státní zastupitelství v Praze a Vrchní státní zastupitelství v Olomouci.

(2) Dnem nabytí účinnosti tohoto zákona zaniká funkce vrchního státního zástupce v Praze a vrchního státního zástupce v Olomouci a jejich náměstků.

(3) Státní zástupci činní u Vrchního státního zastupitelství v Praze a u Vrchního státního zastupitelství v Olomouci se dnem nabytí účinnosti tohoto zákona považují za státní zástupce činné u Nejvyššího státního zastupitelství. Státního zástupce podle věty první lze z důvodu zrušení vrchních státních zastupitelství přeložit i bez jejich souhlasu nebo žádosti k jinému státnímu zastupitelství v obvodu působnosti zrušeného vrchního státního zastupitelství; pro přeložení se použije obdobně § 77 odst. 3, 5 a 6.

(4) Věci nevyřízené ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona Vrchním státním zastupitelstvím v Praze a Vrchním státním zastupitelstvím v Olomouci se předloží k dalšímu postupu Nejvyššímu státnímu zastupitelství.

(5) Dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se zaměstnanci České republiky zařazení k výkonu práce na Vrchním státním zastupitelství v Praze a Vrchním státním zastupitelství v Olomouci považují za zaměstnance České republiky zařazené k výkonu práce na Nejvyšším státním zastupitelství.

(6) Příslušnost hospodařit s majetkem České republiky, s nímž bylo do dne nabytí účinnosti tohoto zákona příslušné hospodařit Vrchní státní zastupitelství v Praze a Vrchní státní zastupitelství v Olomouci, jakož i výkon práv a závazků České republiky, který do uvedeného dne zajišťovalo Vrchní státní zastupitelství v Praze a Vrchní zastupitelství v Olomouci, přecházejí na Nejvyšší státní zastupitelství.

(7) Práva a povinnosti vyplývající z pracovněprávních vztahů těch zaměstnanců České republiky zařazených k výkonu práce na Vrchním státním zastupitelství v Praze a Vrchním státním zastupitelství v Olomouci, jejichž pracovní poměr skončil přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, vypořádá Nejvyšší státní zastupitelství.

§ 97

(1) Návrh na odvolání z funkce vrchního, krajského nebo okresního státního zástupce podle § 10 odst. 4 zákona č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství, ve znění pozdějších předpisů, podaný přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, o kterém nebylo rozhodnuto do dne nabytí účinnosti tohoto zákona, se považuje za návrh na zahájení kárného řízení o kárné odpovědnosti vedoucího státního zástupce. Takový návrh ministr spravedlnosti postoupí bez zbytečného odkladu kárnému soudu, který o něm rozhodne postupem podle zákona č. 7/2002 Sb., ve znění tohoto zákona. Podání návrhu a provinění vedoucího státního zástupce se posoudí podle dosavadních právních předpisů.

(2) Rozhodnutí ministra spravedlnosti o odvolání z funkce vrchního, krajského nebo okresního státního zástupce, které bylo zrušeno před dnem nabytí účinnosti tohoto zákona a vráceno ministru spravedlnosti k novému projednání a rozhodnutí, se považuje za návrh na zahájení kárného řízení o kárné odpovědnosti vedoucího státního zástupce; odstavec 1 věta druhá a třetí se užije obdobně.

(3) Kárné řízení zahájené přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se dokončí podle dosavadních předpisů; pokud je to pro kárně obviněného státního zástupce příznivější, lze v takovémto řízení uložit kárné opatření podle tohoto zákona.

(4) Písemné oznámení státního zástupce o tom, že se vzdává funkce státního zástupce doručené ministru spravedlnosti přede dnem účinnosti tohoto zákona, se řídí dosavadními předpisy.

§ 98

První volby do Poradního sboru zajistí Nejvyšší státní zastupitelství tak, aby Poradní sbor byl ustaven nejpozději do 3 měsíců ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona

§ 99

Zmocňovací ustanovení

(1) Ministerstvo stanoví vyhláškou

- a) jednací řád státního zastupitelství,
- b) podrobnosti postupu při výběrovém řízení na místa právního čekatele, na funkci krajského a okresního státního zástupce a na funkci státního zástupce a postup při přijímání právních čekatelů do pracovního poměru,
- c) obsahovou náplň čekatelské praxe, její organizaci a podrobnosti o závěrečné zkoušce,
- d) okruh úkonů, které mohou být prováděny právními čekateli,
- e) volební a jednací řád Poradního sboru upravující způsob voleb Poradního sboru, pravidla nastupování náhradníků a pravidla jednání Poradního sboru.

(2) Ministerstvo může vyhláškou stanovit výjimky ohledně sídel a územních obvodů krajských a okresních státních zastupitelství, v obvodu Nejvyššího, krajského nebo okresního státního zastupitelství zřídit jeho pobočky anebo určit, že věci určitého druhu z obvodu několika státních zastupitelství bude vyřizovat jedno státní zastupitelství.

§ 100

Zrušovací ustanovení

Zrušuje se:

- 1. Zákon č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství.
- 2. Zákon č. 261/1994 Sb., kterým se mění zákon č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství.
- 3. Část druhá zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů.
- 4. Část první zákona č. 14/2002 Sb., kterým se mění zákon č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 201/1997 Sb., o platu a některých dalších náležitostech státních zástupců a o změně a doplnění zákona č. 143/1992 Sb., o platu a odměně za pracovní pohotovost v rozpočtových a v některých dalších organizacích a orgánech, ve znění pozdějších předpisů, ve znění zákona č. 155/2000 Sb.
- 5. Část čtvrtá zákona č. 151/2002 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím soudního řádu správního.

6. Část pátá zákona č. 310/2002 Sb., kterým se mění zákon č. 148/1998 Sb., o ochraně utajovaných skutečností a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 18/1997 Sb., o mírovém využití jaderné energie a ionizujícího záření (atomový zákon) a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 38/1994 Sb., o zahraničním obchodu s vojenským materiálem a o doplnění zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 42/1992 Sb., o úpravě majetkových vztahů a vypořádání majetkových nároků v družstvech, ve znění pozdějších předpisů.
7. Část druhá zákona č. 192/2003 Sb., kterým se mění zákon č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.
8. Část první zákona č. 630/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 201/1997 Sb., o platu a některých dalších náležitostech státních zástupců a o změně a doplnění zákona č. 143/1992 Sb., o platu a odměně za pracovní pohotovost v rozpočtových a v některých dalších organizacích a orgánech, ve znění pozdějších předpisů.
9. Část jedenáctá zákona č. 381/2005 Sb., kterým se mění zákon č. 349/1999 Sb., o Veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.
10. Část dvacátá druhá zákona č. 413/2005 Sb., o změně zákonů v souvislosti s přijetím zákona o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti.
11. Část devátá zákona č. 79/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.
12. Část třicátá devátá zákona č. 342/2006 Sb., kterým se mění některé zákony související s oblastí evidence obyvatel a některé další zákony.
13. Část druhá zákona č. 121/2008 Sb., o vyšších soudních úřednících a vyšších úřednících státního zastupitelství a o změně souvisejících zákonů.
14. Část šestá zákona č. 129/2008 Sb., o výkonu zabezpečovací detence a o změně některých souvisejících zákonů.
15. Část pátá zákona č. 314/2008 Sb., kterým se mění zákon č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců a státních zástupců, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 349/1999 Sb., o Veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů.
16. Část šestá zákona č. 7/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.
17. Část pátá zákona č. 218/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

18. Část čtyřicátá osmá zákona č. 227/2009 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o základních registrech.
19. Část sedmá zákona č. 286/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 119/2001 Sb., kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí, zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 265/1992 Sb., o zápisech vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců a státních zástupců, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství, ve znění pozdějších předpisů.
20. Část šestá zákona č. 303/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.
21. Část čtvrtá zákona č. 459/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.
22. Část třetí zákona č. 105/2013 Sb., o změně některých zákonů v souvislosti s přijetím zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních.
23. Část třetí zákona č. ... (tisk 932), kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.
24. Část pátá zákona č. ... (tisk 904), kterým se mění zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.
25. Vyhláška č. 23/1994 Sb., o jednacím řádu státního zastupitelství, zřízení poboček některých státních zastupitelství a podrobnostech o úkonech prováděných právními čekateli.
26. Vyhláška č. 265/1997 Sb., kterou se mění a doplňuje vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 23/1994 Sb., o jednacím řádu státního zastupitelství, zřízení poboček některých státních zastupitelství a podrobnostech o úkonech prováděných právními čekateli.
27. Vyhláška č. 218/1998 Sb., kterou se mění vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 23/1994 Sb., o jednacím řádu státního zastupitelství, zřízení poboček některých státních zastupitelství a podrobnostech o úkonech prováděných právními čekateli, ve znění vyhlášky č. 265/1997 Sb.
28. Vyhláška č. 311/2000 Sb., kterou se mění vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 23/1994 Sb., o jednacím řádu státního zastupitelství, zřízení poboček některých státních zastupitelství a podrobnostech o úkonech prováděných právními čekateli, ve znění vyhlášky č. 265/1997 Sb. a vyhlášky č. 218/1998 Sb.
29. Vyhláška č. 183/2001 Sb., kterou se mění vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 23/1994 Sb., o jednacím řádu státního zastupitelství, zřízení poboček některých státních zastupitelství a podrobnostech o úkonech prováděných právními čekateli, ve znění pozdějších předpisů.
30. Vyhláška č. 468/2001 Sb., kterou se mění vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 23/1994 Sb., o jednacím řádu státního zastupitelství, zřízení poboček některých státních zastupitelství a podrobnostech o úkonech prováděných právními čekateli, ve znění pozdějších předpisů.

31. Vyhláška č. 88/2005 Sb., kterou se mění vyhláška č. 23/1994 Sb., o jednacím řádu státního zastupitelství, zřízení poboček některých státních zastupitelství a podrobnostech o úkonech prováděných právními čekateli, ve znění pozdějších předpisů.
32. Vyhláška č. 252/2007 Sb., kterou se mění vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 23/1994 Sb., o jednacím řádu státního zastupitelství, zřízení poboček některých státních zastupitelství a podrobnostech o úkonech prováděných právními čekateli, ve znění pozdějších předpisů.
33. Vyhláška č. 7/2010 Sb., kterou se mění vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 23/1994 Sb., o jednacím řádu státního zastupitelství, zřízení poboček některých státních zastupitelství a podrobnostech o úkonech prováděných právními čekateli, ve znění pozdějších předpisů.
34. Vyhláška č. 462/2011 Sb., kterou se mění vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 23/1994 Sb., o jednacím řádu státního zastupitelství, zřízení poboček některých státních zastupitelství a podrobnostech o úkonech prováděných právními čekateli, ve znění pozdějších předpisů.

§ 101

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2015.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

A. Obecná část

Hodnocení dopadů regulace podle obecných zásad

Podle bodu 3. 8. (procesní pravidla) Obecných zásad pro hodnocení dopadů regulace (RIA), nebyla RIA na tento návrh zákona aplikována (viz schválený Plán legislativních prací vlády).

Zhodnocení platného právního stavu, odůvodnění hlavních principů navrhované právní úpravy, včetně dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k zákazu diskriminace, a vysvětlení její nezbytnosti jako celku

Zákon č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství, byl v původním znění přijat těsně po zásadní změně ve společnosti spojené s pádem totalitního režimu v roce 1989. Jeho hlavní úlohou bylo vytvořit model orgánu veřejné žaloby nahrazujícího monokratickou, centralizovaně uspořádanou, hierarchicky důsledně vystavěnou a z hlediska začlenění mezi mocenské orgány samostatně stojící prokuraturu s vlastním ústavním zakotvením, za současného zajištění transformace funkcí, které byly v té době stále ještě nedokončených ekonomicko-společensko-politických změn považovány za nezbytné pro fungování státu, zejména ve sféře justice jako celku.

Cílem tohoto zákona byla transformace prokuratury do nového orgánu zajišťujícího plnění funkcí veřejné žaloby v trestním řízení, který se měl naprosto zásadně od prokuratury lišit nejen obsahem náplně (svými funkcemi), ale i výstavbou, organizačním uspořádáním, vzájemnými vztahy a začleněním v systému orgánů veřejné moci.

Zákon č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství, ve znění před jeho novelou provedenou s účinností od 1. 3. 2002 zákonem č. 14/2002 Sb., nevymezoval náležitě úlohu státního zastupitelství a státních zástupců, jakož i vztahy nadřízenosti a podřízenosti v soustavě státního zastupitelství. Nevytvořil odpovídající prostředky k rychlé a přesné komunikaci v rámci soustavy státního zastupitelství. Zákon jen obecně stanovil, že nejbližší vyšší státní zastupitelství vykonává dohled nad činností bezprostředně nižšího státního zastupitelství a že nižší státní zastupitelství podávají o své činnosti vyšším státním zastupitelstvím každý rok zprávu o činnosti. I když si mohlo vyšší státní zastupitelství kdykoli vyžádat podání zvláštní zprávy, byl tento systém podávání zvláštních zpráv nepružný. Zákon dále upravoval oprávnění nejvyššího státního zástupce vydávat pokyny obecné povahy ke sjednocení a usměrnění činnosti státního zastupitelství (pokyny obecné povahy se však mohly vztahovat výlučně na oblast výkonu vlastní působnosti státních zastupitelství podle § 4, § 4a, § 5 a 9 tehdy platného zákona). V zákoně však chyběly další nástroje sjednocování postupu státních zastupitelství (a státních zástupců) v podobě např. výkladových stanovisek nebo možnosti požádat předsedu Nejvyššího soudu o to, aby Nejvyšší soud zaujal stanovisko ke sjednocení výkladu zákonů a ostatních právních předpisů. Platný zákon rovněž dostatečně neřešil podmínky pro jmenování a odvolávání vedoucích státních zástupců, problematiku právních čekatelů a jejich čekatelské praxe a správu státního zastupitelství.

Novela zákona o státním zastupitelství č. 14/2002 Sb. (účinná od 1. 3. 2002) zdůraznila postavení státního zastupitelství jako státního orgánu, který ve prospěch společnosti a ve veřejném zájmu (na rozdíl od dřívějšího pojetí pouhého zastupování státu) zajišťuje

aplikaci práva v oblasti výkonu spravedlnosti ve věcech, které zákon státnímu zastupitelství svěřuje. Na základě této novely mělo státní zastupitelství zastupováním veřejného zájmu plnit významnou úlohu nejen v systému trestní justice, ale také v netrestní oblasti, a bylo více zainteresováno v oblasti ochrany lidských práv a prevence trestné činnosti a porušování zákonů. Tato novela rovněž významně rozšířila rozsah oprávnění nejvyššího státního zástupce vůči celé soustavě státního zastupitelství; do té doby se jen velmi omezeně mohly uplatňovat kontrolní mechanismy zaměřené na nejnižší stupně státního zastupitelství.

Dalšími novelizacemi, které byly provedeny např. zákonem č. 192/2003 Sb., zákonem č. 342/2006 Sb., zákonem č. 121/2008 Sb., zákonem č. 7/2009 Sb., zákonem č. 218/2009 Sb., zákonem č. 286/2009 Sb., a zejména uplatňovanou aplikační praxí se aktuální podoba státního zastupitelství poměrně výrazně vzdálila od původně konstituovaného postavení, vymezení vztahů uvnitř i vně soustavy, kompetencí, mechanismů působení i rozsahu působnosti, proti původnímu záměru zákonodárce.

V období následujícím po přijetí novely č. 14/2002 Sb., se začaly ve větší míře prosazovat administrativně byrokratické přístupy, neumožňující efektivní fungování soustavy v souladu s cíli úpravy deklarovanými v zákoně. Soustava státních zastupitelství je stále roztržštěna, spojena mechanismy vnějšího dohledu, poskytování informací a sledování postupu v konkrétních věcech, přičemž tyto postupy jsou vykonávány často nadměrně byrokraticky, formalisticky, bez možnosti posilovat principy nezávislosti a samostatnosti též jednotlivých státních zástupců (kdy se nezřídka přehnaně zdůrazňuje nezávislost jen státního zastupitelství jako instituce). Ukazuje se, že již nelze jít dále cestou dílčích novelizací, neboť některé zásadní otázky (např. redukci soustavy ze čtyř na tři stupně) jsou řešitelné jen podstatnými koncepčními změnami.

Za popsané situace je skutečně reálným a efektivním řešením přijetí nového zákona o státním zastupitelství, a na to navazující nezbytné zásahy do dalších souvisejících právních předpisů (zákonů a dalších právních předpisů nižší právní síly).

Nově navrhovaný zákon o státním zastupitelství využívá všech pozitivních zkušeností spojených s fungováním státního zastupitelství v letech 1994-2011. Návrh nepředpokládá nahrazení dosavadního modelu prokuraturou, která by byla konstruována jako samostatná moc „*sui generis*“, ale vychází na jedné straně z ústavního zařazení státního zastupitelství do sféry výkonné moci, na straně druhé je pak založen na skutečnosti, že státní zastupitelství nepochybně svým začleněním spadá do rámce moci soudní (justiční) v širším smyslu. Toto obecné konstatování však nepostačuje; musí přistoupit konkretizace spočívající v rozvedení těchto obecných principů v podobě jednotlivých ustanovení navrhovaného zákona.

Vychází se především z toho, že státní zastupitelství se, a to i oproti některým jiným orgánům veřejné moci, vyznačuje zásadní charakteristikou – plní v rozsahu své zákonné působnosti důležitou roli *při ochraně veřejného zájmu*. Státní zástupci jsou významnými činiteli výkonu trestní a ve vymezených případech i netrestní spravedlnosti. Státní zástupce přímo odpovídá za ochranu lidských práv v souvislosti se zahájením trestního stíhání vůči konkrétní osobě a za ochranu těchto práv při provádění následných vyšetřovacích úkonů. To platí i přesto, že, pokud jde o některá nejzákladnější práva (osobní svoboda, nedotknutelnost obydlí, apod.), je odpovědnost přenesena také na soudce, který činí úkony v přípravném řízení, případně na soud, který rozhoduje o opravných prostředcích. Je-li zde spoluodpovědnost státního zástupce jako veřejného žalobce za řádný (zákonný a spravedlivý) proces a za ochranu lidských práv a základních svobod v této souvislosti, je velice důležitý princip nezávislosti státního zastupitelství i státních zástupců jako jednotlivců a s tím úzce spojený princip nestrannosti.

Požadavek nezávislosti státního zastupitelství i státních zástupců jako osob, které vykonávají zákonem vymezenou působnost státního zastupitelství, je přitom dán již tím, že státní zástupce je jedním ze základních činitelů výkonu spravedlnosti. Výkonem jeho působnosti je podmíněn i výkon zejména trestního soudnictví; jakýkoli vnější zásah ohrožující nebo narušující princip nestrannosti a nezávislosti činnosti státního zástupce je vážným omezením uskutečňování spravedlnosti a nepřípustným narušením podstaty právního státu. Nezávislost státního zastupitelství přirozeně nedosahuje nezávislosti soudů a soudců (která je ústavním principem), musí však být zajištěna v takovém rozsahu, aby státní zastupitelství mohlo působit při ochraně zákonem garantovaných zájmů. V této souvislosti také čl. 11 Doporučení Výboru ministrů Rady Evropy členským státům č. R (2000) 19 o úloze veřejné žaloby v systému trestní justice stanoví, že státy musí přijmout příslušná opatření zaručující, že státní zástupci budou moci vykonávat své profesní povinnosti a odpovědnost bez neoprávněných zásahů nebo neoprávněného vystavení občanskoprávní, trestní nebo jiné odpovědnosti.

S nezávislostí státního zastupitelství úzce souvisí nestrannost státních zástupců. Je třeba konstatovat, že platná právní úprava v tomto směru nestanoví dostatečné záruky jak nezávislosti, tak nestrannosti, byť v obecné rovině určuje, že státní zástupce je při výkonu své funkce povinen odpovědně plnit své úkoly a respektovat přitom zásady, které zákon pro činnost státního zastupitelství stanoví; zejména je povinen postupovat svědomitě, odpovědně, nestranně, spravedlivě a bez zbytečných průtahů. Jakýkoli vnější zásah nebo jiný vliv, jehož důsledkem by mohlo být porušení některé z těchto povinností, musí odmítnout.

Z hlediska organizace státního zastupitelství v České republice i aktuálních modelů veřejné žaloby v Evropě a ve světě se na první pohled může zdát, že hierarchická struktura jak navenek, tak uvnitř systémů, je s nezávislostí státního zastupitelství neslučitelná. Je pochopitelné, že povaha činnosti státního zastupitelství je taková, že odlišuje státní zastupitelství od soudů; čemuž musí odpovídat i struktura soustavy státního zastupitelství jako úřadů státu určených k zastupování státu při ochraně veřejného zájmu ve věcech svěřených zákonem do působnosti státního zastupitelství. Nezbytná míra vnitřní hierarchie je veřejné žalobě vlastní, ale nesmí být dovedena až k byrokratizaci. Úměrně byrokratizaci roste závislost, neadresnost, komplikovanost a neprůhlednost systému a riziko jeho selhání. Hierarchie veřejné žaloby se odvíjí navíc ve dvou rovinách, jednak mezi stupni a jednak uvnitř každého orgánu. Mezinárodní dokumenty (citované doporučení Výboru ministrů Rady Evropy, rezoluce o „Úloze prokurátora“ v rámci činnosti Hospodářské a sociální rady OSN v roce 1990, Doporučení benátské komise atd.) zdůrazňují nezbytnost podrobné zákonné úpravy vnitřních vztahů s dostatečnými zárukami proti zneužívání hierarchie k porušování základních lidských práv a zákona vůbec.

Navrhovaný zákon je členěn následujícím způsobem:

Část první (§ 1 až 3) „Postavení a působnost státního zastupitelství a základní zásady jeho činnosti“ upravuje postavení a působnost státního zastupitelství jako orgánu veřejné moci určeného k ochraně veřejného zájmu, který zastupuje veřejnou žalobu v trestním řízení a vykonává další působnost ve věcech svěřených mu zákonem. Dále jsou zde vymezeny základní zásady činnosti státního zastupitelství. Tato část stanoví působnost státního zastupitelství jako orgánu veřejné žaloby v trestním řízení, při výkonu dozoru nad dodržováním právních předpisů v místech, kde se vykonává omezení osobní svobody, orgánu chránícího veřejný zájem v jiném než trestním řízení („mimotrestní působnost“), jakož i to, že jde o orgán veřejné moci, který plní úkoly justičního orgánu v oblasti mezinárodní justiční spolupráce ve věcech trestních.

Část druhá (§ 4 až 8) „Postavení státních zástupců“ akcentuje především nezávislý, nestranný a samostatný výkon působnosti státních zástupců; jimi provedené úkony jsou považovány za úkony státního zastupitelství. Vychází z toho, že funkce státního zástupce je veřejnou funkcí. Zvláště zdůraznit je třeba povinnost státního zástupce odpovědně plnit své úkoly a respektovat přitom zásady, které zákon pro činnost státního zastupitelství stanoví, zejména povinnost postupovat nezávisle, nestranně, odborně, odpovědně, v souladu se zákonem a bez zbytečných průtahů. Jakýkoli vnější zásah nebo jiný vliv, jehož důsledkem by mohlo být porušení některé z těchto povinností, musí státní zástupce odmítnout. Jsou zde shrnuty základní povinnosti státních zástupců. Podle ustanovení § 78 tohoto zákona se nově zakládá pracovní vztah státního zástupce a namísto dosavadního pracovního poměru se tento pracovní vztah státních zástupců řídí vybranými ustanoveními zákoníku práce i zákona o státním zastupitelství. Protože jde o výkon veřejné funkce, vychází se z § 5 odst. 1 a § 201 zákoníku práce. Úprava je tedy pojata jako veřejnoprávní s tím, že tam, kde je to uznáno za vhodné, se odkazuje na úpravu konkrétních institutů nebo vztahů v zákoníku práce.

Část třetí (§ 9 až 32) „Soustava státního zastupitelství, vztahy uvnitř soustavy státního zastupitelství a postavení vedoucího státního zástupce“ upravuje organizační uspořádání státního zastupitelství, vztahy uvnitř této soustavy, jež rozvádějí základní zásady činnosti státního zastupitelství uvedené v části I a II. Navrhuje se zrušení stupně vrchních státních zastupitelství, a to s ohledem na nutnost zajistit efektivní výkon zákonné působnosti státního zastupitelství. Dále je zde upraveno postavení vedoucích státních zástupců a jejich náměstků, způsob jejich jmenování i odvolání (u vedoucích státních zástupců a u vedoucího Úřadu pro potírání korupce se předpokládá, obdobně jako u předsedů soudů výlučné odvolání v kárném řízení). V neposlední řadě tato část upravuje kontrolu v soustavě státního zastupitelství, kde se navrhuje provedení výrazných změn směřujících právě k posílení principu nezávislosti, nestrannosti a samostatnosti státních zástupců. Předpokládá se sice ponechání stávajícího vnějšího dohledu, pokud jde o dřívější vnitřní dohled, nahrazuje se řídícími a kontrolními oprávněními vedoucích státních zástupců. V úpravě těchto institutů byly provedeny poměrně závažné změny.

Část čtvrtá IV (§ 33 až 35) „Oprávnění nejvyššího státního zástupce“ vychází především z toho, že nejvyšší státní zástupce zastupuje soustavu státního zastupitelství navenek. Dále vymezuje oprávnění nejvyššího státního zástupce vůči celé soustavě státních zastupitelství, přičemž vychází z dnes platné právní úpravy, pouze ji upřesňuje, zejména pokud jde o to, že konkretizuje všechny okruhy případů, ve kterých může nejvyšší státní zástupce vydávat pokyny obecné povahy, stanoví, že vedle stanovisek ke sjednocení výkladu zákonů a jiných právních předpisů při výkonu působnosti státního zastupitelství lze vydávat i metodické návody za stejným účelem. Blíže upravuje podrobnosti provádění kontroly skončené věci a nově upravuje institut zrušení nezákonného příkazu k zachovávaní právních předpisů.

Část pátá (§ 36 až 39) „Úřad pro potírání korupce“. Zřizuje se zcela nový úřad, jehož hlavním posláním bude výkon působnosti státního zastupitelství v oblasti boje zejména s korupcí a některých dalších trestných činů. Zákon bude vymezovat působnost Úřadu pro potírání korupce. Tento úřad převezme pouze část působnosti dřívějších odborů závažné hospodářské a finanční kriminality, dnes stanovenou v ustanovení § 15 vyhlášky č. 23/1994 Sb., o jednacím řádu státního zastupitelství, zřízení poboček některých státních zastupitelství a podrobnostech o úkonech prováděných právními čekateli. Úřad pro potírání korupce bude působit při Nejvyšším státním zastupitelství jako jeho výrazně autonomní organizační složka, přičemž jeho vedoucí bude náměstkem nejvyššího státního zástupce; tato funkce bude ovšem podléhat zvláštní jmenovací proceduře, režim odvolání z funkce bude podléhat stejným zásadám jako u vedoucích státních zástupců. Státní zástupci budou k Úřadu pro potírání korupce dočasně přidělováni, bude však přicházet v úvahu i opětovné dočasné přidělení. Po

dobu trvání dočasného přidělení bude tedy zachována jejich funkce u státního zastupitelství, u něhož působili před dočasným přidělením. Dohled nad činností Úřadu pro potírání korupce bude vykonávat nejvyšší státní zástupce, nebo z jeho pověření jiný státní zástupce Nejvyššího státního zastupitelství. Vedoucí Úřadu pro potírání korupce bude vykonávat nad činností státních zástupců činných u tohoto Úřadu řídicí a kontrolní oprávnění.

Část šestá (§ 40 až 45) „Právní prostředky zajišťující činnost státního zastupitelství a podání k jeho činnosti“ zahrnuje úpravu právních prostředků činnosti státního zastupitelství při výkonu zákonné působnosti. Vzhledem k tomu, že podrobnosti postupu státních zástupců jako orgánů činných v trestním řízení stanoví trestní řád, těžiště bude spočívat především v úpravě prostředků činnosti v mimotrestní oblasti působnosti. V souladu se stávající úpravou tato část obsahuje i úpravu podnětů k výkonu působnosti státního zastupitelství a stížností na průtahy při plnění úkolů státního zastupitelství nebo na nevhodné chování státních zástupců, právních čekatelů, asistentů, vyšších úředníků a ostatních zaměstnanců státního zastupitelství.

Část sedmá (§ 46 až 55) „Zpracovávání informací státními zastupitelstvími“ v podstatných rysech přebírá dosavadní úpravu oprávnění státního zastupitelství zpracovávat informace včetně Centrální evidence stíhaných osob, jež i nadále nebude koncipována jako informační systém veřejné správy. Některé změny se naopak předpokládají ve sféře poskytování informací v soustavě státního zastupitelství, zejména omezení informačních toků v soustavě státního zastupitelství. Podrobněji se vymezuje poskytování informací Ministerstvu spravedlnosti a jiným orgánům veřejné moci.

Část osmá (§ 56 až 67) „Správa státního zastupitelství“ bez větších změn přebírá úpravu správy státního zastupitelství v dosavadní právní úpravě. Nadále tedy platí, že úkolem správy státního zastupitelství je vytvářet státnímu zastupitelství podmínky k řádnému výkonu jeho působnosti, zejména po stránce personální, organizační, hospodářské, finanční a výchovné, a dohlížet způsobem a v mezích tímto zákonem stanovených na řádné plnění úkolů státnímu zastupitelství svěřených. Výkon státní správy státního zastupitelství nesmí zasahovat do nezávislého, nestranného a samostatného výkonu působnosti státních zastupitelství. Ústředním orgánem správy státního zastupitelství je Ministerstvo spravedlnosti. V rozsahu vymezeném zákonem se na správě státního zastupitelství podílí Poradní sbor státního zastupitelství.

Část devátá (§ 68 až 70) „Poradní sbor“ vymezuje postavení Poradního sboru, který bude mít především poradní a konzultativní roli; vytváří též určitou protiváhu posílenému postavení nejvyššího státního zástupce. Rozlišuje se mezi předchozím projednáním a vyjádřením Poradního sboru k určitým důležitým otázkám činnosti státního zastupitelství. Zásadně se vychází z toho, že Poradní sbor bude mít pouze konzultační a poradní funkci, nikoli funkci rozhodovací.

Část desátá (§ 71 až 82) „Státní zástupci“ upravuje způsoby jmenování státních zástupců, vymezuje předpoklady pro vznik funkce státního zástupce, obsah jejich pracovního vztahu a pravidla posuzování profesního růstu. Návrh zákona vychází z toho, že funkce státního zástupce je vykonávána jako veřejná. Oproti dnes platnému právnímu stavu (§ 18 odst. 6 zákona o státním zastupitelství) tato funkce není vykonávána v pracovním poměru. Nově navrhovaná právní úprava však předpokládá v některých případech rozhodování o pracovním vztahu státního zástupce; v převážné většině případů se takové rozhodování svou povahou blíží spíše rozhodování obdobnému v pracovněprávních vztazích, což návrh vyjadřuje tím, že odkazuje na použití ustanovení zákoníku práce. V ostatních případech je rozhodování podřízené režimu správního práva.

Část jedenáctá (§ 83 až 87) „Kárná odpovědnost“ stanoví hmotněprávní úpravu kárné odpovědnosti, procesní úprava i nadále zůstává obsahem zákona č. 7/2002 Sb., o řízení

ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů. Především dochází ke změně pojmu kárné provinění, které se rozšiřuje i na kárné provinění vedoucího státního zástupce spočívající v závažném porušení povinností vyplývajících z výkonu funkce vedoucího státního zástupce. Institut vytknutí drobných nedostatků a poklesků se nahrazuje písemným upozorněním na možnost podání návrhu na zahájení kárného řízení při opětovném porušení povinností státního zástupce způsobem zakládajícím kárné provinění.

Část dvanáctá (§ 88 až 90) „Právní čekatelé a asistenti státních zástupců“ upravuje především postavení právních čekatelů, u nichž se nadále předpokládá, že budou hlavním zdrojem doplňování soustavy státního zastupitelství o nové státní zástupce. Nadále se však počítá s úpravou asistentů státních zástupců, u nichž pouze dochází k upřesnění jejich postavení a působnosti.

Část třináctá (§ 91) „Odborné vzdělávání státních zástupců, právních čekatelů, vyšších úředníků státního zastupitelství a ostatních odborných zaměstnanců“ vymezuje obecné zásady vzdělávání státních zástupců i dalších profesí působících u státních zastupitelství, jež bude zajišťováno především prostřednictvím Justiční akademie. Významnější podíl v této oblasti budou mít i státní zastupitelství, zejména Nejvyšší státní zastupitelství. Na vzdělávání se v rozsahu stanoveném tímto zákonem bude podílet i Poradní sbor.

Část čtrnáctá (§ 92 až 101) „Společná, přechodná a závěrečná ustanovení“ řeší zejména důsledky zrušení vrchních státních zastupitelství jako stupně soustavy státního zastupitelství.

Navrhovaná právní úprava nemá bezprostřední nebo sekundární dopady na rovnost mužů a žen a nevede k diskriminaci jednoho z pohlaví, neboť nijak nerozlišuje ani nezvýhodňuje jedno pohlaví a nestanoví pro ně odlišné podmínky. Navrhovaná právní úprava nemá ani jiný dopad ve vztahu k zákazu diskriminace z jakéhokoli jiného důvodu.

Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky, s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázán, a s akty práva Evropské unie

Navrhovaná úprava je v souladu s ústavním pořádkem České republiky (čl. 80 a čl. 63 odst. 2 Ústavy). Nový zákon o státním zastupitelství vychází z přirozeného požadavku garantování základních lidských práv a svobod a respektování mezí zásahů do těchto práv stanovených Listinou základních práv a svobod a zajištění plného souladu s Ústavou České republiky a ústavní úlohou orgánů veřejné moci působících v uvedené oblasti výkonu veřejné moci. To platí i ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů.

Mezinárodní smlouvy, jimiž je Česká republika vázána, ani judikatura Evropského soudu pro lidská práva se na danou oblast přímo nevztahují.

Právo EU obecně neupravuje náležitosti výkonu funkce státního zástupce, právního čekatele, asistenta nebo vyššího úředníka státního zastupitelství, neboť prostřednictvím činnosti těchto osob dochází k výkonu veřejné moci.

Navrhované úpravy se však dotýkají následující předpisy práva EU:

- rozhodnutí Rady 2002/187/SVV ze dne 28. února 2002 o zřízení Evropské jednotky pro soudní spolupráci za účelem posílení boje proti závažné trestné činnosti,

- rozhodnutí Rady 2009/426/SVV ze dne 16. prosince 2008 o posílení Eurojustu a o změně rozhodnutí Rady 2002/187/SVV ze dne 28. února 2002 o zřízení Evropské jednotky pro soudní spolupráci za účelem posílení boje proti závažné trestné činnosti,
- rámcové rozhodnutí Rady 2002/465/SVV ze dne 13. června 2002 o společném vyšetřovacím týmu,
- rozhodnutí Rady 2008/976/SVV ze dne 16. prosince 2008 o Evropské soudní síti,
- Úmluva k provedení Schengenské dohody mezi vládami států Hospodářské unie Beneluxu, Spolkové republiky Německo a Francouzské republiky o postupném odstraňování kontrol na společných hranicích ze dne 14. června 1985.

Předložený materiál výše uvedené akty práva EU přímo neimplementuje, implementace předpisů EU v oblasti justiční spolupráce členských států je komplexně provedena zákonem o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních.

Úpravy pracovní pohotovosti státních zástupců se dále týkají:

- směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/88/ES ze dne 4. listopadu 2003 o některých aspektech úpravy pracovní doby,
- rozsudek Soudního dvora EU C-397/01 až C-403/01 ve věci *Pfeiffer*,
- rozsudek Soudního dvora EU C-14/04 ve věci *Dellas*.

Části odměňování se dále dotýkají:

- rozsudek Soudního dvora EU C- 555/07 ve věci *Seda Küçükdeveci proti Swedex GmbH & Co. KG.*,
- rozsudek Soudního dvora EU C-320/00 ve věci *Lawrence*,
- rozsudek Soudního dvora EU C-256/01 ve věci *Allonby*.

Úpravy pracovního poměru právních čekatelů se dále týká směrnice Rady 1999/70/ES ze dne 28. června 1999 o rámcové dohodě o pracovních poměrech na dobu určitou uzavřené mezi organizacemi UNICE, CEEP a EKOS.

Návrhu se dotýká i Směrnice Rady o zavádění opatření pro zlepšení bezpečnosti a ochrany zdraví zaměstnanců při práci.

Předpokládaný hospodářský a finanční dopad navrhované právní úpravy, dopad na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty a hospodářské subjekty, sociální dopady a dopad na životní prostředí

Hospodářské a finanční důsledky a dopady bude mít zejména zrušení stupně vrchních státních zastupitelství a vznik Úřadu pro potírání korupce.

Zrušení vrchních státních zastupitelství si vyžádá přesun agendy (odbor trestního řízení, odbor mimořádných opravných prostředků, mezinárodní odbor, odbor veřejné žaloby v netrestních věcech) vrchních státních zastupitelství na Nejvyšší státní zastupitelství, které bude muset být

posíleno i personálně. Rozsah činnosti v této oblasti vzroste s ohledem na zavedení nových agend.

Konkrétně to znamená, že Nejvyšší státní zastupitelství bude nově zajišťovat

- výkon dohledu vůči krajským státním zastupitelstvím v obdobném rozsahu a kvalitě, jak dosud činí obě vrchní státní zastupitelství,
- účast v odvolacím řízení,
- zajišťovat metodickou činnost vykonávanou dosud vrchními státními zastupitelstvími vůči krajským státním zastupitelstvím (tj. pořádání seminářů, aktivní účast na poradách specialistů na krajských státních zastupitelstvích apod.).

Zrušení vrchních státních zastupitelství přinese rovněž nárůst agendy u analytického a legislativního odboru Nejvyššího státního zastupitelství úměrně rozsahu, v němž převezme aktivity v oblasti analytické a metodické. Zároveň lze předpokládat nárůst pro zpracovávání podání i v kabinetu nejvyššího státního zástupce.

Pro případ zrušení vrchních státních zastupitelství předběžně uvažuje odbor správy Nejvyššího státního zastupitelství s přesunem cca 50 státních zástupců a tomu odpovídajícího počtu zaměstnanců administrativního aparátu v příslušné skladbě funkcí, na Nejvyšší státní zastupitelství. To zároveň předpokládá personální posílení odboru správy nejvyššího státního zastupitelství o cca 10 až 12 zaměstnanců.

Náklady spojené se zrušením vrchních státních zastupitelství a zřízením Úřadu pro potírání korupce se odhadují ve výši 22 770 tis. Kč (při zachování stávajícího počtu státních zástupců tj. 1 272 míst) + 2 448 tis. Kč pro 6 míst justiční stráže (prostředky na platy a související výdaje). Jednorázové výdaje na zřízení nového Úřadu (auta, výpočetní technika apod.) se pak odhadují na 12 694 tis. Kč. Návrh zákona o státním zastupitelství je jednou z priorit protikorupční strategie vlády na léta 2013 a 2014 schválené vládou. Při schvalování tohoto materiálu („Od korupce k integritě – strategie vlády v boji s korupcí na období let 2013 a 2014) uložila vláda svým usnesením č. 39 ze dne 16. ledna 2013 všem členům vlády zaslat místopředsedkyni vlády vyčíslení nákladů na realizaci jednotlivých úkolů v jejich gesci, místopředsedkyni vlády následně předložit vládě souhrnnou zprávu s požadavky na zabezpečení finančního krytí realizace jednotlivých úkolů ve Strategii a ministru financí zohlednit náklady spojené s plněním Strategie podle této zprávy v návrhu rozpočtu na rok 2014.

Navrhovaná úprava jinak nemá bezprostřední dopad na ostatní veřejné rozpočty, ani na hospodářské subjekty, zejména malé a střední podnikatele.

Navrhovaná úprava není spojena se sociálními dopady a nedopadá na životní prostředí.

Zhodnocení korupčních rizik

Navrhovaná úprava s sebou nepřináší zvýšení korupčního rizika, zejména vzhledem k tomu, že nezavádí nová správní řízení, popř. jiné vrchnostenské zásahy.

Předložený návrh je vyhotoven v intencích vládou schváleného věcného záměru zákona o státním zastupitelství a svým rozsahem je přiměřený množině vztahů, které má upravovat. Oproti stávající právní úpravě nedochází k neúměrnému rozšíření kompetence orgánů státního zastupitelství.

V rámci zrychlení a zefektivnění činnosti státního zastupitelství se navrhuje zeštíhlení soustavy zrušením vrchních státních zastupitelství v Praze a Olomouci. Státní zastupitelství bude nově konstituováno jako tříčlanková soustava relativně samostatných úřadů, do jejichž činnosti mohou v oblasti výkonu zákonné působnosti vyšší orgány soustavy zasahovat jen v mezích a za podmínek výslovně uvedených v zákoně o státním zastupitelství (především v rámci výkonu dohledu pokyny vydávanými v konkrétních věcech, kdy je upravena možnost odmítnout splnění pokynu pro jeho nezákonnost nebo zjevný rozpor s uznávaným výkladem práva).

Návrh přesně stanoví kompetence jednotlivých stupňů státního zastupitelství v rámci výkonu dohledových pravomocí i kompetence vedoucích státních zástupců při kontrolní a řídicí činnosti vedoucích státních zástupců. Řídicí kompetence svěřené nejvyššímu státnímu zástupci a zvýšená míra oprávnění především při jmenování vedoucích státních zástupců ostatních státních zastupitelství je vyváжена zakotvením Poradního sboru státního zastupitelství, který bude činný především v personální oblasti. I vzhledem ke kompetencím nejvyššího státního zástupce, které může uplatňovat ve vztahu k ostatním článkům soustavy, bylo nezbytné zajistit dostatečnou ochranu osoby nejvyššího státního zástupce před vnějšími vlivy, a to zejména stanovením jasných pravidel pro jeho odvolatelnost před uplynutím funkčního období, kdy nejvyšší státní zástupce může být odvolán z funkce před uplynutím svého funkčního období pouze rozhodnutím kárného soudu v kárném řízení, a to pouze ze zákonem stanovených důvodů; nejvyšší státní zástupce tedy nemůže být zbaven své funkce zásahem ze strany exekutivy. Obdobný mechanismus byl zvolen i pro ostatní vedoucí státní zástupce (krajské a okresní státní zástupce) i pro vedoucího Úřadu pro potírání korupce. Pro eliminaci případných negativních vlivů na osobu vedoucího státního zástupce byl rovněž navržen zákaz opakování výkonu vedoucí funkce (s výjimkou okresních státních zástupců, kde by tento požadavek, jinak plně odůvodnitelný, vedl k možnému paralyzování činnosti okresních státních zastupitelství, protože na řadě z nich by vzhledem k jejich velikosti nebylo možné místo okresního státního zástupce fakticky obsadit). K výběru okresních a krajských státních zástupců bude docházet na základě výběrových řízení (obdobně jako je tomu při obsazování míst funkcionářů soudů), což přispěje k větší transparentnosti celého procesu jejich jmenování.

K zefektivnění činnosti státního zastupitelství a k posílení nezávislosti jednotlivých státních zástupců by měly přispět změny ve vymezení tzv. vnějšího a vnitřního dohledu (v terminologii navrhovaného zákona ve vymezení dohledu a ve vymezení řídicích a kontrolních oprávnění vedoucích státních zástupců), kdy smyslem nové úpravy je zejména bránit tomu, aby byl dohled vykonáván soustavně, aniž by tato činnost vyššího stupně státního zastupitelství řešila jakýkoli problém ve věci a fakticky spočívala jen v přezkoumávání jednotlivých kroků státního zástupce bezprostředně nižšího státního zastupitelství (což současná právní úprava umožňuje). Dohled v nové právní úpravě je konstituován nikoli jako dohled soustavný, resp. jako soustavný ho lze připustit jen zcela výjimečně, pokud to odůvodňuje povaha a závažnost věci. Dohled totiž nemůže nahrazovat

vlastní výkon působnosti státního zástupce. Prováděním soustavného (tzv. permanentního) dohledu se nepřijatelným způsobem a navíc zcela nedůvodně oslabuje odpovědnost příslušného vedoucího státního zástupce, který by měl primárně odpovídat za organizování výkonu působnosti u státního zastupitelství, které řídí, a za jehož činnost nese odpovědnost; shodně by se jím oslabil i nezávislost, samostatnost a odpovědnost jednotlivého státního zástupce. V porovnání se současným stavem tudíž dochází ke změnám v zákonném vymezení dohledu, které směřují právě k posílení principu nezávislosti, nestrannosti a samostatnosti státních zástupců. Návrh zákona stanoví možnost odmítnutí splnění pokynu daného nadřízeným státním zastupitelstvím nebo vedoucím státním zástupcem a podrobně upravuje postup státního zástupce v takovém případě.

Efektivita fungování státního zastupitelství je úzce provázána s úspěšností aplikace dalších právních předpisů, především trestního řádu, jakož i předpisů hmotně právních (trestní zákon, zákon o trestní odpovědnosti právnických osob) nejen ze strany státního zastupitelství, ale především policejních orgánů, nad nimiž vykonává státní zastupitelství dozor. Ke zvýšení efektivity činnosti státního zastupitelství se navrhuje vznik Úřadu pro potírání korupce jako relativně autonomní složky Nejvyššího státního zastupitelství. Vysoká míra jeho relativní nezávislosti je vyjádřena především tím, že se výslovně stanoví, že Úřad pro potírání korupce působí při Nejvyšším státním zastupitelství, a tím, že sám zákon vymezuje jeho působnost. Tato působnost byla vymezena tak, aby odpovídala poslání a účelu činnosti Úřadu pro potírání korupce (zajištění zejména účinného postihu korupce, trestných činů úředních osob, jde-li o zvláště závažné zločiny spáchané takovými osobami v souvislosti s výkonem jejich pravomoci, a některých dalších trestných činů).

Vzájemný vztah mezi nejvyšším státním zástupcem a vedoucím Úřadu pro potírání korupce se vymezuje tak, že:

- vedoucí Úřadu pro potírání korupce bude náměstkem nejvyššího státního zástupce, přičemž se stanoví zvláštní procedura jmenování vedoucího Úřadu pro potírání korupce a jeho odvolávání (zejména možnost odvolání pouze rozhodnutím kárného soudu pro kárné provinění, zákaz opakování funkce ad.),
- nejvyšší státní zástupce bude vedoucímu Úřadu pro potírání korupce nadřízen ve stejném rozsahu jako ostatním náměstkům či jiným státním zástupcům,
- dohled nad postupem Úřadu pro potírání korupce bude vykonávat nejvyšší státní zástupce, výkon řídicích a kontrolních oprávnění vedoucí Úřadu pro potírání korupce (užije se jinak obecná úprava vnějšího a vnitřního dohledu).

Úřad pro potírání korupce bude obsazen státními zástupci, kteří k němu budou po projednání s Poradním sborem státního zastupitelství dočasně přidělováni nejvyšším státním zástupcem na dobu 7 let s možností opakování. Po uplynutí funkčního období zůstane státním zástupcům činným u tohoto útvaru zachována možnost vrátit se na své původní místo (vzhledem ke způsobu obsazování formou dočasného přidělení).

Bude stanovena nepřípustnost přeložení nebo dočasného přidělení vedoucího Úřadu pro potírání korupce a dalších státních zástupců přidělených k Úřadu pro potírání korupce k jinému státnímu zastupitelství než Nejvyššímu státnímu zastupitelství, dále dočasného přidělení k Ministerstvu spravedlnosti, Justiční akademii nebo k jinému orgánu nebo organizaci se sídlem mimo území České republiky, do mírové nebo záchranné operace nebo k humanitární pomoci mimo území České republiky.

Vznikem Úřadu pro potírání korupce by měl vzniknout specializovaný útvar, který bude relativně autonomní, s posílenými zárukami nezávislého výkonu činnosti, přičemž by měla být zároveň i eliminována rizika ovlivnění místními vlivy. Nebezpečí obecné místní

příslušnosti v trestním řízení spočívá ve skutečnosti, že mezi představiteli místní samosprávy a mezi místně příslušnými orgány činným v trestním řízení mohou být úzké vazby nebo může být podezření na existenci těchto vazeb. Objektivita trestních procesů vedených proti představitelům místní samosprávy tak může být ohrožena. Cílem je tedy minimalizace nebezpečí klientelismu (zvýhodňování známých) a nepotismu (zvýhodňování příbuzných) při vyšetřování trestných činů páchaných představiteli veřejné správy (viz *Informace o zajištění specializace na korupci a závažnou finanční kriminalitu u státních zastupitelství a soudů*, kterou vláda schválila svým usnesením ze dne 19. 10. 2011 č. 767 a *Analýza možných způsobů oproštění orgánů činných v trestním řízení od působení regionálních vlivů v případech souvisejících s trestnou činností ve státní správě a místní samosprávě*, kterou vláda schválila svým usnesením ze dne 19. 10. 2011 č. 766).

Kontrolním mechanismem je, kromě již zmiňovaného dohledu či výkonu řídicích a kontrolních oprávnění, též možnost nejvyššího státního zástupce nařídit provedení kontroly skončené věci týkající se zvláště závažného zločinu u okresního a krajského státního zastupitelství nebo i jiné věci, pokud by postupem okresního nebo krajského státního zástupce mohl být závažným způsobem ohrožen veřejný zájem a nepřichází v úvahu provedení opatření v rámci výkonu dohledu nebo řídicích a kontrolních oprávnění vedoucího státního zástupce. Podle výsledků kontroly lze uložit určitý postup, vyslovit závazný právní názor nebo učinit jiná závazná opatření k nápravě. Další kontrolní oprávnění podle trestního řádu zůstávají beze změny.

Dostupnost informací pro veřejnost zákon neřeší, v této oblasti se uplatní zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím.

Navrhovaná úprava jako celek se shoduje se známou dobrou praxí, postupy, procesy a sankce v ní obsažené se jeví přiměřené při srovnání se stávající legislativou. Poznatky zjištěné při činnosti státních zastupitelství mohou být poskytnuty Institutu pro kriminologii a sociální prevenci k vědecké činnosti ohledně výskytu a forem korupce včetně zmapování korupčních rizik.

B. Zvláštní část

K části první (Postavení a působnost státního zastupitelství a základní zásady jeho činnosti)

K § 1 a 2

K nezávislosti státního zastupitelství

V úvodních ustanoveních se zdůrazňuje role státního zastupitelství při ochraně veřejného zájmu. Jde o klíčovou zásadu charakterizující povahu státního zastupitelství, která se stává slučitelná s vymezením funkce státního zastupitelství v Doporučení Rec (2000) 19, o úloze veřejné žaloby v systému trestní justice. Státní zastupitelství nezastupuje stát, ale výslovně právě veřejný zájem. Ochranu veřejného zájmu musí stát při plnění svých funkcí zabezpečovat. Jde zejména o ochranu demokracie, lidských práv, především života a zdraví fyzických osob, životního prostředí, majetku státu i majetku fyzických a právnických osob apod.

Jestliže se zde uvádí, že státní zastupitelství svou působnost vykonává nezávisle a nestranně, nepředpokládá se, že by státnímu zastupitelství mělo být přiznáno postavení justičního orgánu typu soudu nadaného jeho nezávislostí (typu nezávislosti, která je vyhrazena soudní moci). Změny, které jsou uvedeny i v dalších ustanoveních návrhu, mají posílit jeho nezávislost, nestrannost a samostatnost, proto je hlavním smyslem návrhu nového zákona vytvořit mechanismy, které státní zastupitelství v maximální míře před negativními vlivy izoluje, vytvoří zábrany proti jejich snadnému vnášení do soustavy státního zastupitelství a jež zajistí, že celá soustava bude působit jako konsolidovaný, svébytný, plně funkční a přitom nezávislý orgán plnící v rámci soustavy orgánů výkonné moci své specifické pravomoci.

K nezávislosti státních zástupců

Nezávislost nelze pojímat pouze z pohledu státního zastupitelství jako orgánu či instituce, ale musí být akcentována i z pohledu jednotlivých státních zástupců. Nejde o to, že by se státní zástupci stali nositeli stejné nezávislosti, navíc ústavně deklarované a podporované řadou právních záruk, jako je tomu u soudců, ale o to, aby bylo jasně a nezpochybnitelně vyjádřeno, že i státní zástupce (a ne toliko státní zastupitelství) je při výkonu své působnosti nezávislý, byť nejde o zcela shodný typ a kvalitu nezávislosti jako u soudců. Státní zastupitelství plní své úkoly především prostřednictvím státních zástupců a ti jako hlavní nositelé jeho pravomoci musí být vybaveni i odpovídajícími procesními zárukami tohoto postavení.

Jen v omezeném rozsahu lze z uvedené zásady připustit výjimky; tyto výjimky musí být upraveny s přihlédnutím k podané základní charakteristice role a postavení státních zástupců a musí být uplatňovány s maximální možnou mírou transparentnosti. Současně se však jako protipól této nezávislosti a samostatnosti zdůrazňuje i výrazné posílení odpovědnosti státních zástupců za kvalitní zpracování vyřizovaných věcí na vysoké odborné úrovni.

Působnost státního zastupitelství mohou vykonávat výlučně státní zástupci, jiní zaměstnanci státního zastupitelství (právní čekatelé, asistenti, vyšší úředníci státního zastupitelství a zmíněni jsou i ostatní odborní zaměstnanci státního zastupitelství, jejichž postavení a úkoly vymezuje zákoník práce) mohou zastoupit státního zástupce jen při plnění dílčích úkolů v jednoduchých věcech, a jen, pokud tak stanoví zákon o státním zastupitelství. Ustanovení § 3 odst. 1 platného zákona o státním zastupitelství, jestliže uvádělo, že „...nestanoví-li zákon

jinak, věci svěřené do působnosti státního zastupitelství vykonávají státní zástupci; jiné orgány nebo osoby nesmí do jejich činnosti zasahovat nebo je při jejím výkonu nahrazovat anebo zastupovat,“ vyjadřovalo zmíněný princip zcela nedostatečně.

Důležitým požadavkem je důraz na nepřípustnost toho, aby vyšší státní zastupitelství zasahovalo do vyřizování věcí, ke kterým je podle zákona příslušné nižší státní zastupitelství, jinak než způsobem a v rozsahu stanoveným tímto zákonem. V dosavadní úpravě ustanovení § 3 odst. 3 platného zákona o státním zastupitelství stanovilo, že „...vyšší státní zastupitelství je oprávněno zasahovat do vyřizování věcí, ke kterým je podle zákona příslušné nižší státní zastupitelství, jen způsobem a v rozsahu tímto zákonem stanoveným“. Tím se naznačovalo, že případy zasahování do činnosti nižších státních zastupitelství jsou něčím zcela běžným. Navrhovaná změna vychází z toho, že k zasahování do postupu nejbližší nižších státních zastupitelství ze strany nejbližší vyšších státních zastupitelství (případně i Nejvyššího státního zastupitelství, pokud jde o oprávnění nejvyššího státního zástupce týkající se celé soustavy státního zastupitelství) může docházet opravdu jen zcela výjimečně.

Vedoucí státní zástupci sice vykonávají četná oprávnění při usměrňování a kontrole činnosti státních zástupců přidělených (ať už trvale nebo dočasně) ke státnímu zastupitelství, v jehož čele stojí, princip monokratičnosti, který byl typický např. pro prokuraturu, doznává dalšího oslabení. Vedoucí státní zástupce při výkonu svých řídicích a kontrolních oprávnění podle zákona musí respektovat nezávislost, nestrannost a samostatnost státních zástupců při vyřizování věcí svěřených do působnosti státního zastupitelství. Nejde jen o samoučelnou deklaraci vzhledem k tomu, že je výslovně v zákoně uvedeno, že důvody, za nichž může vedoucí státní zástupce (případně jiný jím pověřený státní zástupce) zasahovat do konkrétní věci svěřené k vyřízení státnímu zástupci, stanoví právě zákon o státním zastupitelství.

Stávající tzv. vnitřní dohled (§ 12e platného zákona o státním zastupitelství) se nově označuje jako „řídicí a kontrolní oprávnění“. Oproti dřívějšímu institutu vnitřního dohledu dochází k zásadní změně spočívající v tom, že mnohem jasněji a zřetelněji bude vymezeno právo bezprostředně vedoucího státního zástupce nebo jím pověřeného státního zástupce zasahovat do vyřizování věcí přidělené konkrétnímu státnímu zástupci. Vůči vymezeným pokynům, jimiž vedoucí státní zástupce zasahuje do vyřizování věcí (nejde tedy o pokyny organizační povahy) a které musí být písemné, může státní zástupce vznést námitky s povinným přezkoumáním nejbližší vyšším státním zastupitelstvím v rámci dohledu (odepření splnění pokynu daného vedoucím státním zástupcem nebo jiným pověřeným státním zástupcem).

Zpřesněnou úpravou pravidel pro přidělování věcí bude nastaven transparentní proces přidělování věcí u státního zastupitelství s cílem omezit možné manipulace s vyřizovanými věcmi prostřednictvím jejich neodůvodněného odnímání konkrétnímu státnímu zástupci a přidělování jiným státním zástupcům téhož státního zastupitelství. Smyslem je dosáhnout posílení nezávislosti, dále i samostatnosti a odpovědnosti státního zástupce za vyřízení jemu přidělené věci. Tento mechanismus však nebude a nemůže být postaven na principu tzv. zákonného soudce (který nelze v soustavě státního zastupitelství aplikovat), ale bude vycházet především ze stanovených specializací státních zástupců a vzájemné zastupitelnosti, bude přihlížet i k organizačním možnostem daného státního zastupitelství (z hlediska jeho personální obsazenosti) a umožní přitom vedoucímu státnímu zástupci operativní zajišťování chodu státního zastupitelství při vyřizování agendy podle okamžité situace. K přerozdělování již jednou přidělených věcí bude možno přistoupit zásadně jen v odůvodněných případech.

Nadále se umožní státnímu zástupci, aby ve vymezených případech odmítl pokyn, jímž zasáhne do jím vyřizované věci nejbližší vyšší státní zastupitelství při výkonu dohledu. Postup vyvolaný tímto odmítnutím upravuje podrobně zákon o státním zastupitelství tak, aby při

odmítnutí pokynu pro jeho nezákonnost nebo z důvodu zjevného rozporu s uznávaným výkladem práva v zásadě nebyl státní zástupce nucen podle pokynu postupovat.

K § 3

V tomto ustanovení je upravena zákonná působnost státního zastupitelství („vlastní“ působnost státního zastupitelství, odlišná od působnosti nejvyššího státního zástupce nebo od správy státního zastupitelství).

K trestní působnosti státního zastupitelství

Plnění úkolů v trestním řízení patří mezi nejdůležitější činnosti vykonávané státním zastupitelstvím. Zákon o státním zastupitelství obsahuje jen obecnou úpravu a podrobnosti stanoví trestní řád. V trestním řízení plní tedy státní zástupce zejména úlohu veřejného žalobce, tak, jak je to výslovně též uvedeno v čl. 80 odst. 1 Ústavy, který je ústavním základem postavení státního zastupitelství. Právě při výkonu působnosti v trestním řízení – a to i s ohledem na historické zkušenosti z dosavadního fungování státního zastupitelství – má princip nezávislosti státního zastupitelství i jednotlivých státních zástupců zcela zásadní význam. Jedná se tu i o promítnutí rovnosti občanů před zákonem. Státní zastupitelství prostřednictvím státních zástupců zajišťuje i v trestním řízení ochranu veřejného zájmu. V přípravném řízení je státní zástupce „*dominus litis*“, v jeho rámci si vytváří předpoklady pro naplnění výlučné obžalovací funkce, vykonává kontrolní činnost (dozor) nad postupem policejních orgánů, které konají přípravné řízení. Jeho úlohou je zajistit, aby tyto policejní orgány postupovaly v přípravném řízení v souladu se zákonem, respektovaly lidská práva a základní svobody osob na řízení zúčastněných. Dále aby jejich postup byl rychlý, plynulý a účinný. Jeho činnost v tomto směru směřuje i k tomu, aby nikdo nebyl stíhán bezdůvodně, a pokud je stíhán, aby byl stíhán podle zákona. Má-li být tedy zajištěno plnění těchto povinností a zajištěna rovnost před zákonem, musí státní zástupce mít vytvořeny všechny nezbytné předpoklady, mezi nimi dominuje striktní požadavek nepřípustnosti zasahování do působnosti státního zastupitelství i jednotlivých státních zástupců.

V rozsahu své takto vymezené působnosti nese odpovědnost za výsledky přípravného řízení i za to, že nikdo nebude postaven před soud nedůvodně a žádná osoba také nebude v průběhu přípravného řízení bezdůvodně omezována na svých právech. Tak tomu je i přesto, že ochranu těch nejzákladnějších práv a svobod (osobní svoboda, nedotknutelnost obydlí, jiných prostor a pozemků, soukromí, apod.) zabezpečuje především soudce, který činí úkony v přípravném řízení, popř. soud, který rozhoduje o opravných prostředcích proti rozhodnutím soudce (§ 26 trestního řádu) či státního zástupce nebo policejního orgánu ve vymezených případech (§ 146a trestního řádu). Tím je dáno, že zde existuje i jistá spoluodpovědnost státního zástupce i za ochranu těchto garantovaných základních práv a svobod, jednoznačně pokud jde právě o přípravné řízení trestní.

Podání obžaloby patří mezi jedno z výlučných oprávnění státního zástupce [§ 175 odst. 1 písm. a) trestního řádu], jímž realizuje svou obžalovací funkci. Obdobně se tyto zásady uplatní i vůči návrhu na potrestání, který státní zástupce podává ve zkráceném přípravném řízení, i návrhu na schválení dohody o vině a trestu (§ 175a trestního řádu). Pouze na základě podané obžaloby (návrhu na potrestání či i návrhu na schválení dohody o vině a trestu) se může konat trestní řízení před soudem; státní zástupce zde vystupuje v postavení strany (§ 12 odst. 6 trestního řádu). Soud proto není oprávněn zasahovat do výlučného práva státního zástupce jako veřejného žalobce. Nemůže zejména nijak nutit státního zástupce, aby podal

obžalobu (nebo návrh na potrestání, případně aby sjednával dohodu o vině a trestu) též na další osoby (ohledně dalších osob).

Soudní řízení má tak charakter sporu mezi státním zástupcem (veřejným žalobcem) a obžalovaným (jeho obhájcem), kteří mají zásadně rovné postavení (zásada rovnosti procesních stran). Jedině rovnost stran umožňuje úplné a všestranné objasnění věci (§ 2 odst. 5 trestního řádu). Rovnost stran zde je i přes zvýšenou odpovědnost státního zástupce v řízení před soudem v rozsahu, v jakém v tomto stadiu řízení hájí veřejný zájem. Při podání a zastupování obžaloby se státní zástupce řídí zákonem a vnitřním přesvědčením založeným na uvážení všech okolností případu. V řízení před soudem vystupuje tak, aby byly objasněny všechny podstatné skutečnosti rozhodné z hlediska podané obžaloby (§ 180 odst. 2 věta první a druhá trestního řádu).

K výkonu dozoru v místech zákonného omezení osobní svobody

Pokud jde o výkon dozoru nad zachováváním právních předpisů v místech, kde se vykonává vazba, trest odnětí svobody, ochranné léčení, zabezpečovací detence, ochranná nebo ústavní výchova, a v jiných místech, kde je podle zákonného oprávnění omezována osobní svoboda, předpokládá se v zásadě převzetí dosavadní úpravy. Nepočítá se s tím, že by byl realizován návrat k pověřeným státním zástupcům, jak to zakotvoval zákon o státním zastupitelství před novelou provedenou zákonem č. 7/2009 Sb., protože princip nezávislosti a samostatnosti se bude ve zdůrazněném rozsahu vztahovat zcela na všechny státní zástupce, není pak na místě rozlišovat státní zástupce zaměřené na výkon dozoru nad zachováváním právních předpisů v místech, kde se vykonává příslušné omezení osobní svobody.

Ze strany veřejného ochránce práv a některých dalších subjektů bylo poukázáno na skutečnost, že předpokládaná úprava podmínek a způsobu výkonu dozoru v celé řadě sektorových zákonů dlouhodobě absentuje a proto je výkon dozoru ze strany státního zastupitelství nad některými místy, ve kterých je na základě zákona omezována osobní svoboda jednotlivců, obtížný, ne-li nemožný. V této souvislosti veřejný ochránce práv zmínil případy tzv. nedobrovolné hospitalizace podle zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách, a dále o úpravu ochranného léčení podle zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách. Obojí se vykonává v psychiatrických léčebnách, které v tuto chvíli státní zástupci fakticky nedozorují, a to z důvodů absence příslušných ustanovení v jednotlivých sektorových zákonech. (Obdobná situace je i ve vztahu k omezení osobní svobody, ke kterému dochází v policejních celách na základě zákona č. 273/2008 Sb., o Policii ČR či v zařízení pro zajištění cizinců podle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců.) Státní zastupitelství tuto zvláštní dozorovou činnost v místech, kde je omezována osobní svoboda považuje za potřebnou a Ministerstvo spravedlnosti při jednání s příslušnými resorty podpoří legislativní změny v sektorových zákonech příslušných resortů, případně je samo bude iniciovat, aby mohl být dozor v místech zákonného omezení osobní svobody efektivní.

K mimotrestní působnosti státního zastupitelství

Při výkonu mimotrestní působnosti státního zastupitelství stanovené v jiných právních předpisech nejde o samoučelné, izolované činnosti vykonávané bez souvislosti s hlavním posláním státního zastupitelství, kterým je ochrana veřejného zájmu. Naopak, ochrana veřejného zájmu je a bude vždy v jejím základu, stejně jako je tomu i v trestním řízení. Také ze vztahu k výkonu trestní působnosti jako základu činnosti a hlavní funkce státního

zastupitelství zpravidla netrestní působnost vychází, na ni navazuje, nebo jí předchází. Působnosti státního zastupitelství mohou být účinné, jsou-li vykonávány komplexně.

Smyslem mimotrestních působností státního zastupitelství je ochrana veřejného zájmu, který byl hlavní motivací pro jejich uzákonění, a to z důvodu

- ochrany základních lidských práv a svobod,
- ochrany osob, které pro svůj věk, fyzické nebo duševní vlastnosti jsou na svých právech ohroženy,
- ochrany proti veškerým projevům korupce a klientelismu,
- ochrany principů tržní ekonomiky,
- potlačování závažných porušení platného práva v oblasti veřejné správy,
- působení k tomu, aby v občanském soudním řízení, zejména v případech, ve kterých převažuje veřejný zájem na uspořádání vztahů (nesporné řízení), byl řádně zjišťován skutkový stav, a též k tomu, aby civilní proces probíhal v souladu se zákony v intencích pravidel spravedlivého procesu.

Důležitým nástrojem státních zástupců bude využívání poznatků získaných při uskutečňování mimotrestních působností pro účely trestního řízení, jakož i využívání poznatků z trestního řízení pro výkon těchto působností.

Mimotrestní působnosti se uskutečňují jen v zákonem stanovených případech účasti státního zastupitelství v soudním řízení na základě jeho návrhu na zahájení řízení nebo na základě jeho vstupu do zahájeného soudního řízení.

I v této oblasti působnosti musí být striktně zachován princip nezávislosti a samostatnosti státního zastupitelství i jednotlivých státních zástupců.

Státní zastupitelství dále je justičním orgánem v rámci mezinárodní justiční spolupráce v trestním řízení, jak stanoví i jiný právní předpis (zákon o mezinárodní justiční spolupráci v trestních věcech).

K části druhé (Postavení státních zástupců)

Návrh v této části vychází se z potřeby, aby nezávislost státních zástupců byla mnohem více zdůrazněna. Nezřídka totiž bývá tento princip zpochybňován a poukazuje se nikoli pouze na to, že nelze srovnávat pozici státního zástupce a nezávislého soudce, ale dokonce i na to, že státní zastupitelství i státní zástupci jsou správními úřady *sui generis*, přičemž v zájmu boje s kriminalitou a plněním dalších úkolů je nutné, aby státní zástupci byli „řízení“ vládou, Ministerstvem spravedlnosti, a to případně i za účelem jakési koordinace jejich úkolů.

Je pak nezbytné zvláště zdůraznit v právní úpravě stejný princip, jaký je uveden již vůči státnímu zastupitelství jako instituci, totiž že jiné orgány nebo osoby nesmějí do činnosti státních zástupců zasahovat nebo je při jejím výkonu nahrazovat anebo zastupovat.

Na druhé straně ovšem i sami státní zástupci musejí bezpodmínečně garantovat, že budou odpovědně plnit své úkoly a respektovat přitom zásady, které zákon pro činnost státního zastupitelství stanoví; zejména postupovat nezávisle, nestranně, odborně, odpovědně,

v souladu se zákonem a bez zbytečných průtahů. Jakýkoli zásah nebo jiný vliv, jehož důsledkem by mohlo být porušení některé z těchto povinností, musí státní zástupce odmítnout. Je třeba jen poznamenat, že obdobně byla vymezena jedna ze základních povinností státních zástupců v ustanovení § 24 odst. 1 platného zákona o státním zastupitelství.

V podstatných rysech se přebírá úprava dnes obsažená v § 18 odst. 6 a 7, 23 až 25 platného zákona o státním zastupitelství včetně úpravy povinnosti mlčenlivosti státního zástupce a možností jejího zproštění, a to i pro případ, že funkce státního zástupce v mezidobí zanikla.

Státní zástupce bude svoji funkci vykonávat jako veřejnou funkci. Zákon v ustanovení § 78 vyjmenovává ustanovení zákoníku práce, která se na pracovní vztah státního zástupce užijí. Odměňování a další požitky státních zástupců upraví, jako dosud, zvláštní zákon.

Prizpůsobení postavení soudce odpovídá skutečnost, že:

- základní vymezení postavení státního zástupce zvlášť zdůrazňuje nezávislost a nestrannost státního zástupce; nezávislost je zde uvedena nově s posílením o prvky garantujícími samostatnost a osobní odpovědnost každého státního zástupce za jím zpracovávanou konkrétní věc i v rámci vnitřních vztahů (při organizaci práce, přidělování a přerozdělování věcí atd.); nestrannost se předřazuje před ostatní zde uvedené pojmy, jakkoli se tím nikterak nesnižuje jejich význam;
- výčet základních povinností státního zástupce uvedených dnes v § 24 odst. 1 až 6 platného zákona o státním zastupitelství se zpřesněným vymezením maximálně přibližuje výčtu základních povinností soudce podle § 79 až 82 zákona o soudech a soudcích, samozřejmě s přihlédnutím ke zvláštnostem obou těchto profesí,
- výslovně se též zakotvuje to, že státní zástupce odpovídá za svou odbornou úroveň při výkonu funkce státního zástupce (srov. § 82 odst. 1 zákona o soudech a soudcích), jakož i to, že výkon činností spočívajících v plnění povinnosti dbát soustavným vzděláváním o prohlubování svých odborných právních a dalších znalostí potřebných pro řádný výkon funkce a přispívat svými znalostmi a schopnostmi při odborné přípravě a při odborném vzdělávání státních zástupců, soudců, právních a justičních čekatelů a dalších zaměstnanců státního zastupitelství, včetně možnosti přispívat ke vzdělávání též dalších profesí, zejména advokátů, advokátních koncipientů (ale i policejních orgánů, protože myšlenku podílu státního zastupitelství na jejich vzdělávání je třeba považovat za velmi přínosnou a odpovídající i vztahu těchto profesí zejména v trestním řízení) nebo studentů na vysoké škole; tato činnost se považuje za výkon funkce státního zástupce (obdobně, jak je tomu u soudců podle § 83 odst. 4 zákona o soudech a soudcích).

Také doba výkonu činnosti státního zástupce v poradních orgánech vlády, ministerstev a ústředních správních úřadů, případně v orgánech komor Parlamentu nebo v rámci různých mezinárodních organizací (např. Radě Evropy, Evropské unie, OECD atd.) se posuzuje jako výkon funkce státního zástupce, bude-li to slučitelné s požadavky na výkon funkce státního zástupce.

Vymezují se případy neslučitelnosti funkce státního zástupce s některými dalšími funkcemi, a to především s funkcí soudce nebo přisedícího, člena Parlamentu, s funkcí ve veřejné správě. Nejde o výčet taxativní, ale další případy inkompatibility funkce státního zástupce s jinými funkcemi musí výslovně stanovit zákon o státním zastupitelství nebo jiný zákon.

S ohledem na některé aplikační problémy, jež vyvstaly v souvislosti s členstvím státních zástupců ve správních radách obecně prospěšných společností, občanských sdružení, atd., zákon upravuje výslovně tyto otázky tak, že výkon funkce státního zástupce je neslučitelný

s výkonem funkce ve statutárních, řídicích a kontrolních orgánech právnických osob, pokud by výkon činností s tím spojených snižoval důvěryhodnost státního zastupitelství, ohrožoval důvěru v objektivní a nestranný výkon funkce státního zástupce nebo by mohl vést k průtahům při vyřizování jemu svěřených věcí.

K části třetí (Soustava státního zastupitelství, vztahy uvnitř soustavy státního zastupitelství a postavení vedoucího státního zástupce)

K § 9 a 10

Navrhuje se zrušení stupně vrchních státních zastupitelství, státní zastupitelství tak bude nově konstituováno jako tříčlanková soustava. Zůstane soustavou relativně samostatných úřadů, do jejichž činnosti mohou v oblasti výkonu zákonné působnosti vyšší orgány soustavy zasahovat jen v mezích a za podmínek výslovně uvedených v zákoně o státním zastupitelství (především v rámci výkonu dohledu pokyny vydávanými v konkrétních věcech, kdy bude upravena možnost odmítnout splnění pokynu pro jeho nezákonnost nebo zjevný rozpor s uznávaným výkladem práva). Posíleno bude postavení Nejvyššího státního zastupitelství jako vrcholného článku soustavy. Uvedené posílení pozice Nejvyššího státního zastupitelství bude vyváжено postavením a působností Poradního sboru státního zastupitelství.

Zrušení stupně vrchních státních zastupitelství přinese tříčlankový model, který je sice průlomem do stávající koncepce výstavby státního zastupitelství, avšak pro zajištění efektivnějšího výkonu spravedlnosti v České republice se jeví vhodnějším než stávající čtyřčlankový model, a to s ohledem na velikost a územní uspořádání státu i model státní, resp. veřejné správy. Jakkoli by bylo možno namítat, že by tato změna měla být úzce provázána s odpovídající změnou uspořádání u soudů, je třeba vzít v úvahu, že soustava státního zastupitelství nemusí být nezbytně a bez jakýchkoli odchylek propojena se soustavou soudů. Státní zastupitelství nemusí v tomto směru bezprostředně sledovat soustavu soudů; rozhodující je v této souvislosti především efektivní zajišťování výkonu zákonné působnosti státního zastupitelství. Navíc je nutno zohlednit, že již podle dnešního právního stavu, kompetence vrchních státních zastupitelství nekorespondovala působností vrchních soudů.

Je také třeba vyvrátit možnou výhradu, že existence vrchních státních zastupitelství představovala dosud určitý „vyvažující“ prvek v soustavě státního zastupitelství, zejména tedy pokud jde o vztah mezi Nejvyšším státním zastupitelstvím a krajskými státními zastupitelstvími - tak tomu ve skutečnosti nikdy nebylo. Naopak platilo, že čtyřčlanková soustava státních zastupitelství, která vznikla spíše nahodile a nikoli na základě zevrubné analýzy potřeb fungování soustavy, vytváří velice komplikovanou strukturu, vede k těžkopádnosti a také určité vzájemné izolovanosti jednotlivých stupňů této soustavy.

Nelze mít za to, že by tato změna mohla zvýšit riziko prosazování vnějších zájmů prostřednictvím silnějšího ústředního článku soustavy státního zastupitelství, neboť nová úprava akcentuje i prostředky potřebné ochrany v soustavě státního zastupitelství. V tomto kontextu je tedy naléhavě nezbytné zajistit dostatečnou ochranu osoby nejvyššího státního zástupce, jak z hlediska podmínek pro přístup k této funkci, tak změnou mechanismu jeho uvádění do funkce, tak i, a to zejména, stanovením jasných pravidel pro jeho odvolatelnost před uplynutím funkčního období.

V ostatním se stávající ustanovení § 6 a 7 platného zákona o státním zastupitelství přebírají do nové právní úpravy bez větších změn.

K § 11 až 13

Přebírá se princip, který je dnes zakotven v ustanovení § 7 odst. 2 platného zákona o státním zastupitelství, z něhož plyne, že státní zastupitelství působí u soudu, v jehož obvodu je činné. Oproti stávající úpravě se nově v § 12 odst. 1 až 11 podrobněji rozpracovává věcná a místní příslušnost státních zastupitelství, resp. státních zástupců, při výkonu trestní působnosti státního zastupitelství. Dosavadní úprava vycházela z obecného ustanovení § 7 odst. 2 zákona o státním zastupitelství, analogického užití § 16 a násl. trestního řádu a především z ustanovení § 9, § 10 a § 12 a násl. vyhlášky č. 23/1994 Sb., o jednacím řádu státního zastupitelství, zřízení poboček některých státních zastupitelství a podrobnostech o úkonech prováděných právními čekateli, ve znění pozdějších předpisů. Ohledně takto stanovené příslušnosti, výslovně zmíněna místní, byl ale v usnesení Ústavního soudu ze dne 17.12.2012, sp. zn. I. ÚS 2632/12, v rámci tam vysloveného *obiter dicta* shledán ústavní deficit takové právní úpravy z hlediska stupně právní síly právního předpisu (tedy vyhlášky ministerstva spravedlnosti), ve kterém je stanovena. Tento ústavní deficit se tak navrhouvanou právní úpravou napravuje.

V § 12 odst. 1 se stanovuje věcná příslušnost státního zástupce vázaná na věcnou příslušnost soudu. V § 12 odst. 2 až 5 je pak rozvedena místní příslušnost, a to v zásadě obdobně, jako u soudů, ale s jistými odlišnostmi nutnými z hlediska specifického postavení a potřeb státních zástupců při výkonu trestní působnosti; nejedná se ale zcela o novum, neboť jde o právní úpravu, která byla částečně obsažena již ve shora uvedených ustanoveních jednacího řádu státního zastupitelství; současně je reagováno i na specifika trestních řízení ve věcech mládeže a ve věcech právnických osob.

Novou úpravu přináší ustanovení § 12 odst. 6, kde se zavádí zásada „*perpetuatio fori*“ státních zástupců, avšak pouze z hlediska místní příslušnosti, když takovou změnu si vyžádala praxe. Též odstavce 7 a 8 přebírají úpravu z jednacího řádu státního zastupitelství s výjimkou řízení o trestných činech spáchaných příslušníky Generální inspekce bezpečnostních sborů, příslušníky Bezpečnostní informační služby, příslušníky Úřadu pro zahraniční styky a informace, příslušníky Vojenského zpravodajství, příslušníky Vojenské policie a zaměstnanci České republiky zařazenými k výkonu práce v Generální inspekci bezpečnostních sborů, kde oproti stávající úpravě, kdy vyšetřování konal centralizovaně státní zástupce Obvodního státního zastupitelství pro Prahu 1, bude nyní konat vyšetřování státní zástupce krajského státního zastupitelství. Tuto změnu si vyžádaly poznatky z praxe.

V § 12 odst. 9 se zavádí úprava obdobná § 25 trestního řádu, ale doplněná o nutnou žádost státního zástupce nebo souhlas s tímto postupem, aby nemohlo být nedůvodně zasahováno do vyřizované věci, a to s ohledem posilování nezávislosti státních zástupců (viz § 2).

Dále § 12 dává výslovný zákonný rámec postupu při konání úkonů nepřislušným státním zástupcem, které však nelze pro jejich neodkladnost odložit. V současné době vyvolává značné potíže absence ustanovení o vyloučení státních zástupců, případně i dalších osob podílejících se ve vymezeném rozsahu na výkonu zákonné působnosti státního zastupitelství (právních čekatelů, asistentů státních zástupců, vyšších úředníků státního zastupitelství i dalších). Navrhovaná úprava vychází z obdobných zásad jako úprava v trestním řádu (§ 30, 31 trestního řádu). Na tuto úpravu se také odkazuje, pokud jde o působnost státního zastupitelství v trestním (přípravném) řízení.

K § 14

Vymezení pojmu „vedoucí státní zástupce“ se přejímá z dosavadní právní úpravy (§ 8 platného zákona o státním zastupitelství), samozřejmě s výjimkou vrchních státních zástupců.

Přebírá se též úprava zastupování vedoucích státních zástupců jeho náměstkem nebo náměstký v pořadí a v rozsahu jím stanoveném. V zájmu řešení aplikačních problémů, jež vyvstávaly ohledně podmínek zastupování a platnosti úkonů vykonaných náměstkem vedoucího státního zástupce, se výslovně stanoví, že úkon náměstka učiněný v zastoupení vedoucího státního zástupce se považuje za úkon vedoucího státního zástupce. Odpovědnost vedoucího státního zástupce tím není dotčena.

Vedoucí státní zástupce stanoví vnitřní organizaci státního zastupitelství, v jehož čele stojí, v souladu se zásadami uvedenými ve vzorovém organizačním řádu, který vydává nejvyšší státní zástupce pokynem obecné povahy (tento vzorový organizační řád je, stejně jako každý jiný pokyn obecné povahy, závazný pro státní zástupce, a pokud tak nejvyšší státní zástupce v pokynu obecné povahy stanoví, i pro další zaměstnance zařazené k výkonu práce na státním zastupitelství). Vychází se tedy z určité autonomie pozice vedoucích státních zástupců v tomto směru. Vedoucí státní zástupce rovněž určuje pravidla pro rovnoměrné a nediskriminační rozdělení agendy státního zastupitelství mezi státní zástupce. Nadále platí, že vedoucí státní zástupce zajišťuje specializaci státních zástupců podle jiného právního předpisu, jímž se míní právní předpisy upravující zákonnou působnost státního zastupitelství. Dále se stanoví, že vnitřní organizace státního zastupitelství a rozvrh práce se zveřejní způsobem umožňujícím dálkový přístup, což je nezbytné v zájmu řádného informování veřejnosti o těchto důležitých otázkách. Posiluje se tím – plně v souladu s čl. 17 Listiny základních práv a svobod – transparentnost celé soustavy státního zastupitelství a poskytování informací o činnosti státního zastupitelství.

Výslovně se také stanoví, že vedoucí státní zástupce vydá v souladu se zásadami uvedenými ve vzorovém pracovním řádu obsaženém v pokynu obecné povahy nejvyššího státního zástupce (platí tedy stejná míra autonomie vedoucích státních zástupců jako ve vztahu k vnitřní organizaci státního zastupitelství) též pracovní řád státního zastupitelství, v jehož čele stojí. Pracovní řád okresního státního zastupitelství vydává krajský státní zástupce na návrh příslušného okresního státního zástupce.

K § 15

Upravuje se zde nový způsob jmenování nejvyššího státního zástupce. Je totiž žádoucí posílit princip nestrannosti a s tím spojené nezávislosti státního zastupitelství i jednotlivých státních zástupců, pokud jde o jmenování a odvolávání čelního představitele této soustavy.

Navrhuje se, aby nejvyššího státního zástupce jmenoval prezident republiky na návrh vlády; návrh vládě předkládá ministr spravedlnosti

Dalším zabezpečením nezávislosti a nestrannosti nejvyššího státního zástupce a s tím spojené nezávislosti na politických činitelích je i časové omezení výkonu funkce na dobu 10 let (tj. na delší období než je volební období Parlamentu i prezidenta republiky).

Nejvyšší státní zástupce, který bude jmenován na relativně dlouhou dobu, bude mít prostor pro dlouhodobější koncepční práci ve prospěch státního zastupitelství i boje s kriminalitou a zároveň si bude vědom svého omezeného časového mandátu. To se projeví v jeho

neovlivnitelnosti i v závěrečné etapě výkonu funkce (z tohoto důvodu je stanoven zákaz opakování funkce).

Zároveň je však zapotřebí vzhledem k značně nezávislému postavení a samostatné odpovědnosti nejvyššího státního zástupce za chod státních zastupitelství zajistit dostatečnou odbornost, etablovanost a zkušenost takového čelního představitele soustavy státních zastupitelství. V souladu s tímto cílem se navrhuje, aby funkci nejvyššího státního zástupce mohl vykonávat pouze státní zástupce, který má dostatečnou právní praxi, po odpovídající dobu vykonával funkci státního zástupce, jsou tedy u něj dány dostatečné záruky jeho odbornosti a zkušenosti.

Navrhuje se proto, aby mohl být do této funkce jmenován pouze státní zástupce – odborník s nejméně desetiletou právní praxí, z toho nejméně 5 let ve funkci státního zástupce. Je sice na místě jistá otevřenost celé soustavy státního zastupitelství, nicméně není možné, aby funkci nejvyššího státního zástupce mohla zastávat osoba nemající absolutně žádné zkušenosti z výkonu funkce státního zástupce. Stejně jako i některé jiné právní profese (zejména soudcovská) je funkce státního zástupce velice specifická a požaduje zvláštní odborné a mravní vlastnosti. Pomineme-li základní nezbytné předpoklady, jako jsou obecná právní erudovanost, mravní bezúhonnost a etablování se do pozice státního zástupce, pak jako další a zcela specifický požadavek pro řádný výkon funkce státního zástupce je zaujetí pro funkci veřejné žaloby. Kvalitní státní zástupce musí svou profesi vnímat jako poslání a být vnitřně přesvědčen o její jedinečnosti a nezastupitelnosti. V této souvislosti je třeba přihlídnout i k tomu, že nejvyšší státní zástupce není jen manažerem Nejvyššího státního zastupitelství, ale má zcela výlučná a zároveň velice významná oprávnění, kterými zasahuje do procesního vývoje konkrétních trestních věcí (např. prostřednictvím pravomoci rušit nezákonná rozhodnutí státních zástupců o zastavení trestního stíhání nebo postoupení věci jinému orgánu nebo pravomoci vykonávat kontrolu skončených věcí), a ovlivňuje i výkon činnosti státních zastupitelství prostřednictvím vydávaných pokynů obecné povahy a stanovisek.

Důvody, ze kterých může být nejvyšší státní zástupce odvolán před skončením funkčního období, stanoví jednoznačně zákon. Takovým důvodem může být výlučně závažné porušení povinností vyplývajících z funkce vedoucího státního zástupce a následné rozhodnutí kárného soudu v řízení podle zákona č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů. Samostatným důvodem by pak byla nezpůsobilost k výkonu funkce - nevykonávání funkce po delší dobu, např. z důvodu závažné nemoci, kdy vzhledem k významu postavení nejvyššího státního zástupce a vzhledem k jeho povinnostem je zapotřebí, aby tato funkce nezůstala dlouhodobě neobsazena. Ostatní důvody zániku funkce nejvyššího státního zástupce jako vedoucího státního zástupce zůstávají touto úpravou nedotčeny.

K § 16 a 17

Toto ustanovení upravuje jmenování vedoucích státních zástupců (s výjimkou nejvyššího státního zástupce).

Krajského státního zástupce jmenuje ministr spravedlnosti na návrh nejvyššího státního zástupce, přičemž návrh na jmenování krajského státního zástupce nejvyšší státní zástupce předem projedná s Poradním sborem (pro posílení nezávislosti státního zastupitelství je přitom stanoveno, že nevyhoví-li ministr spravedlnosti návrhu na jmenování krajského státního zástupce, písemně to nejvyššímu státnímu zástupci odůvodní).

Okresního státního zástupce jmenuje nejvyšší státní zástupce na návrh krajského státního zástupce, který stojí v čele krajského státního zastupitelství, v jehož obvodu má být okresní státní zástupce jmenován. Rovněž i tento návrh musí být předem projednán s Poradním sborem.

Z obdobných důvodů jako u nejvyššího státního zástupce se také u ostatních vedoucích státních zástupců navrhuje omezit délku funkčního období, a to jednotně na dobu 7 let. Stejně jako u nejvyššího státního zástupce, který nemůže být do funkce nejvyššího státního zástupce jmenován po dvě za sebou jdoucí funkční období, je zakotven zákaz opakování funkce i pro krajského státního zástupce; okresní státní zástupce nicméně může být jmenován případně i opakovaně (u okresních státních zástupců by požadavek, jinak plně odůvodnitelný, na zákaz opakování funkce vedl k možnému paralyzování činnosti okresních státních zastupitelství, protože na řadě z nich by vzhledem k jejich velikosti nebylo možné místo okresního státního zástupce fakticky obsadit).

Ze shodných důvodů jako u jmenování nejvyššího státního zástupce je i v případě krajských a okresních státních zástupců stanoven požadavek minimální doby právní praxe, minimální doby praxe státního zástupce a vysoké mravní integrity.

K odvolání z funkce vedoucího státního zástupce může dojít pouze na základě rozhodnutí kárného soudu v kárném řízení – jedná se o kárné provinění spočívající v zaviněném závažném porušení povinností spojených s funkcí vedoucího státního zástupce (anebo o nevykonávání funkce po delší dobu např. z důvodu nepříznivého zdravotního stavu apod.).

Pro posílení transparentnosti výběru vhodných kandidátů na funkci vedoucího okresního nebo krajského státního zástupce se zavádí výběrová řízení (obdobně jako je tomu u funkcionářů soudů).

K § 18

K posílení nezávislosti soustavy státního zastupitelství se dosavadní oprávnění ministra spravedlnosti jmenovat a odvolávat náměstky nejvyššího státního zástupce svěřuje nejvyššímu státnímu zástupci. Jmenování i odvolání náměstka je podmíněno souhlasem ministra spravedlnosti a projednáním s Poradním sborem státního zastupitelství, který zde plní důležitou konzultační roli (pokud se ministr spravedlnosti nebo Poradní sbor státního zastupitelství nevyjádří do 30 dnů, nastává fikce souhlasu). Tato pravidla se neuplatní pro náměstka nejvyššího státního zástupce, který je vedoucím Úřadu pro potírání korupce; jmenování a odvolávání vedoucího Úřadu pro potírání korupce je upraveno ve speciálním ustanovení tohoto zákona.

K § 19

K posílení nezávislosti příslušných vedoucích státních zástupců a současně i k posílení jejich odpovědnosti se dosavadní oprávnění ministra spravedlnosti jmenovat a odvolávat náměstky krajských státních zástupců a okresních státních zástupců svěřuje příslušnému vedoucímu státnímu zástupci. Jmenování i odvolání náměstka je podmíněno souhlasem nadřízeného vedoucího státního zástupce a projednáním s Poradním sborem státního zastupitelství, který zde plní důležitou konzultační roli (pokud se nadřízený vedoucí státní zástupce nebo Poradní sbor státního zastupitelství nevyjádří do 30 dnů, nastává fikce souhlasu). Náměstka krajského a okresního státního zástupce lze odvolat i bez uvedení důvodů.

K § 20

Nadále platí i to, že každý vedoucí státní zástupce i jeho náměstek se této funkce může vzdát písemným oznámením tomu, kdo ho do této funkce jmenoval. Vzdání se funkce vedoucího státního zástupce anebo odvolání z této vedoucí funkce nemají za následek zánik funkce státního zástupce. Stanoví se výslovně i důvod zániku funkce vedoucího státního zástupce, byl-li jmenován do funkce vedoucího státního zástupce jiného státního zastupitelství.

K § 21

Nový zákon výslovně upravuje dočasné pověření zastupování funkce vedoucího státního zástupce (i jeho náměstka, příp. i vedoucího Úřadu pro potírání korupce).

V nově navrhované úpravě jsou respektovány tyto zásady:

- zastupování výkonem funkce dočasně pověřuje ten, kdo do funkce jmenuje (jemuž přísluší jmenovací právo),
- pověření zásadně platí po celou dobu, po kterou trvají důvody pověření, přičemž se výslovně stanoví maximální doba trvání pověření nejvýše 6 měsíců; pověření se nechápe jako rovnocenná náhrada jmenování, jakkoli oba tyto instituty do značné míry splývají,
- tato úprava je zvláštní vůči obecné úpravě pro jmenování do funkce i odvolání z ní podle obecných zásad,
- projednání s Poradním sborem státního zastupitelství se pro účely pověření nepožaduje,
- výběrové řízení se neprovádí,
- stejného státního zástupce nelze pověřit výkonem funkce opakovaně,
- státnímu zástupci pověřenému zastupováním funkce zachovává se mu funkce státního zástupce u státního zastupitelství, k němuž byl přidělen nebo přeložen.

K § 22 a 23

Přejímá se zde bez větších změn obsah úpravy v § 12a a 12b platného zákona o státním zastupitelství. Dochází pouze ke zpřesnění vyloučení vedoucího státního zástupce, který může být vyloučen i pro účely vyřízení stížnosti nebo přezkoumání důvodnosti jejího vyřízení.

Obecně k § 24 až § 32

Kontrolou v soustavě státního zastupitelství se nadále rozumí výkon oprávnění stanovených tímto zákonem k zajištění řídicích a kontrolních vztahů mezi různými stupni státních zastupitelství a uvnitř jednotlivých státních zastupitelství při výkonu působnosti státního zastupitelství (srov. § 12c platného zákona o státním zastupitelství).

Zcela nově se upravuje institut dohledu. Ten byl dosud vykonáván s rozlišením dohledu vnějšího (ve vztahu nejbližší vyššího státního zastupitelství a nejbližší nižšího státního zastupitelství v jeho obvodu) a vnitřního (oprávnění vedoucího státního zástupce, popř. jím pověřeného státního zástupce, nad postupem státních zástupců, případně i jiných osob, kteří jsou přidělení, eventuálně činní, uvnitř státního zastupitelství, jehož je vedoucím).

Uvedené rozlišení sice po nabytí účinnosti novely zákona o státním zastupitelství provedené s účinností od 1. 3. 2002 zákonem č. 14/2002 Sb. přispělo k vymezení obecného vztahu mezi vnější a vnitřní kontrolou v soustavě státního zastupitelství, vedlo však k nejasnostem, zejména pokud jde o to, jaký je poměr těchto dvou forem kontroly, a dále i o to, jaká jsou oprávnění vedoucího (nebo jím pověřeného) státního zástupce uvnitř daného státního zastupitelství. Nadto dohled začal být vykonáván jako obligatorní forma kontroly, čímž se aplikace ustanovení o dohledu jednak postupně stala poměrně byrokratickou a soustavnou, a jednak takto vykonávaný dohled může až narážet na princip nezávislosti a samostatnosti při výkonu působnosti státního zastupitelství i jednotlivých státních zástupců. Prostřednictvím takto univerzálně pojatého a permanentně vykonávaného vnějšího dohledu také může být nepřiměřeně zasahováno do řídicí a kontrolní působnosti vedoucích státních zástupců, jakož i do nezávislosti, samostatnosti a odpovědnosti státních zástupců samotných.

Institut „vnitřního dohledu“ byl nahrazen institutem „výkon řídicích a kontrolních oprávnění vedoucích státních zástupců“. Nejde však až tak o název, jako spíše o skutečný obsah daného kontrolního institutu. Do obsahu této řídicí a kontrolní činnosti vykonávané uvnitř daného státního zastupitelství byly promítnuty změny, jež jsou zcela nezbytné, má-li být dosaženo žádoucího posunu ve vztahu k odstranění stále ještě dnes převažujících administrativně byrokratických přístupů ke kontrole v soustavě státního zastupitelství obecně.

K § 24 až 29

Smyslem nové úpravy je zejména bránit tomu, aby byl dohled vykonáván soustavně, aniž by tato činnost vyššího stupně státního zastupitelství řešila jakýkoli problém ve věci a fakticky šlo jen o přezkoumávání jednotlivých kroků státního zástupce bezprostředně nižšího státního zastupitelství. Dohled je konstituován nikoli jako soustavný, resp. jako soustavný ho lze připustit jen zcela výjimečně, pokud to odůvodňuje povaha a závažnost věci.

Dohled nemůže nahrazovat vlastní výkon působnosti státního zástupce a zasahovat neodůvodněně do samostatné činnosti a nezávislosti státního zástupce na jakýchkoli vnějších vlivech, zejména pak v přípravném řízení trestním, ale i v jiných oblastech působnosti státního zastupitelství. Prováděním soustavného (tzv. permanentního) dohledu se nepřijatelným způsobem a navíc zcela nedůvodně oslabuje odpovědnost vedoucího státního zástupce, který by měl primárně odpovídat za organizování výkonu působnosti u státního zastupitelství, které řídí, a za jehož činnost nese odpovědnost; shodně se oslabuje i nezávislost, samostatnost a odpovědnost jednotlivého státního zástupce. Dohled by měl být vykonáván především jako následný a jen zcela výjimečně jako předběžný nebo průběžný (z pohledu rozdělení typů dohledu z hlediska časového).

Úprava dohledu přejímá stávající úpravu (včetně například úpravy oprávnění při výkonu dohledu, která byla v podstatných rysech převzata z ustanovení § 1 odst. 2 vyhlášky č. 23/1994 Sb., o jednacím řádu státního zastupitelství, nebo principu, že nejbližší vyšší státní zastupitelství může věc odejmout nejbližší nižšímu státnímu zastupitelství a vyřizovat ji samo i v případech nečinnosti nebo neodůvodněných průtahů), s těmito základními změnami:

- výslovně se vymezuje účel dohledu,
- dohled nesmí být vykonáván takovým způsobem, že by mohl nahrazovat nestranný a samostatný výkon působnosti státního zástupce, jakož i jejich nezávislost na jakýchkoli vnějších vlivech, a nedůvodně do nich zasahovat,

- o zahájení a důvodech výkonu dohledu, včetně jeho ukončení, se vyrozumí státní zastupitelství, vůči němuž dohled směřuje; po ukončení dohledu nejbližší vyšší státní zastupitelství seznámí nejbližší příslušné nižší státní zastupitelství se svými zjištěními, a pokud to přichází v úvahu, uloží mu pokyny k nápravě zjištěných nedostatků,
- přichází v úvahu i dohled před zahájením trestního řízení, a to v rozsahu oprávnění státního zástupce nejbližší nižšího státního zastupitelství vůči policejnímu orgánu podle trestního řádu,
- dohled nad dohledem je nepřipustný – jednalo by se fakticky o neplnohodnotný dohled, který by nemohl splnit účel dohledu,
- rozšiřuje se působnost dohledového stupně státního zastupitelství o oprávnění, resp. povinnost přezkoumat pokyn vedoucího státního zástupce nižšího státního zastupitelství, jehož splnění státní zástupce odmítl pro rozpor se zákonem nebo pro zjevný rozpor s uznávaným výkladem práva, pokud takový výklad nelze přesvědčivě odůvodnit (viz úprava řídicích a kontrolních oprávnění),
- pokyn vydaný nejbližší vyšším státním zastupitelstvím v rámci výkonu dohledu je vždy závazný a písemný; základní obsahové náležitosti pokynu jsou zakotveny přímo v zákoně a je nepřipustné je jakkoli obcházet pod sankcí neúčinnosti,
- podrobněji než dosud se upravují podněty k výkonu dohledu (viz níže).

Upouští se od úpravy tzv. pokynů nejbližší vyšších státních zastupitelství vydávaných tzv. ve věcech určitého druhu (§ 12d odst. 1 věta druhá platného zákona o státním zastupitelství). Jednalo se o kategorii pokynů značně matoucí a nejasného obsahu, přičemž vydáváním těchto pokynů může být zpochybňována nezávislost a samostatnost jednotlivých státních zástupců působících u nejbližší nižšího státního zastupitelství. Tato kategorie pokynů má své místo pouze v rámci vnitřního dohledu.

Státní zástupce může pokyn nejbližší vyššího státního zastupitelství daný v rámci výkonu dohledu odmítnout, avšak jen pro rozpor se zákonem nebo z důvodu zjevného rozporu s uznávaným výkladem práva, nelze v konkrétním případě takový odchylný výklad přesvědčivě odůvodnit. V odmítnutí splnění pokynu je povinen státní zástupce uvést, v čem spatřuje porušení zákona, nebo odůvodnit zjevný rozpor s uznávaným výkladem práva, včetně odkazu na konkrétní ustanovení zákona. Právním názorem vysloveným v pokynu je jinak státní zástupce vždy vázán a je povinen se jím řídit až do doby, kdy dojde ke změně skutkového (anebo právního – např. při změně právní úpravy) stavu.

Odmítne-li státní zástupce splnit pokyn daný nejbližší vyšším státním zastupitelstvím, předloží věc vedoucímu státnímu zástupci, který buď věc státnímu zástupci odejme a vyřídí ji sám, nebo ji předloží nejbližší vyššímu státnímu zastupitelství s návrhem na rozhodnutí, že se věc nejbližší nižšímu státnímu zastupitelství odnímá.

Nejbližší vyšší státní zastupitelství pak

- přezkoumá pokyn a vezme jej zpět (netrvá-li na jeho splnění),
- může věc převzít na sebe a vyřizovat ji samo (musí o tom rozhodnout, v trestním řízení v souladu s § 119 odst. 2 trestního řádu usnesením).

Výkon dohledu je v době po předání věci soudu omezen podle principu, že předáním věci jinému orgánu k řízení je nakládání s touto věcí plně v pravomoci tohoto jiného orgánu a není důvodu do činnosti jiného orgánu zasahovat z pozice orgánu vykonávajícího dohled nad státním zastupitelstvím, které původně věc vyřizovalo v rámci své působnosti (zásada: „podáním obžaloby v zásadě končí výkon dohledu“, která se obdobně týká i mimotrestní

působnosti). Mimo to vyšší (dohledový) stupeň soustavy státního zastupitelství může v mezích zákona do věci zasáhnout jako funkčně příslušný orgán působící v řízení před instančně nadřazeným soudem. Není proto důvodu, aby takto zprostředkovaně zasahoval do řízení vedeného před nižším soudem. Státní zastupitelství výkon své působnosti fakticky neskončilo, neboť předalo řízení jinému k tomu příslušnému orgánu, v rámci něhož vykonává jinou působnost.

K podnětům k výkonu dohledu

Vzhledem k závažným obtížím v aplikační praxi se zvláště upravuje postup při přezkoumávání podnětů k výkonu (vnějšího i vnitřního) dohledu. Vymezuje se především vzájemný vztah mezi podněty k dohledu a k výkonu řídicích a kontrolních oprávnění, což působilo v praxi poměrně vážné problémy.

Především se ale zakotvuje okruh osob oprávněných k podání takového podnětu. Okruh podatelů těchto podnětů je nutně omezen s ohledem na podobnost k institutu řádných opravných prostředků. Jestliže má dojít k přezkoumání takového podnětu a k přijetí odpovídajících opatření, je plně na místě taková úprava, která zprůhlední tento postup a nebude vycházet z toho, že podnět k dohledu může podat kdokoli (jiná situace je potom u stížností, kde je naopak třeba připustit neomezený okruh možných podatelů těchto stížností).

Vzhledem k vyloučení možnosti vykonávat dohled nad dohledem a omezení možnosti vykonávat dohled po předání věci soudu nebo jinému orgánu došlo k přizpůsobení úpravy i u podnětů k výkonu dohledu. Zásadně tedy přichází v úvahu podání podnětu k výkonu vnějšího dohledu nad výkonem řídicích a kontrolních oprávnění vedoucího státního zástupce.

K § 30 až 32

Dosavadní právní úprava trpí nejednoznačností především v otázce rozsahu oprávnění, jež v rámci vnitřního dohledu podle ustanovení § 12e dosavadního zákona o státním zastupitelství mohl vedoucí státní zástupce (nebo jiný jím pověřený státní zástupce) vykonávat. Návrh proto výslovně vymezuje oprávnění, jež může vedoucí státní zástupce (jiný jím pověřený státní zástupce) při výkonu řídicích a kontrolních oprávnění provádět. Zároveň se vymezují nově i povinnosti vedoucích státních zástupců (další povinnosti vyplývají ze zákoníku práce).

Součástí úpravy zůstávají pokyny dávané v rámci výkonu řídicích a kontrolních oprávnění, protože bez tohoto institutu se i při úsilí o posílení nezávislosti státního zástupce na jakýchkoli vnějších vlivech, jejich samostatnosti i nestrannosti obejít nelze. Pokyny, zejména organizační povahy, lze samozřejmě vydávat ústně. Zásadně však písemnou formu musí mít tzv. negativní pokyny, jejichž konkrétní obsah návrh stanoví. Návrh dále vymezuje, že vedoucí (nebo jím pověřený) státní zástupce musí na žádost dotčeného státního zástupce pokyn písemně stvrdit.

Nesouhlasí-li státní zástupce s pokynem pro rozpor se zákonem nebo z jiného zákonného důvodu, a pokud vedoucí státní zástupce nebo jím pověřený státní zástupce pokyn na základě odmítnutí jeho splnění státním zástupcem nezruší, přezkoumá jej obligatorně nejbližší vyšší státní zastupitelství v rámci výkonu dohledu. Věc je pak vyřizována standardním mechanismem jako při výkonu dohledu. Státní zástupce je proto také povinen uvést v odmítnutí pokynu konkrétní ustanovení zákona, které mělo být pokynem porušeno nebo zdůvodnit zásadně odchylný právní názor.

Za velice důležitou součást návrhu, která zároveň významně posiluje pozici jednotlivých státních zástupců, je možno pokládat ustanovení § 32, jež vymezuje zásady rozvrhu práce, který musí vydat vedoucí státní zástupce, vždy po projednání se státními zástupci příslušného státního zastupitelství. V rozvrhu práce stanoví rozdělení agendy mezi jednotlivé státní zástupce, pravidla jejich vzájemného zastupování a zásady týkající se podepisování důležitých písemností. Dále se zde uvádějí pravidla, podle kterých lze věc odejmout státnímu zástupci, jemuž byla původně (podle rozvrhu práce) přidělena.

Vedoucí státní zástupce nebo jím pověřený státní zástupce si může vyřízení věci přidělené jinému státnímu zástupci z důležitých důvodů vyhradit; takto vyhrazenou věc je ale povinen vyřídit sám. Důvody pro takové opatření uvede ve spise státního zastupitelství. Návrh nezavádí sankce pro případ nerespektování zásad rozvrhu práce, podmínek pro odnětí věci státnímu zástupci a přidělení jinému státnímu zástupci - činnost vedoucích státních zástupců (jiných pověřených státních zástupců) bude podléhat dohledu a zákon poskytuje dohledovému státnímu zastupitelství dostatek nástrojů, jak případně se vyskytující problémy v této oblasti řešit.

Pro výkon vnitřního dohledu vůči právním čekatelům, asistentům, vyšším úředníkům a odborným zaměstnancům státního zastupitelství, pokud se podílejí na výkonu působnosti státního zastupitelství, se stanoví výjimky ohledně rozvrhu práce i možnosti věc odejmout a přidělit ji jinému právnímu čekateli, asistentovi, vyššímu úředníkovi státního zastupitelství. To nevylučuje použití ustanovení samotného zákona o státním zastupitelství anebo jiných právních předpisů (srov. např. § 20 zákona č. 121/2008 Sb., o vyšších soudních úřednících a vyšších úřednících státního zastupitelství a o změně souvisejících zákonů, podle něhož příslušný státní zástupce zruší pověření k provedení úkonu vyššímu úředníkovi státního zastupitelství a provede ho ve vlastní působnosti, jedná-li se o věc právně nebo skutkově složitou).

K části čtvrté (Oprávnění nejvyššího státního zástupce)

K § 33

Postavení nejvyššího státního zástupce má podle návrhu více odpovídat požadavkům a nárokům kladeným na celou soustavu státního zastupitelství, jakož i principu nezávislosti, samostatnosti, ale i zvýšené odpovědnosti za plnění úkolů spadajících do rámce jeho zákonné působnosti, státního zastupitelství i jednotlivých státních zástupců.

Stávající oprávnění nejvyššího státního zástupce podle platného zákona o státním zastupitelství budou zachována (srov. zejména § 12 odst. 1, 2, 4 až 6 platného zákona o státním zastupitelství) s určitými dílčími změnami vyžádanými praxí.

Navrhané změny se týkají především toho, že pokyny obecné povahy se mohou vydávat i za účelem stanovení zásad určení specializací státních zástupců (kde jde ovšem jen o převzetí stávajícího stavu, kdy specializace jsou součástí vzorového organizačního řádu), formou pokynu obecné povahy bude rovněž vydán i vzorový pracovní řád. Vzorový pracovní řád bude mít povahu pouhých zásad a bude vydáván po projednání s Poradním sborem státního zastupitelství; vydání vlastního pracovního řádu bude plně v kompetenci příslušného vedoucího státního zástupce (resp. krajského státního zástupce na návrh okresního státního zástupce).

Stanoviska ke sjednocení výkladu zákonů a jiných právních předpisů při výkonu působnosti státního zastupitelství se nadále mohou týkat výlučně zákonné (vlastní) působnosti státních zastupitelství. Účel sjednocení výkladu zákonů a jiných právních předpisů při výkonu působnosti státního zastupitelství sleduje i nově zaváděná úprava metodických návodů pro státní zástupce, jež budou obsahovat soubor metodických doporučení týkajících se postupu státních zástupců. Stanoviska i metodické návody budou i nadále zásadně nezávazné, budou mít jen doporučující povahu.

K § 34

Oprávnění provést kontrolu skončené věci bude svěřeno výlučně Nejvyššímu státnímu zastupitelství. Na základě poznatků z aplikační praxe při využívání uvedeného institutu se však platná právní úprava zpřesňuje, a to zejména pokud jde o to, jaká opatření mohou být po skončení kontroly přijata - podle výsledků kontroly lze uložit určitý postup, vyslovit závazný právní názor nebo učinit jiná závazná opatření k nápravě, není však možné zrušit rozhodnutí státního zástupce nebo je nahradit rozhodnutím vlastním (nestanoví-li právní předpis jinak). Nadále se má za to, že provedení kontroly skončené věci nelze omezit žádnou propadnou lhůtou. Jedná se o mimořádné (a zároveň fakultativní) oprávnění nejvyššího státního zástupce, jež by se mělo týkat případů, ve kterých je zásadně zpochybňováno dodržování zásad postupu státního zastupitelství i jednotlivých státních zástupců (viz část první). Doplnuje se rovněž informační povinnost státního zastupitelství, jehož státní zástupce byl ve věci činný v prvním stupni, informovat Nejvyšší státní zastupitelství o způsobu vyřízení věci po splnění úkolů, které vyplynuly z kontroly skončené věci.

K § 35

Zákon zakotvuje oprávnění nejvyššího státního zástupce zrušit akt státního zástupce vydaný v rámci dozoru nad zákonným omezením osobní svobody, tj. příkaz k zachovávaní právních

přepisů platných pro výkon trestu odnětí svobody, vazby, zabezpečovací detence a ochranné nebo ústavní výchovy nebo nařízení propuštění osoby s takového zařízení. Takový akt je svou povahou závazným rozhodnutím, proto nemůže být zrušení těchto prostředků dozoru nástrojem dohledu, ale speciálním aktem. Z těchto důvodů zákon svěřuje pravomoc k vydání tohoto mimořádného kasačního aktu nejvyššímu státnímu zástupci, přičemž jeho vydání bude omezeno relativně krátkou lhůtou v délce 3 měsíců. S ohledem na nevratnou povahu některých aktů z hlediska jejich faktických účinků bude nejvyššímu státnímu zástupci přiznáno i určité sistační oprávnění.

K části páté (Úřad pro potírání korupce)

Úřad pro potírání korupce není koncipován jako samostatné (specializované) státní zastupitelství. Takové řešení by vyvolalo četné problémy spojené především s tím, že by bylo nutné zvlášť upravit vztahy takového orgánu k samotné soustavě státního zastupitelství, k jiným orgánům činným v trestním řízení, nově vymezit oprávnění státních zástupců činných u takového orgánu apod. Zejména by však toto řešení přinášelo další finanční, materiální a personální nároky. Začlenění Úřadu pro potírání korupce do struktury Nejvyššího státního zastupitelství proto představuje optimálnější řešení, kde Úřad bude tvořit jeho výrazně autonomní složku.

Vysoká míra relativní nezávislosti je vyjádřena především tím, že se výslovně stanoví, že Úřad pro potírání korupce působí při Nejvyšším státním zastupitelství, a tím, že sám zákon vymezuje jeho působnost.

Okruh těchto trestných činů byl vymezen tak, aby odpovídal poslání a účelu činnosti Úřadu pro potírání korupce (zajištění účinného postihu zejména korupčního jednání). Zachovává se princip, že působnost Úřadu pro potírání korupce bude dána i v těch případech, kdy bude konáno společné řízení ve věci, v níž je dána jinak jeho působnost, nedojde-li k vyloučení věci za podmínek stanovených trestním řádem ze společného řízení. Působnost Úřadu je pojímána univerzálně a týká se celého přípravného řízení včetně postupu mu předcházejícího (předprocesní postup policie, zákon užívá pojmu „příslušnost k úkonům před zahájením trestního řízení“), stejně tak i řízení před soudem. Netýká se však řízení o mimořádných opravných prostředcích.

V tomto směru se vychází ze zkušeností spojených s fungováním odborů závažné hospodářské a finanční kriminality vrchních státních zastupitelství zřízených vyhláškou č. 311/2000 Sb., kterou byl s účinností od 5. 10. 2000 novelizován jednací řád státního zastupitelství (vyhláška č. 23/1994 Sb.).

Úřad může s předchozím souhlasem nejvyššího státního zástupce rozhodnout, že k výkonu dozoru nad zachováváním zákonnosti v přípravném řízení ve věcech trestných činů i k řízení před soudem je příslušné nižší státní zastupitelství; jeho příslušnost se potom určí podle obecných zásad (jde o obdobný princip, jaký je dnes obsahem ustanovení § 15 odst. 3 vyhlášky č. 23/1994 Sb., o jednacím řádu státního zastupitelství, vyžaduje se tedy i podmínka předchozího souhlasu nejvyššího státního zástupce, která má zajistit, aby k vrácení věci k dozoru nebo k postupu před soudem nedocházelo v nadměrné míře a nebylo tak neodůvodněně zasahováno do postupu nižších státních zastupitelství; musí jít o případy, kdy změnu příslušnosti odůvodňuje skutečnost, že povaha a závažnost trestného činu již

neodůvodňuje, aby ve věci byl příslušný specializovaný Úřad pro potírání korupce). Tento postup nelze uplatnit ohledně příslušnosti k úkonům před zahájením trestního řízení.

Nenavrhuje se úprava tzv. fakultativní působnosti Úřadu pro potírání korupce.

K § 37

V čele Úřadu pro potírání korupce bude stát vedoucí, který je jedním z náměstků nejvyššího státního zástupce. Vzhledem ke snaze o poměrně autonomní postavení Úřadu pro potírání korupce a k eliminaci možných politických a místních vlivů jsou stanoveny pro jmenování a odvolávání tohoto náměstka speciální pravidla.

Shodně jako každého jiného svého náměstka jej jmenuje nejvyšší státní zástupce, nicméně nevyžaduje se předchozí souhlas ministra spravedlnosti. Jmenování je pouze konzultováno s Poradním sborem státního zastupitelství. Vedoucí Úřadu pro potírání korupce (který je organizační složkou Nejvyššího státního zastupitelství) vykonává řídicí a kontrolní oprávnění, jsou tedy na něj kladeny obdobné nároky jako na vedoucího státního zástupce (požadovaná minimální doba právní praxe, minimální doba praxe státního zástupce, vysoká mravní integrita atd.).

Pro omezení rizika vzniku místních vazeb se stanoví omezení funkčního období vedoucího Úřadu pro potírání korupce, rovněž tak je stanoven zákaz opakování funkce.

Pro posílení nezávislosti vedoucího Úřadu pro potírání korupce se neumožňuje (na rozdíl od jiných náměstků nejvyššího státního zástupce) jeho odvolání nejvyšším státním zástupcem; vedoucí Úřadu pro potírání korupce může být odvolán z funkce před uplynutím svého funkčního období obdobně jako vedoucí státní zástupce pouze rozhodnutím kárného soudu v kárném řízení (v případě ostatních náměstků přichází v úvahu jejich odvolávání i bez udání důvodu přímo nejvyšším státním zástupcem – úprava možného odvolání vedoucího Úřadu před uplynutím funkčního období tak výrazně posiluje nezávislosti vedoucího Úřadu a omezuje vliv nejvyššího státního zástupce).

Vzájemný vztah mezi nejvyšším státním zástupcem a vedoucím Úřadu pro potírání korupce se dále vymezuje tak, že dohled nad postupem Úřadu pro potírání korupce bude vykonávat nejvyšší státní zástupce, řídicí a kontrolní oprávnění bude mít vedoucí Úřadu pro potírání korupce (užije se jinak obecná úprava dohledu i řídicích a kontrolních oprávnění).

Úřad pro potírání korupce bude obsazen státními zástupci, kteří k němu budou po projednání s Poradním sborem státního zastupitelství dočasně přidělováni nejvyšším státním zástupcem na dobu 7 let s možností opakování. Po uplynutí funkčního období zůstane státním zástupcům činným u tohoto útvaru zachována možnost vrátit se na své původní místo (vzhledem ke způsobu obsazování formou dočasného přidělení).

Bude stanovena nepřípustnost přeložení nebo dočasného přidělení vedoucího Úřadu pro potírání korupce a dalších státních zástupců přidělených k Úřadu pro potírání korupce k jinému státnímu zastupitelství než Nejvyššímu státnímu zastupitelství, dále dočasného přidělení k Ministerstvu spravedlnosti, Justiční akademii nebo k jinému orgánu nebo organizaci se sídlem mimo území České republiky, do mírové nebo záchranné operace nebo k humanitární pomoci mimo území České republiky.

Úřad pro potírání korupce disponuje všemi oprávněními, jimiž disponují státní zástupci v trestních věcech (zastupování veřejné žaloby v řízení před soudem, výkon dozoru nad zachováváním zákonnosti v přípravném řízení včetně návrhové a rozhodovací pravomoci,

pravomoc rozhodovat o stížnostech proti usnesením policejních orgánů, pravomoci při přijímání a vyřizování trestních oznámení a jiných podnětů k trestnímu stíhání, a pokud jde o postup před zahájením trestního řízení v rozsahu stanoveném trestním řádem, oprávnění v řízení po podání obžaloby nebo návrhu na potrestání včetně řízení o řádných opravných prostředcích).

K části šesté (Právní prostředky zajišťující činnost státního zastupitelství a podání k jeho činnosti)

K § 40 až 42

Předpokládá se v podstatných rysech převzetí stávající úpravy zahrnuté do ustanovení § 14 až 16 platného zákona o státním zastupitelství.

Citovaná ustanovení se vztahují především na výkon působnosti zakotvené v ustanovení § 3 odst. 1 písm. c), tedy na výkon mimotrestní působnosti. Státnímu zastupitelství dosud chybí některé důležité prostředky umožňující získat relevantní informace pro výkon jeho mimotrestní působnosti, přestože tato působnost je důležitou součástí působnosti státního zastupitelství jako ochránce veřejného zájmu. Proto zákon upravuje oprávnění státního zastupitelství provádět potřebná zjištění k odhalení poznatků k výkonu působnosti, a to zejména pokud jde o oprávnění podat soudu návrh na zahájení řízení nebo žalobu podle tohoto zákona nebo jiného právního předpisu.

K § 43

Z dosud platné právní úpravy nevyplývá jednoznačně možnost opatřit si znalecký nebo tlumočnický úkon potřebný pro výkon působnosti státního zastupitelství. Byť je potřeba vyžadování znaleckých nebo tlumočnických úkonů v rámci mimotrestní působnosti státního zastupitelství prozatím výrazně nižší než při výkonu působnosti státního zastupitelství v trestním řízení, je žádoucí tuto možnost výslovně upravit (a to např. i ve vztahu k agendě žalob na ochranu veřejného zájmu podle § 66 odst. 2 soudního řádu správního). Postup při přibírání znalce nebo tlumočníka včetně rozhodování o odměně a náhradě nákladů spojených se znaleckým nebo tlumočnickým úkonem se upravuje obdobně jako v trestním řádu.

K § 44 a 45

V podstatných rysech shodně se přebírá dosavadní úprava týkající se podnětů k výkonu působnosti státního zastupitelství a stížností na průtahy při plnění úkolů státního zastupitelství nebo na nevhodné chování státních zástupců, právních čekatelů, asistentů, vyšších úředníků a ostatních zaměstnanců státního zastupitelství.

S ohledem na vypuštění institutu dohledu nad dohledem se zrušuje i institut přezkoumání vyřízení podání.

Dále dochází pouze k některým dílčím zpřesněním. Pojem „státní orgán“ se v souladu s novou terminologií užívanou v právních předpisech nahrazuje pojmem „orgán veřejné moci“.

U přezkoumání vyřízení podání se výstižněji vyjadřuje skutečnost, že pokud nejsou v podání požadujícím opětovné přezkoumání vyřízení uvedeny nové skutečnosti, věc již nelze dále přezkoumávat a podání se založí; o tom však musí být podatel poučen.

Stejně jako v platném zákoně o státním zastupitelství (§ 16b) se upravuje institut stížnosti na průtahy při plnění úkolů státního zastupitelství nebo na nevhodné chování státních zástupců, právních čekatelů, asistentů, vyšších úředníků a ostatních zaměstnanců státního zastupitelství. Institut stížnosti se zde odděluje od podání, jimiž se podatel domáhá přezkoumání postupu orgánů správy státního zastupitelství. V souladu s § 173 odst. 1 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích, se stanoví, že stížnost na průtahy musí být vyřízena do jednoho měsíce od doručení (což se týká i žádosti o přezkoumání předchozího vyřízení stížnosti). Stanoví se přesněji výčet případů, ve kterých se úprava týkající se podnětů k výkonu působnosti státního zastupitelství a stížností na průtahy při plnění úkolů státního zastupitelství nebo na nevhodné chování státních zástupců, právních čekatelů, asistentů, vyšších úředníků a ostatních zaměstnanců státního zastupitelství nepoužije.

K části sedmé (Zpracovávání informací státními zastupitelstvími)

K § 46

Přebírá se dosavadní úprava poskytování informací uvnitř soustavy státního zastupitelství (§ 12g platného zákona o státním zastupitelství). Omezují se však toky informací uvnitř soustavy státního zastupitelství úpravou, podle níž se zdůrazňuje jednak nezbytná potřeba vyžadování informací, jednak se požaduje, aby státní zastupitelství, které informaci žádá, uvedlo výslovně z jakého tak činí důvodu, jakož i to, jak byla informace předtím poskytnutá využita, pokud to podle povahy věci přichází v úvahu. Vyžadování informací by nemělo být samoučelné, ohrožovat nezávislost státního zastupitelství i státních zástupců na jakýchkoli vnějších vlivech, jejich nestrannost a samostatný výkon působnosti. Vyžadování informací je pouze prostředkem, případně doplňkem dohledu.

Poskytuje se též možnost, aby si krajské státní zastupitelství vyžádalo zvláštní zprávu o postupu státních zástupců při výkonu působnosti státního zastupitelství; o tom informuje Nejvyšší státní zastupitelství. Nejde tu o omezení samostatné působnosti krajského státního zastupitelství vykonávat dohled u okresních státních zastupitelství v jejich obvodu, ale o zajištění nezbytné informovanosti o tom, jaké zvláštní zprávy byly vyžádány.

Převzata byla plně i úprava provádění potřebných zjištění pro účely zajišťování výkonu oprávnění nejvyššího státního zástupce (§ 12h platného zákona o státním zastupitelství) včetně možnosti vyžádat zvláštní zprávu.

K § 47 až 49

V podstatných rysech se přejímá dosavadní úprava, která je dnes obsažena v § 12i a 12j platného zákona o státním zastupitelství.

Pokud jde o zpracování osobních údajů státním zastupitelstvím, tj. shromažďování osobních údajů z různých zdrojů pro nezbytné postupy v mezích kompetencí státního zastupitelství, tedy zákonem stanovených účelů zpracování, jakož i další formy zpracování, podléhá režimu zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, včetně jeho § 3 odst. 6, bez dalšího. V případě trestního řízení je proto vyloučena aplikace § 5 odst. 1 a § 11 a 12 zákona o ochraně osobních údajů, která se nepoužijí pro zpracování osobních údajů nezbytných pro plnění povinností správce stanovených zvláštními zákony pro předcházení, vyhledávání, odhalování trestné činnosti a stíhání trestných činů. Zabezpečení osobních údajů však podléhá plně požadavkům § 13 zákona o ochraně osobních údajů i zde. V případě netrestní působnosti státního zastupitelství se výjimka podle § 3 odst. 6 zákona o ochraně osobních údajů nepoužije, nicméně vzhledem k tomu, že působností státního zastupitelství je shromažďování osobních údajů z různých zdrojů i na netrestním úseku, aplikace § 5 odst. 1 písm. h) zákona o ochraně osobních údajů je z povahy věci vyloučena.

V souladu s úpravou zahrnutou do ustanovení § 9 odst. 6 zákona o mezinárodní justiční spolupráci v trestních věcech se stanoví, že k předání osobních údajů do cizího státu podle tohoto zákona nebo jiného právního předpisu se nevyžaduje povolení Úřadu pro ochranu osobních údajů podle zákona o ochraně osobních údajů [§ 16 a násl. zákona o ochraně osobních údajů]. Účelem výjimky z obecného povolovacího režimu je, že spolupráce s cizozemskými státními zastupitelstvími by měla být operativní, což by standardní model nedůvodně ztěžoval.

Centrální evidence stíhaných osob se upravuje v souladu se stávajícím zněním § 12i odst. 1 věty druhé platného zákona o státním zastupitelství, pouze se výslovně zdůrazňuje, že tuto evidenci vede Nejvyšší státní zastupitelství, které je správcem této evidence. Nadále platí, že centrální evidence stíhaných osob není informačním systémem veřejné správy ve smyslu zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Je sice vedena Nejvyšším státním zastupitelstvím jako orgánem veřejné moci, ale má povahu specifické evidence citlivých údajů z trestního řízení sloužících pro účely trestního řízení a přístupná je jen orgánům činným v trestním řízení a Probační a mediační službě (v rozsahu plnění jejích úkolů), národnímu členu Eurojustu pro účely plnění úkolů v Eurojustu a Ministerstvu spravedlnosti pro účely plnění úkolů podle zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních. Má tedy obdobnou povahu, jako jsou kriminalisticko-technické, kriminalisticko-taktické a podobné evidence policie, které rovněž nejsou informačními systémy veřejné správy [viz § 3 odst. 3 písm. b) zákona č. 365/2000 Sb.], navíc tu platí i další výluka z věcné působnosti zmíněného zákona podle jeho § 3 odst. 3 písm. c), podle něhož se zákon nevztahuje na informační systémy veřejné správy vedené orgány činnými v trestním řízení v souvislosti s trestním řízením, s výjimkou evidence Rejstříku trestů. Jiným osobám a pro jiné účely, než jsou uvedeny v § 50 odst. 2, se údaje neposkytují, databáze není veřejně přístupná.

Úprava centrální evidence stíhaných osob byla pouze zpřesněna v souladu s požadavky praxe, tedy především, že informace z centrální evidence stíhaných osob lze použít pouze pro účely trestního řízení. Pro účely plnění úkolů v Eurojustu má přístup do centrální evidence stíhaných osob také národní člen Eurojustu. Pro účely plnění úkolů podle zákona

o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních lze údaje z centrální evidence stíhaných osob v nezbytném rozsahu poskytnout na vyžádání též ministerstvu.

Nově se stanovuje doba, po jejímž uplynutí dochází k likvidaci vedených osobních údajů.

Bližší podrobnosti týkající se přístupových práv jednotlivých osob k této databázi, podrobnosti její správy, zabezpečení vkládání dat a jejich aktualizace, přístupu do databáze, jakož i práva osoby, jejíž údaje jsou v evidenci vedeny, na poskytnutí informací o údajích o ní vedených, budou obsaženy v interních předpisech státního zastupitelství, a to v pokynu obecné povahy (v současné době jde o pokyn obecné povahy nejvyšší státní zástupkyně ze dne 19. června 2009 č. 2/2009) a provozním řádu centrální evidence stíhaných osob (v současné době opatření nejvyššího státního zástupce ze dne 20. dubna 2012 č. 4/2012).

Úprava poskytování údajů ze základního registru obyvatel, agendového informačního systému evidence obyvatel a informačního systému cizinců zůstává beze změn.

K § 50 až 52

Přebírá se zejména dosavadní úprava informování ministra spravedlnosti, resp. Ministerstva spravedlnosti, dnes zahrnutá do § 13 platného zákona o státním zastupitelství.

Zcela nová úprava se pak týká ostatních případů informování jiných orgánů veřejné moci. Dnes je sporné, zda lze informace získané v souvislosti s výkonem působnosti státního zastupitelství (zejména z trestního řízení) poskytovat jiným orgánům veřejné moci, protože výslovná úprava zpravidla chybí. Některé právní předpisy zakotvují informační povinnost o zjištěném porušení zákona v činnosti určitého orgánu vůči nejvyššímu státnímu zástupci (informační povinnost parlamentního kontrolního orgánu ohledně některých zpravodajských služeb), na druhé straně nemá státní zastupitelství (ani nejvyšší státní zástupce osobně) výslovně upravenou možnost informovat příslušné orgány ani o závažných porušeních zákona, jejichž řešení spadá do jejich působnosti. Informační povinnost vůči ministru spravedlnosti, resp. Ministerstvu spravedlnosti, sice upravena je, ale tato úprava v zásadě neumožňuje informovat obecně vládu nebo její jednotlivé členy. Ostatně bylo by také velice problematické sdělovat prostřednictvím ministra spravedlnosti informace jiným členům vlády, týkají-li se výlučně působnosti jimi řízených ministerstev, a to i v případech jakkoli závažných. Není také zřejmé, zda by takové informace bylo možno podat ze strany státního zastupitelství bez přímé žádosti ministra spravedlnosti jako člena vlády. Už vůbec není možné předat tyto informace jinému ústřednímu správnímu úřadu, pokud nemá své přímé zastoupení ve vládě, neboť nelze dovodit vztah ministra jako člena vlády k takovým ústředním správním úřadům a orgánům.

Kromě poskytování informací jiným orgánům veřejné moci, pokud je potřebují k výkonu své působnosti, se upravují bližší podmínky pro podávání informací z důvodů zájmu na zajištění základních zájmů státu, zejména obrany státu. Vzhledem k výjimečnosti důvodů pro podávání informací v těchto případech bude oprávnění poskytovat tyto informace svěřeno přímo nejvyššímu státnímu zástupci.

Ohledně poskytování informací Parlamentu (výborům Poslanecké sněmovny nebo Senátu, vyšetřovací komisi Poslanecké sněmovny), se zásadně postupuje podle ustanovení jiných právních předpisů, jimiž jsou především zákon č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, a zákon č. 107/1999 Sb., o jednacím řádu Senátu. Informace se poskytují v souladu s principem, že státní zastupitelství nejsou zpravidla těmi subjekty, které by měly

informace poskytovat; tím je především ministr spravedlnosti. Informace mohou být tedy podávány zpravidla jeho prostřednictvím. Dále je nutno vzít v úvahu, že není dotčena povinnost mlčenlivosti státních zástupců stanovená zákonem o státním zastupitelství.

K § 53

Ustanovení § 77 odst. 3 zákona 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a bezpečnostní způsobilosti, stanoví, že na poskytování utajovaných informací mezi Ministerstvem obrany, Ministerstvem spravedlnosti, soudy, státními zastupitelstvími, policií nebo celními orgány a obdobnými orgány cizí moci se § 77 odst. 1 citovaného zákona, stanoví-li mezinárodní smlouva, kterou je Česká republika vázána, nebo zvláštní právní předpis jinak, nevztahuje.

Zvláštním předpisem je zde např. § 94 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, z něhož plyne, že policie může subjektům uvedeným v § 89 citovaného zákona poskytovat utajované informace i bez souhlasu Národního bezpečnostního úřadu. Poskytování utajovaných informací se neuskutečňuje prostřednictvím Ústředního registru utajovaných informací podle jiného právního předpisu. Obdobné řešení se volí i v předkládaném návrhu.

K § 54

Upravuje se problematika zapůjčování spisů státního zastupitelství, což je problematika, která je dosud jen zcela nedostatečně řešena v trestním řádu ve vztahu k trestnímu (přípravnému) řízení, a dále pouze v interních předpisech státního zastupitelství. Při zapůjčování spisů, které lze zapůjčit za zákonem stanovených podmínek pouze se souhlasem vedoucího státního zástupce, je třeba dbát na zachování tajnosti utajovaných informací chráněných jiným právním předpisem a údajů, na které se vztahuje státem uložená nebo uznaná povinnost mlčenlivosti

K § 55

Zákon výslovně stanoví základní pravidla pro vedení osobního spisu státního zástupce, nahlížení do něj a jeho zapůjčování. Otázka vedení osobních spisů byla doposud upravena pouze normativní interní instrukcí (instrukcí Ministerstva spravedlnosti ze dne 23. ledna 1998, č.j. 46/98, kterou se stanoví způsob vedení osobního spisu, jeho obsah, podmínky jeho pohybu a ochrana osobních údajů v něm obsažených).

K části osmé (Správa státního zastupitelství)

K § 56

Přejímá se v podstatných rysech stávající úprava obsažená v ustanovení § 13a platného zákona o státním zastupitelství.

Především tato úprava pozitivně stanoví obecné úkoly správy státního zastupitelství. Zásadním úkolem správy je vytváření potřebných předpokladů k řádnému výkonu působnosti státního zastupitelství. Jedná se o vytváření podmínek, jež jsou demonstrativním výčtem zde vyjmenovány, tj. předpokladů personálních, organizačních, hospodářských, finančních a výchovně vzdělávacích. Součástí tohoto pozitivního vymezení obecných úkolů správy státního zastupitelství je i oprávnění (a zároveň povinnost) orgánů správy státního zastupitelství dohlížet způsobem a v mezích zákonem o státním zastupitelství stanovených na řádné plnění úkolů státnímu zastupitelství svěřených. Nejde tu o dohled ani o výkon řídicích a kontrolních oprávnění vedoucích státních zástupců, protože dohled spadá pod „vlastní působnost státního zastupitelství“, jak ji vymezuje zákon, ale o činnost kontrolního charakteru vztahující se na plnění úkolů státního zastupitelství.

Součástí výkonu správy státních zastupitelství ze strany příslušných vedoucích státních zástupců (a to včetně okresních státních zástupců) je i povinnost v souladu s oprávněními stanovenými zákonem o státním zastupitelství dbát na plynulost řízení u odpovídajícího státního zastupitelství, dohlížet na řádné plnění povinností státních zástupců a dalších zaměstnanců působících u těchto státních zastupitelství.

V navrhované úpravě je však obsaženo i negativní vymezení úkolů správy státního zastupitelství, totiž že výkon státní správy státního zastupitelství nesmí zasahovat do nezávislého a nestranného výkonu jeho působnosti i působnosti vykonávané státními zástupci. To se týká jak Ministerstva spravedlnosti jako ústředního orgánu správy, tak i všech ostatních orgánů správy (včetně ředitelů správy, kteří nejsou bezprostředně orgány správy, ale jejími vykonavateli na potřebné odborné úrovni). Je zde tak vyjádřena další významná záruka nezávislosti státního zastupitelství i státních zástupců.

Současně se zde dává průchod pojetí jen pomocné úlohy správy státního zastupitelství ve vztahu k jeho vlastní působnosti. To znamená, že správou státního zastupitelství nesmí být zasahováno do jeho působnosti tak, že by ovlivňovala výsledek plnění jeho úkolů, ani tak, že by byla překážkou jeho činnosti. V rozporu s tímto ustanovením by ale byla i správa, jejíž výkon by nebyl natolik aktivní, aby bylo možné v celém rozsahu plnit úkoly zákonem svěřené státnímu zastupitelství.

V souladu s čl. 4 Doporučení Výboru ministrů Rady Evropy členským státům Rec (2000) 19 o úloze veřejné žaloby v systému trestní justice, podle něhož státy přijmou účinná opatření, aby bylo zaručeno, že veřejní žalobci mohou plnit své profesionální povinnosti a odpovědnost na základě odpovídajících zákonných a organizačních podmínek, jakož i materiálních prostředků, jež mají k dispozici, přičemž takové podmínky se stanoví ve spolupráci se zástupci úřadů veřejné žaloby, je to, že se na správě státního zastupitelství bude podílet Poradní sbor státního zastupitelství.

K § 57 až 59

Ústředním orgánem správy státního zastupitelství je Ministerstvo spravedlnosti. To ostatně plyne i z ustanovení § 11 odst. 1 zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, podle něhož Ministerstvo spravedlnosti je ústředním orgánem státní správy pro soudy a státní zastupitelství.

Orgány správy státního zastupitelství jsou též vedoucí státní zástupci a jejich náměstci.

Při výkonu kontroly ve věcech správy postupuje Ministerstvo spravedlnosti i ostatní orgány správy státního zastupitelství podle zákona o kontrole (kontrolního řádu) – viz § 1 odst. 2 citovaného zákona.

Státního zástupce je nadále možno pro jednotlivé případy pověřit i plněním jiných úkolů při správě státního zastupitelství, které spadají do působnosti konkrétního státního zastupitelství a nejsou vyhrazeny do výlučné pravomoci jiného orgánu státního zastupitelství.

Postavení ředitelů správ Nejvyššího a krajských státních zastupitelství se posiluje. Vyjadřuje se to zvýrazněním jejich samostatnosti (a plněním úkolů s vlastní odpovědností) při zajišťování provozu a některých dalších činností souvisejících s výkonem správy Nejvyššího státního zastupitelství a krajských státních zastupitelství. Nadále však platí, že tím není dotčena odpovědnost příslušného vedoucího státního zástupce jako orgánu správy státního zastupitelství v mezích, v jakých není dána odpovědnost ředitele správy. Vedoucí státní zástupce si může také vyhradit věci, které rozhoduje přímo, jak to plyne již z dnes účinného ustanovení § 13c odst. 8 poslední věty platného zákona o státním zastupitelství.

Ředitele správy státního zastupitelství jmenuje a odvolává příslušný vedoucí státní zástupce. Funkce ředitele správy státního zastupitelství je vykonávána v pracovním poměru založeného jmenováním. Obecně se vymezuje rozsah oprávnění a povinností ředitelů správ.

K § 60 až 66

Správa Nejvyššího státního zastupitelství, krajských a okresních státních zastupitelství zůstává bez podstatnějších změn. Vymezuje se podíl Poradního sboru státního zastupitelství na správě, zejména v personálních otázkách.

Pokud jde o působnost nejvyššího státního zástupce ve věcech správy, blíže se nově vymezuje sjednocování a kontrola výkonu spisové služby. Nejvyšší státní zástupce je především oprávněn v této oblasti vydávat příslušný pokyn obecné povahy (kancelářský řád státního zastupitelství). Rovněž tak je oprávněn nařídit Nejvyššímu státnímu zastupitelství provedení kontroly výkonu spisové služby u kteréhokoli nižšího státního zastupitelství; ustanovení o provádění zjištění u nižších státních zastupitelství se pak užije přiměřeně. O provedení kontroly výkonu spisové služby u některého okresního státního zastupitelství může požádat též příslušné nejbližší vyšší krajské státní zastupitelství. Způsob provedení kontroly pak bude záležitostí především tohoto krajského státního zastupitelství, jež musí mít zájem na řádném výkonu spisové služby u okresního státního zastupitelství ve svém obvodu.

Předpokládá se nově úprava systemizace míst státních zástupců (a dále i právních čekatelů, asistentů státních zástupců, vyšších úředníků a ostatních odborných zaměstnanců státního zastupitelství); doposud se jednalo o dělenou působnost Ministerstva spravedlnosti jako

ústředního orgánu správy státního zastupitelství podle § 13d odst. 1 písm. a), b) platného zákona o státním zastupitelství, a příslušných vedoucích státních zástupců až do úrovně krajských státních zástupců podle § 13e odst. 1 písm. a), § 13f odst. 1 písm. a), § 13g odst. 1 písm. a) platného zákona o státním zastupitelství. U okresních státních zástupců se jednalo o podíl na zajištění jeho chodu po stránce personální a organizační zejména tím, že navrhovalo řádné obsazení okresního státního zastupitelství státními zástupci a ostatními zaměstnanci a vyřizovalo v rozsahu stanoveném nadřízeným krajským státním zástupcem personální věci státních zástupců a ostatních zaměstnanců okresního státního zastupitelství [§ 13h odst. 1 písm. a) platného zákona o státním zastupitelství]. Plán systematizací by měl podle návrhu stanovit nejvyšší státní zástupce, a to po projednání s Poradním sborem, a pokud jde o obvody krajských státních zastupitelství, též po projednání s příslušnými krajskými státními zástupci. Ministerstvo spravedlnosti pak na základě této systematizace míst státních zástupců, právních čekatelů, asistentů státních zástupců, vyšších úředníků státního zastupitelství a ostatních odborných zaměstnanců státního zastupitelství stanoví jejich počty.

Přejímá se též úprava ve stávajícím § 13i platného zákona o státním zastupitelství, pokud jde o podání návrhu na zahájení kárného řízení nebo na zahájení řízení o nezpůsobilosti státního zástupce vykonávat svou funkci. Jestliže jsou splněny zákonné předpoklady uvedeného návrhu (jak návrhu na zahájení kárného řízení, tak i návrhu na posouzení způsobilosti zastávat funkci), je příslušný orgán správy státního zastupitelství povinen takový návrh podat. Je samozřejmě potřebné učinit v tomto směru příslušná skutková zjištění. Jak ministr spravedlnosti, tak vedoucí státní zástupci, mohou provádět příslušné šetření. Současně se orgánům správy státního zastupitelství obdobná povinnost ukládá i vůči vedoucím státním zástupcům a vedoucímu Úřadu pro potírání korupce.

K § 67

Účast zájmových organizací státních zástupců na řešení vybraných otázek správy státního zastupitelství vychází ze stávajícího znění ustanovení § 13j platného zákona o státním zastupitelství.

K části deváté (Poradní sbor státního zastupitelství)

K § 68

Poradní sbor státního zastupitelství má především poradní a konzultativní roli; vytváří určitou protiváhu nejvyššímu státnímu zástupci.

Na řešení zásadních otázek zejména v oblasti personální se bude Poradní sbor státního zastupitelství podílet nejen ve vztahu k nejvyššímu státnímu zástupci, ale i ve vztahu k ostatním vedoucím státním zástupcům, zejména krajským státním zástupcům (to se týká především personálních otázek, tj. plánu systemizací, který vypracovává nejvyšší státní zástupce, i plánu rozmístění státních zástupců, právních čekatelů, asistentů státních zástupců, vyšších úředníků a ostatních odborných zaměstnanců státního zastupitelství v obvodu příslušného krajského státního zastupitelství). Návrh rozlišuje mezi předchozím projednáním (návrh zde stanoví fikci kladného stanoviska pro případy, kdyby se Poradní sbor státního zastupitelství do třiceti dnů od jeho postoupení nevyjádřil) a vyjádřením. Poradní sbor nemá žádnou rozhodovací pravomoc.

Úkony, které je třeba podle tohoto zákona s Poradním sborem projednat, nelze provést, nebyly-li projednány s Poradním sborem. Nastane-li situace, že se Poradní sbor nevyjádří k návrhu na projednání takového úkonu do 30 dnů od jeho postoupení Poradnímu sboru, platí, že návrh byl projednán a stanovisko Poradního sboru je kladné.

Vyjádření nebo stanovisko Poradního sboru se může zveřejnit způsobem umožňujícím dálkový přístup (zda bude vyjádření nebo stanovisko zveřejněno, závisí na rozhodnutí Poradního sboru státního zastupitelství, pouze v případě vyjádření k výsledkům posuzování profesního růstu státních zástupců je zveřejnění podmíněno souhlasem státního zástupce, jehož profesní růst byl předmětem hodnocení).

Poradní sbor bude složen výlučně ze státních zástupců, kteří budou do Poradního sboru voleni na dobu 6 let v rovných, přímých a tajných volbách probíhajících na všech státních zastupitelstvích. Státní zástupce nemůže být zvolen členem Poradního sboru ve dvou po sobě následujících funkčních obdobích. Členství v Poradním sboru je neslučitelné s funkcí vedoucího státního zástupce i jeho náměstka (nikoli však s ostatními vedoucími funkcemi). Volby vyhlásí Nejvyšší státní zastupitelství.

Právo volit členy Poradního sboru bud mít každý státní zástupce. Činnost Poradního sboru bude zajišťovat Nejvyšší státní zastupitelství.

K části desáté (Státní zástupci)

K § 71

Systemizace míst státních zástupců (a dále i právních čekatelů, asistentů státních zástupců, vyšších úředníků státního zastupitelství a ostatních odborných zaměstnanců) je upravena včetně účasti Poradního sboru státního zastupitelství na řešení těchto otázek v části osmé návrhu („Správa státního zastupitelství“).

Přijímání státních zástupců se bude provádět formou výběrových řízení. Výběrové řízení bude upraveno jednotně pro všechny případy vyhláškou Ministerstva spravedlnosti, čímž se sleduje stanovení těchto pravidel tak, aby výběrové řízení probíhalo vždy transparentně, se zachováním důvěryhodnosti a rovných podmínek pro přístup uchazečů k obsazovaným místům v obvodech všech krajských státních zastupitelství. Výběrové řízení bude provádět výběrová komise, která ve výběrovém řízení ověří, zda uchazeč o funkci státního zástupce splňuje předpoklady pro funkci státního zástupce, a posoudí jejich odborné znalosti a schopnosti nezbytné pro výkon funkce státního zástupce. Po organizační stránce bude zajišťovat průběh výběrových řízení Nejvyšší státní zastupitelství.

K § 72

Předpoklady pro vznik funkce státního zástupce se vymezují v souladu se stávajícím ustanovením § 17 platného zákona o státním zastupitelství. Tyto předpoklady se navíc doplňují o podmínky plynoucí z jiných právních předpisů, jímž je především zákon č. 455/1991 Sb., kterým se stanoví některé další předpoklady pro výkon některých funkcí ve státních orgánech a organizacích České a Slovenské Federativní Republiky, České republiky a Slovenské republiky, ve znění pozdějších předpisů (viz obdobná úprava obsažená v § 60 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích).

Podmínka bezúhonnosti se stanoví zcela shodně, jak tomu je ve stávajícím § 17 odst. 4 platného zákona o státním zastupitelství. Pokud jde o vztah k zániku funkce státního zástupce, kde návrh předpokládá zánik funkce v souvislosti s pravomocným odsouzením pro trestný čin spáchaný úmyslně nebo odsouzením k nepodmíněnému trestu odnětí svobody pro trestný čin spáchaný z nedbalosti, je nutné vzít v úvahu i další možnost zániku funkce státního zástupce uvedenou v návrhu (nezpůsobilost k výkonu funkce státního zástupce z důvodů uvedených v zákoně; mezi tyto důvody patří i skutečnost, že státní zástupce byl pravomocně odsouzen za trestný čin a takové odsouzení nevedlo k zániku funkce státního zástupce, jestliže čin, za který byl odsouzen, svou povahou zpochybňuje důvěryhodnost jeho dalšího setrvání ve funkci státního zástupce).

Přejímá se dosavadní úprava odborných zkoušek, jež mají stejné účinky jako závěrečná zkouška podle zákona, jakož i toho, že ministr spravedlnosti rozhoduje o uznání jiných zkoušek za závěrečnou zkoušku podle zákona.

K § 73

I podle navrhované právní úpravy platí, že funkce státního zástupce vzniká jmenováním.

Navrhovaná úprava vymezuje, že státního zástupce jmenuje po provedeném výběrovém řízení na návrh nejvyššího státního zástupce po projednání s Poradním sborem ministr spravedlnosti na dobu časově neomezenou. Nepředpokládá se institut státních zástupců na určitou dobu nebo „na zkoušku“. Znění slibu zůstává v zásadě stejné (viz § 18 odst. 3 platného zákona o státním zastupitelství). Odepření slibu nebo složení slibu s výhradou však má za následek to, že se na státního zástupce hledí, jak by nebyl jmenován.

K § 74

Rozhodování o trvalém přidělení bude prováděno v souladu s dnešní úpravou (§ 19 odst. 1 platného zákona o státním zastupitelství).

Doplňuje se (obdobně k § 67 odst. 1 a 71 odst. 2 a 3 zákona o soudech a soudcích) úprava, která stanoví určité doby právní praxe pro účely (trvalého) přidělení nebo přeložení k vyšším stupňům soustavy státního zastupitelství. Vzhledem k tomu, že soustava státního zastupitelství vyžaduje, aby byla zachována jistá míra pružnosti z důvodu efektivního obsazování funkcí u vyšších stupňů soustavy státního zastupitelství, jsou tyto doby právní praxe stanoveny pouze jako rámcové, a lze je tedy (byť výjimečně) prolomit.

K § 75 a 76

Rozhodování o dočasném přidělení bude prováděno v souladu s dnešní úpravou.

Sjednucuje se délka doby dočasného přidělení na čtyři roky s možností opětovného dočasného přidělení (s výjimkou státních zástupců dočasně přidělovaných k Úřadu pro potírání korupce). Dále se doplňuje (shodně s ustanovením § 70a odst. 1 zákona o soudech a soudcích) institut dočasného přidělení státního zástupce do mírové nebo záchranné operace nebo k humanitární pomoci mimo území České republiky, kde i nadále působí jako státní zástupce.

Existence institutu dočasného přidělení státního zástupce v zájmu využití zkušeností k Ministerstvu spravedlnosti nebo k Justiční akademii není v rozporu s principy nezávislosti, nestrannosti, samostatnosti a odpovědnosti státního zástupce za plnění úkolů jako státního zástupce. Je zde zdůrazněn aspekt využití zkušeností na různých úsecích činnosti státního zastupitelství pro potřeby Ministerstva spravedlnosti nebo Justiční akademie. Ve všech těchto případech by bez toho, že státní zástupce vykonává funkci státního zástupce a nabyl významných zkušeností, znalostí a poznatků v této souvislosti, vůbec takové dočasné přidělení nemohlo přicházet v úvahu; státní zástupce i nadále musí splňovat všechny požadavky stanovené tímto zákonem pro výkon funkce státního zástupce a v plném rozsahu také podléhá režimu uvedeného zákona. I zde se stanoví délka doby dočasného přidělení na čtyři roky s možností opětovného dočasného přidělení.

Předpokládá se, že vyšší státní zastupitelství budou (v souladu s již stávající praxí) zpracovávat plány dočasných přidělení a kritéria, z nichž je třeba při vypracování takového plánu vycházet.

Do doby vydání nového nařízení vlády, k němuž se nově doplňuje zmocnění v § 76 odstavci 4, nadále trvá možnost náhrady nákladů a výdajů poskytovaných při výkonu funkce státního zástupce v zahraničí na základě nařízení vlády č. 372/2004 Sb., o poskytování náhrad některých výdajů státním zástupcům přiděleným k výkonu funkce státního zástupce v zahraničí. Nové nařízení vlády bude obsahově totožné s platným nařízením vlády č. 372/2004 Sb. To znamená, že shodně jako v platném nařízení vlády bude upravovat náhradu zvýšených životních a vybavovacích nákladů, náhradu jízdních výdajů a výdajů za ubytování a náhradu výdajů spojených s přepravou osobních věcí.

K § 77

Úprava přeložení, a to i bez souhlasu nebo žádosti státního zástupce, zůstala v zásadě beze změn s těmito výjimkami:

1. Nově se stanoví obecná omezení pro přeložení, a to že
 - a) ke krajskému státnímu zastupitelství lze přeložit státního zástupce, který má právní praxi zpravidla nejméně pět let, a
 - b) k Nejvyššímu státnímu zastupitelství lze přeložit státního zástupce, který má právní praxi zpravidla nejméně osm let,příčemž toto přeložení je podmíněno splněním podmínky, že státní zástupce, který má být přeložen, svými odbornými znalostmi a zkušenostmi dává záruky řádného výkonu této funkce.
2. Nově se stanoví požadavek projednání s Poradním sborem, jakož i to, že proti rozhodnutí ministra spravedlnosti o přeložení státního zástupce bez jeho souhlasu nebo žádosti lze podat rozklad a je možno proti němu podat podle jiného právního předpisu správní žalobu k správnímu soudu.
3. Podstatnou změnou oproti současnému stavu je možnost přeložit státního zástupce z důvodu potřeby zajistit výkon působnosti určitého okresního státního zastupitelství, které výjimečně a z naléhavých důvodů není možno zajistit jinak. Toto dočasné omezení je přitom časově limitováno (státního zástupce lze takto dočasně přeložit na dobu nejvýše šesti měsíců), a je možné pouze jednorázově. Dojde-li zákonem ke změně v organizaci státního zastupitelství nebo změně obvodů státního zastupitelství lze přeložit státního zástupce bez jeho souhlasu nebo žádosti (za splnění dalších zákonných podmínek), a to pouze do 6 měsíců ode dne nabytí účinnosti zákona, který zakládá důvod pro takové rozhodnutí.

K § 78

Stanoví se zcela jednoznačně, že pracovní vztah státního zástupce vzniká dnem, který je stanoven k nástupu výkonu této funkce.

Na rozdíl od současné úpravy se v souladu se zákoníkem práce umožňuje pracovní pohotovost pouze mimo pracoviště. Na rozdíl od zákoníku práce však je možné pracovní pohotovost nařídit.

Jsou zde zároveň výslovně vyjmenovaná ustanovení zákoníku práce, která se užijí na pracovní vztah státního zástupce.

Na odvolání vedoucího státního zástupce nebo jeho náměstka se přiměřeně použije ustanovení § 73a odst. 1 zákoníku práce a na dočasné přidělení státního zástupce se přiměřeně použije ustanovení § 43a odst. 4 až 6 zákoníku práce.

K § 79

Zavádí se nový institut posuzování profesního růstu státních zástupců prostřednictvím pravidelného (periodického) hodnocení státních zástupců. Předpokládá se i možnost takového

sledování pro účely *ad hoc*. Pravidelné hodnocení státních zástupců se bude provádět jednou za 5 let a v jeho rámci se posoudí plnění povinností uvedených v § 5 státním zástupcem, zejména jeho odborná úroveň, nestrannost, samostatnost a odpovědný přístup k plnění povinností státního zástupce a vyřizování přidělených věcí bez zbytečných průtahů. Pravidelné hodnocení provádí vedoucí státního zastupitelství, na kterém je hodnocený státní zástupce činný, nebo jím pověřený státní zástupce. Při posuzování odborné úrovně, odpovědného přístupu k výkonu povinností a vyřizování věcí bez zbytečných průtahů lze vzít v úvahu i závěry prověrek v rámci výkonu vnějšího dohledu nebo obdobných zjištění, vztahují-li se konkrétně k postupu státního zástupce, jehož hodnocení se provádí.

Základním kritériem pro posuzování dosažené znalostní úrovně bude schopnost aplikační, tj. schopnost převádět získané poznatky do každodenní činnosti státního zástupce na svěřeném úseku, jakož i osobnostní předpoklady pro výkon funkce státního zástupce. Dalšími kritérii jsou popřípadě i další hlediska, jako je např. podíl státního zástupce na vzdělávací činnosti či jeho publikační činnost.

Účelem pravidelného vyhodnocování profesního růstu státních zástupců je motivovat státního zástupce k co nejlepším pracovním výkonům a k zapojení do vzdělávacího procesu organizovaného především Justiční akademií, případně dalšími vzdělávacími institucemi a v neposlední řadě i vytvořit základ pro pozdější posuzování státního zástupce při hodnocení jeho profesní úrovně pro *ad hoc* potřebu. Předpokladem úspěšnosti celého systému je odstranění formálních přístupů, aby výsledky hodnocení byly široce využitelné, a to např. jako podklad pro zpracování hodnocení pro účely přeložení státního zástupce na vyšší stupeň státního zastupitelství, pro účely dočasného přeložení, výběrového řízení na vedoucího státního zástupce nebo kárného řízení apod.).

Státní zástupce může proti výsledku hodnocení uplatnit námitky. Je upraven postup při vyřizování těchto námitek i možnost vyjádření k celé věci Poradním sborem státního zastupitelství.

K § 80

Zachovává se úprava dnes obsažená v § 21 platného zákona o státním zastupitelství s tou výjimkou, že se umožňuje též dřívější konsensuální zánik funkce státního zástupce v případě vzdání se funkce. Doplňuje se dále zánik funkce v návaznosti na odsouzení k trestu zákazu činnosti spočívajícímu v zákazu výkonu veřejné funkce pro trestný čin spáchaný z nedbalosti.

K § 81

V tomto ustanovení se reglementuje dočasné zproštění výkonu funkce státního zástupce mimo kárné nebo trestní řízení.

Oproti dosavadní úpravě dochází k významným změnám. Je-li totiž funkce státního zástupce vykonávána v pracovním vztahu, musí být kromě jiného slučitelná s právem EU z hlediska zásady, podle které přísluší všem zaměstnancům za stejnou práci nebo za práci stejné hodnoty stejná mzda nebo plat, jak se to promítá i do ustanovení § 110 zákoníku práce. Pokud tedy např. nebude v Justiční akademii nebo v Ministerstvu spravedlnosti státní zástupce vykonávat

funkci státního zástupce, protože by byl výkonu této funkce dočasně zproštěn (stav podle současné právní úpravy), potom nemůže nadále dostávat za práci vykonávanou v jiném vztahu k jinému zaměstnavateli plat státního zástupce, který je stanoven právě a jen pro výkon této funkce. Obdobně platí, že v případě dočasného přidělení k jinému orgánu nebo organizaci se sídlem mimo území České republiky nebo k mírové nebo záchranné operaci nebo humanitární pomoci mimo území České republiky, pokud by příslušný jiný orgán nebo organizace se sídlem mimo území České republiky neposkytovaly státnímu zástupci plat nebo náhradu zvýšených nákladů, by bylo v případě dočasného zproštění výkonu funkce státního zástupce těžko akceptovatelné, aby mu byl poskytován dosavadní plat.

Proto se nově předpokládá existence institutu dočasného zproštění výkonu funkce státního zástupce jen v případech, kdy tato funkce vykonávána není a vykonávána být ani nemůže, tedy byl-li státní zástupce jmenován soudcem Ústavního soudu, veřejným žalobcem, asistentem veřejného žalobce nebo kdy vykonává jinou obdobnou funkci u mezinárodního soudu, a to po dobu výkonu této funkce.

Z uvedených důvodů se proto navrhuje řešení spočívající v tom, že ve všech ostatních případech (v případě přidělení k Ministerstvu spravedlnosti, Justiční akademii apod.) se funkce státního zástupce zachovává a není na místě uplatnění institutu dočasného zproštění výkonu funkce státního zástupce.

K § 82

Přebírá se tu plně úprava ve stávajícím ustanovení § 26 platného zákona o státním zastupitelství. Je zde reglementována způsobilost (resp. nezpůsobilost) k výkonu funkce státního zástupce (obdobně úpravě obsažené v § 91 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích). Tato úprava stanoví hmotněprávní důvody nezpůsobilosti k výkonu funkce státního zástupce, řízení o takové věci pak upravuje (formou odkazu na jiný právní předpis, tj. na zákon č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů) ustanovení § 89 odst. 2.

K části jedenácté (Kárná odpovědnost)

V podstatných rysech se přejímá dosavadní právní úprava kárné odpovědnosti státních zástupců i kárného řízení, jakož i řízení o způsobilosti státního zástupce zastávat funkci (k změnám v zákoně č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů, souvisejícím s navrhovaným zavedením nového druhu kárného provinění vedoucího státního zástupce a vedoucího Úřadu pro potírání korupce viz část pátou). Přejímá se rovněž dosavadní úprava institutu dočasného zproštění výkonu funkce státního zástupce v souvislosti s kárným nebo trestním řízením anebo řízením o jeho nezpůsobilosti zastávat funkci státního zástupce.

Změny jsou následující:

- a) rozšiřuje se pojem „kárné provinění“ i na závažné porušení povinností vedoucím státním zástupcem nebo vedoucím Úřadu pro potírání korupce (obdobně, jak je tomu v případech předsedů a místopředsedů soudů podle již dnes účinné úpravy),
- b) sjednocuje se doba pro zánik kárné odpovědnosti státního zástupce plynutím času se lhůtou uvedenou v § 8 odst. 1 zákona č. 7/2002 Sb. (se lhůtou pro podání kárné žaloby na státního zástupce); prekluzivní lhůta pro kárnou odpovědnost státního zástupce se tak sjednocuje s úpravou platnou pro soudce (viz § 89 zákona o soudech a soudcích), protože zde není k odchylné úpravě dán žádný věcný důvod,
- c) vytknutí drobných nedostatků a poklesků [§ 30 odst. 3 současného zákona o státním zastupitelství] se nahrazuje písemným upozorněním na možnost podání návrhu na zahájení kárného řízení při opětovném porušení povinností, zároveň se upravuje vyjmutí tohoto upozornění z osobního spisu (s čímž jsou spjaty účinky zahlazení prohrěšku, na které byl státní zástupce takto upozorněn). Proti upozornění se lze bránit standardními prostředky,
- d) zavádí se obligatorní zproštění výkonu funkce státního zástupce, který je trestně stíhán pro úmyslný trestný čin,
- e) upravuje se oprávnění vedoucího státního zástupce provádět pro účely podání návrhu na zahájení kárného řízení nebo řízení o způsobilosti státního zástupce zastávat svou funkci nezbytná šetření.

Ohledně navrhovaného nahrazení vytknutí drobných poklesků a nedostatků upozorněním na možnost podání návrhu na zahájení kárného řízení při opětovném porušení povinností je třeba uvést, že tato změna je odůvodněna vyvíjející se praxí (viz stávající judikatura správních soudů), podle níž udělení výtky státnímu zástupci podle § 30 odst. 3 platného zákona o státním zastupitelství představuje překážku věci pravomocně rozhodnuté pro případné uplatnění kárné odpovědnosti za týž čin, ačkoli podle povahy věci má jít jen o neformální (byť písemně udělený) akt. Na druhé straně není zřejmé, jaké účinky mají být s udělením výtky spojovány z hlediska pozdějšího postihu za jiný delikt a zejména, zda její účinky pominou ze zákona, zda je nutno (možno) udělenou písemnou výtku z osobního spisu státního zástupce vyřadit, zda ji lze napadnout oprávněným prostředkem, byť neformálního charakteru (např. námitkami, stížnostmi), a zda ji lze (nebo je nutno z určitých důvodů) dodatečně možno přezkoumat z hlediska věcné správnosti a případně i zrušit. Je proto žádoucí postavit najisto právní režim tohoto opatření, a zejména zajistit, aby důsledky *res iudicatae* s udělením upozornění nebyly spojovány.

K části dvanácté (Právní čekatelé a asistenti státních zástupců)

K § 88 a 89

Institut právních čekatelů se navrhuje zachovat s ohledem na dosavadní velice pozitivní zkušenosti spojené s jejich fungováním v soustavě státního zastupitelství.

Lze sice chápat tendence směřující k úplnému otevření justice pro přístup ostatních právnických profesí, které vyúsťující až v požadavek na úplné zrušení institutu právních (justičních) čekatelů, nicméně institut právního čekatele je v této chvíli shledáván nenahraditelným, pokud má být funkce státního zástupce obsazena kvalifikovaným odborníkem připraveným ihned po svém jmenování do této funkce zastávat plnohodnotně všechny povinnosti státního zástupce. Důvodem je relativně dlouhodobá, cíleně zaměřená odborná průprava a výchova, která směřuje nejen k osvojení si nezbytné profesní odbornosti, ale i osobnostních vlastností nezbytných pro řádný, svědomitý a čestný přístup k výkonu funkce státního zástupce.

V rámci příprav na výkon působnosti státního zastupitelství jsou právním čekatelem osvojovány i metody činnosti, úzce spojené se zvláštní podstatou výkonu činnosti zejména dozorového státního zástupce, včetně administrativních postupů zajišťujících odborné a včasné provedení neodkladných úkonů, jimiž se může zásadně zasahovat do základních práv a svobod a jimiž se současně i zajišťuje, že účel trestního řízení bude naplněn, a že se tak stane zákonným a na potřebné odborné výši provedeným postupem. V důsledku úzkého sepětí činnosti státního zástupce s postupy policejních orgánů na samotném počátku prověřování jsou kladeny značné nároky i na vhodný taktický postup, na volbu prostředků a nástrojů sloužících k vyhledání a dokumentování trestné činnosti. Odborníci, kteří neabsolvovali potřebnou dobu praxe u státního zastupitelství, nebyli pro tyto účely zvláště připravováni, nemohou mít vždy nástupu na státní zastupitelství tyto dovednosti a zkušenosti osvojeny. U státního zastupitelství přitom nejsou podmínky pro to, aby bylo možno takového odborníka ponechávat fakticky „mimo službu“ a vzdělávat jej teprve v průběhu doby, kdy už má naopak odevzdávat plnohodnotné výkony.

Shodně se současnou právní úpravou se právní poměry právních čekatelů budou řídit zákoníkem práce. Nutné odlišnosti stanoví zákon o státním zastupitelství.

Přijímání právních čekatelů se bude řídit plánem systemizací, o přijímání bude rozhodováno ve výběrovém řízení podle ustanovení § 2 až 8 vyhlášky č. 303/2002 Sb., o výběru, přijímání a odborné přípravě justičních a právních čekatelů a o odborné justiční zkoušce a odborné závěrečné zkoušce právních čekatelů.

Plně se zachovává dosavadní právní úprava týkající se průběhu čekatelské praxe včetně řetězení pracovních poměrů na dobu určitou právních čekatelů po vykonání závěrečné zkoušky, kdy tato otázka je upravena tak, aby to bylo v souladu s ustanovením § 39 odst. 2 zákoníku práce, který implementuje ustanovení 5 přílohy směrnice 1999/70/ES. Po úspěšném složení justiční zkoušky bude právnímu čekateli svěřen širší rozsah působnosti, ale zároveň mu vznikne povinnost strpět překládání v rámci kraje bez souhlasu, a to až do doby jmenování do funkce státního zástupce (mimo obvod kraje bude přeložení právního čekatele možné jen s jeho souhlasem), nejdéle však na 6 měsíců.

K § 90

Přejímá se bez podstatných změn úprava dnes obsažená v § 32a platného zákona o státním zastupitelství. Na rozdíl od současné úpravy se nicméně posiluje pomocná role asistentů, kdy asistent nemůže zastupovat státního zástupce v řízení před soudem (viz § 93 odst. 5, viz však i novela trestního řádu provedenou zákonem č. 193/2012 Sb.) a neumožňuje se mu složit závěrečnou zkoušku (viz § 34 odst. 9 současného zákona o státním zastupitelství). Negativní dopady posledně uvedené změny jsou kompenzovány přechodným ustanovením, podle kterého zaměstnanci, kteří jsou v den nabytí účinnosti tohoto zákona zařazeni jako asistenti státního zástupce, se mohou stát právními čekateli, aniž by se museli zúčastnit výběrového řízení. Asistenta státního zástupce jmenuje a odvolává vedoucí státní zástupce příslušného státního zastupitelství na návrh státního zástupce, o jehož asistenta se jedná. Na skončení pracovního poměru asistenta státního zástupce se přiměřeně použije § 73a zákoníku práce. Funkce asistenta státního zástupce se považuje za zrušenou, zanikne-li funkce příslušného státního zástupce nebo je-li příslušný státní zástupce dočasně přidělen nebo přeložen k jinému státnímu zastupitelství.

K části třinácté (Odborné vzdělávání státních zástupců, právních čekatelů, vyšších úředníků státního zastupitelství a ostatních odborných zaměstnanců státního zastupitelství)

K § 91

Tato část návrhu upravuje otázky týkající se vzdělávání státních zástupců, právních čekatelů, asistentů státních zástupců, vyšších úředníků státního zastupitelství i ostatních odborných zaměstnanců státních zastupitelství.

Problematika obdobného vzdělávání je nicméně upravena i v četných dalších ustanoveních zákona (např. ve vztahu k profesnímu růstu státních zástupců, působení, resp. spolupůsobení Poradního sboru mj. i v oblasti vzdělávání, koordinující role Nejvyššího státního zastupitelství i v uvedené sféře apod.).

K části čtrnácté (Společná, přechodná a závěrečná ustanovení)

K § 92

Toto ustanovení stanoví pravidla ochrany budov státních zastupitelství. Vymezují se i případy výjimek z těchto zákazů a povinností. Toto ustanovení koresponduje s § 7 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích, ve znění pozdějších předpisů. Do budovy státního zastupitelství je zakázáno vstupovat se zbraní nebo s jinými předměty, které jsou způsobilé ohrozit život, zdraví nebo pořádek. Tento zákaz se nevztahuje na osoby v zákoně přímo vyjmenované (státní zástupce a příslušníky ozbrojených sil a bezpečnostních sborů, jestliže vstupují do budovy státního zastupitelství v souvislosti s plněním služebních povinností), dále pak na osoby, o nichž to stanoví v jednotlivých případech vedoucí státní zástupce.

Doplňuje se dosud chybějící úprava tzv. evidenční ochrany státních zástupců, jež spočívá v ochraně poskytování údajů ze správních evidencí vedených k jeho osobě, osobě jeho manžela, partnera, dítěte a rodičů a jejich možné zneužití. Tato evidenční ochrana se uplatní při důvodném podezření z ohrožení života nebo zdraví státního zástupce a jeho rodinných příslušníků.

K § 93

Vymezuje se vztah k některým institutům podle stávající a předchozí právní úpravy.

K § 94

Navrhuje se zachovat v platnosti jmenování státních zástupců, právních čekatelů a asistentů státního zástupce podle stávající právní úpravy. Do doby vydání nového nařízení vlády, (které bude obsahově shodné s dosud platným nařízením vlády), trvá možnost náhrady nákladů a výdajů poskytovaných při výkonu funkce státního zástupce v zahraničí na základě nařízení vlády č. 372/2004 Sb., o poskytování náhrad některých výdajů státním zástupcům přiděleným k výkonu funkce státního zástupce v zahraničí.

K § 95

Navrhuje se zachovat v platnosti jmenování vedoucích státních zástupců podle stávající právní úpravy. S ohledem na potřebu zajištění řádné realizace nového procesu jmenování vedoucích státních zástupců se navrhuje navázat ukončení funkčního období vedoucích státních zástupců na délku jejich dosavadního působení ve funkci vedoucího státního zástupce (obdobně jako tak učinila novela zákona o soudech a soudcích č. 314/2008 Sb. pro soudní funkcionáře), přičemž je zapotřebí zohlednit i potřebu rovnoměrného ukončení funkce jednotlivých vedoucích státních zástupců tak, aby nedošlo k jejich hromadné výměně. Přechodná ustanovení začínají rokem 1994, kdy došlo k přeměně prokuratury na státní zastupitelství.

K § 96

V tomto přechodném ustanovení se řeší důsledky zrušení stupně vrchních státních zastupitelství. Předpokládá se zrušení funkcí vedoucích státních zástupců vrchních státních zastupitelství, dále přechod státních zástupců vrchních státních zastupitelství k Nejvyššímu státnímu zastupitelství. Řeší se dále i trvání pracovního poměru zaměstnanců Vrchního státního zastupitelství v Praze a Vrchního státního zastupitelství, stejně tak jako navazující otázky vztahující se k hmotnému majetku a majetkovým právům včetně závazků souvisejících s tímto majetkem, jakož i k jiným právům a závazkům. Je zde stanovena zvláštní právní úprava k úpravě řešící přeložení státního zástupce bez jeho souhlasu nebo žádosti, což je dáno tím, že působnost, kterou vykonávají vrchní státní zastupitelství, v důsledku zachování vrchních soudů nezanikla, ale bude vykonávána Nejvyšším státním zastupitelstvím. Je řešeno i nakládání s věcmi, které nebyly ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona Vrchním státním zastupitelstvím v Praze a Vrchním státním zastupitelstvím v Olomouci vyřízeny.

K § 97

O návrzích na odvolání z funkce vedoucího státního zástupce, o nichž nebylo ke dni účinnosti tohoto zákona rozhodnuto, již nebude rozhodovat ministr spravedlnosti, ale v souladu s novou právní úpravou bude o návrhu rozhodnuto kárným senátem v kárném řízení. Tímto přechodným opatřením se sleduje umožnění okamžitého rozhodování o dosud nerozhodnutých návrzích kárným senátem, čímž dojde k zajištění maximální objektivity při posouzení důvodnosti návrhu i při vydání samotného meritorního rozhodnutí.

K § 98

Stanovuje se povinnost Nejvyššímu státnímu zastupitelství zajistit volby do Poradního sboru státního zastupitelství tak, aby Poradní sbor státního zastupitelství mohl být ustaven nejpozději do 3 měsíců ode dne nabytí účinnosti zákona.

K § 99

Vymezuje se, v souladu s odpovídajícími částmi návrhu zákona, rozsah otázek, které budou upraveny podzákonnými předpisy (vyhláškami Ministerstva spravedlnosti).

Rovněž tak se přejímá z dosavadní právní úpravy zmocnění pro fakultativní vydání vyhlášky, kterou mohou být stanoveny výjimky ohledně sídel a územních obvodů krajských a okresních státních zastupitelství, v obvodu Nejvyššího, krajského nebo okresního státního zastupitelství kterou mohou být zřízeny jeho pobočky anebo kterou může být určeno, že věci určitého druhu z obvodu několika státních zastupitelství bude vyřizovat jedno státní zastupitelství (viz i § 11 odst. 1, podle kterého státní zastupitelství působí u soudu, v jehož obvodu je činné, pokud tento zákon nebo jiný právní předpis nestanoví jinak).

K § 100

Zrušují se právní předpisy předcházející novému zákonu o státním zastupitelství, tj. zákon č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství a jeho novely, a vyhláška č. 23/1994 Sb., o jednacím řádu státního zastupitelství, zřízení poboček některých státních zastupitelství a podrobnostech o úkonech prováděných právními čekateli, včetně všech jejích novel.

K § 101

Navrhuje se nabytí účinnosti dnem 1. ledna 2015, aby byla zajištěna dostatečná doba legisvakance, která je nezbytná pro materiální a personální zabezpečení vzniku Úřadu pro potírání korupce a pro nezbytné úkony pro zrušení vrchních státních zastupitelství.

V Praze dne 29. května 2013

předseda vlády

v zastoupení

1. místopředseda vlády a ministr zahraničních věcí

Karel Schwarzenberg, v.r.

ministr spravedlnosti

JUDr. Pavel Blažek Ph.D., v.r.